Віншуем са Святам вясны і жаночай красы!

№№37—38
(2557—2558)

8 сакавіка 2007 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная воля».
Кошт — свабодны.

Да ўвагі!
Хто не зрабіў перадаплату і хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

Шаноўныя чытачы!

Па пытаннях распаўсюджвання газеты жыхары сталіцы могуць звяртацца па тэлефоне 206-63-93, усе астатнія — па тэлефоне 206-68-71.

В Беларуси появится высокоскоростная железная дорога

С этого года начинается реализация Генерального плана Республики Беларусь, в котором предусматриваются направления развития страны до 2015 года. Согласно документу, в стране планируется строительство высокоскоростной железнодорожной магистрали. Об этом сообщил Дмитрий Семенкевич, заместитель директора "БелНИИПградостроительства".

По его словам, по всей стране будут обновлены, достроены, а также созданы новые автомобильные и железнодорожные магистрали. В частности, будет проведена реконструкция трансевропейского транспортного коридора №2, который проходит по участку от Бреста до Орши. На нем планируется создать высокоскоростную железную дорогу — скорость движения поездов на ней будет составлять 160 километров в час. Кроме того, сейчас определяется территория для строительства железной дороги по линии Брест—Минск—Москва, по которой экспрессы будут ходить со скоростью до 300 километров в час.

Прекращен импорт молдавского вина

Беларусь остановила импорт бутилированных вин из Молдавии в ответ на прекращение поставок белорусского вина наливом. Минторговли Беларуси уже направило письмо, в котором рекомендовало прекратить отпуск акцизных марок для импорта молдавских бутилированных вин и вести поиск других рынков для их закупки.

Для молдавских виноделов это колоссальный удар. После потери основного — российского — рынка они и так несут значительные убытки.

Три новых сорта картофеля

Научно-практический центр НАН Беларуси по картофелеводству и плодоовощеводству передал на государственное испытание три новых сорта картофеля белорусской селекции, сообщил гендиректор центра Сергей Турко.

По его словам, все сорта среднепоздние, что немаловажно для почвенно-климатических условий Беларуси, но каждый из них имеет свои преимущества. В частности, один из сортов — "маг" — пригоден для промышленной переработки, "акцент" предназначен для столового питания, поскольку он обладает высоким содержанием крахмала и имеет крупные клубни. Третий сорт — "Янка" — столовый.

Как сообщается, новые сорта превосходят ранее созданные в институте по своим вкусовым качествам и высокой урожайности.

Церковь награждает КГБ

Руководство управления Комитета госбезопасности по Витебской области награждено грамотой "За усердные труды во славу святой церкви". Так Витебская православная епархия отметила личный вклад начальника управления **Владимира ПОЛИЩУКА** и начальника подразделения управления **Игоря СЕДЫХ** в дело восстановления истории церкви.

Как сообщила БелаПАН сотрудник пресс-службы Витебской епархии Валентина Олейникова, областное УКГБ оказало содействие в поисках жизнеописаний представителей духовенства и мирян, пострадавших в годы репрессий в Витебской области. Восстановлено более 500 биографий репрессированных священнослужителей, и в настоящее время готовится к изданию сборник, куда войдут эти жизнеописания. В результате поисковой работы в архивах в музей Витебской епархии передан ряд уникальных документов и фотографий.

Стоит отметить, что в прошлом году благословение и грамоту "За усердные труды во славу святой церкви" от Витебской епархии получила независимая общественно-политическая газета "Витебский курьер".

По материалам информагентств.

Каханне

Каханне — дарога ад шчасця да згубы,
Каханне — падмурак адзін для дваіх,
Тут зноўку мае беспрытульныя губы
Знаходзяць прытулак на вуснах тваіх.

Каханне — празрыстае, быццам крыніца.
Каханне — мой крыж, што нясу па жыцці,
Каханне ніколі не дасць мне спыніцца,
Бо, покуль кахаю, я буду ісці.

Ісці па дарозе — ад шчасця да згубы,
Шукаць той падмурак — адзін для дваіх,
Каб зноўку мае беспрытульныя губы
Знайшлі свой прытулак на вуснах тваіх...

Віталь ГАРБУЗАЎ.

ТЕМА ДНЯ

Сергей СКРЕБЕЦ,
экс-депутат Палаты представителей 2-го созыва

Пойдет ли Беларусь с молотка?

или Возвращение к вопросу, заданному когда-то А.Козулиным А.Лукашенко

На протяжении минувшей недели записные аналитики нашей страны активно обсуждали три животрепещущие темы: просьбу Министерства финансов Республики Беларусь к правительству России о выделении стабилизационного кредита в 1,5 млрд долларов США, достижение договоренности с австрийским Raiffeisenbank (владеющим белорусским "Приорбанком") о привлечении в страну кредита на сумму до 1 млрд евро, а также приватизационный план, разработанный Министерством экономики республики, в котором предусматривается возможность продажи госпакетов акций чуть ли не всех крупных белорусских предприятий — нефтехимии, банков, телекоммуникационных компаний, комбинатов пищевой промышленности и пивоваренных заводов.

Выводы и прогнозы, сделанные проницательными аксакалами, весьма разнообразны. Жесткий в оценках Андрей Суздальцев усмотрел в прошении полуторамиллиардного подаяния (почти 4% ВВП Беларуси, это аналогично тому, как если бы Россия запросила у Запада единовременно 36 млрд долларов США) главным образом политическую составляющую. По его оценкам, *"в основе просьбы о кредите лежит все-таки политика... А. Лукашенко сможет публично заявлять о том, что Россия вняла разуму и решила исправиться — компенсировать повышение цен на энергоносители для Беларуси... Белорусский президент может продемонстрировать белорусскому политическому классу, что Россия остается в статусе безусловного и неисчерпаемого ресурса для режима А.Лукашенко... Просьба о кредите сама по себе создает переговорную площадку, столь необходимую для режима... Белорусский президент получает очень солидные деньги, которые он, естественно, никогда не вернет..."*. Одновременно, по мысли Суздальцева, насколько выгоден этот демарш России, настолько не выгоден он для Милинкевича: *"Никто не помешает России поставить перед Минском ряд не только экономических, но и политических условий. Причем Москва имеет возможность эти условия демонстративно до буквы скопировать с требований Евросоюза. Интересно, где в этом случае окажется белорусская оппозиция, уже размечтавшаяся о роли посредника между А.Лукашенко и Брюсселем?"*

Одновременно ряд новостных заголовков оппозиционных СМИ прозвучал вообще завораживающе: *"Проект тотальной приватизации. Подчиненные Лукашенко предлагают ему продать Белоруссию" (сайт ОГП)*.

Речь здесь идет о завершении сделки с российским "Газпромом" по продаже 12,5% акций "Белтрансгаза" за 625 млн долларов, о возможной продаже госдолей в Славнефтебанке и Белвнешэкономбанке соответственно за 32 и 16 млн долларов. Подчеркнута необходимость безусловного выполнения решения правительства об увеличении доли иностранных источников (кредитов, займов, прямых инвестиций) в общем объеме инвестиций в основной капитал до 10%. В нынешней политической ситуации, рассудили отечественные эксперты, ни западные, ни российские компании за такую долю бороться не будут. В свою очередь глава аналитического центра Мизеса Ярослав Романчук отметил, что утечка информации о предстоящей приватизации является политическим сигналом Западу о необходимости улучшения отношений: *"Приватизацию необязательно рассматривать как уступку России, ее можно провести и вопреки ей"*.

Внешне получается весьма забавная картина: приснопамятный Ленин рассматривал политику как *"концентрированное выражение экономики"* (как принято полагать, все свои проекты *"вождь мирового пролетариата"* рассчитывал, начиная с экономической составляющей). Лукашенко — верный ученик Ильича по популизму, демагогии, привычке нарушать любые обещания, отношению к национальной интеллигенции и заботе о собственном кармане — вроде бы повернул ситуацию с точностью *"до наоборот"*. Любые его экономические шаги могут быть осмыслены посредством калькуляции политической целесообразности и главным образом только ею.

Имя Лукашенко — как первого в истории Беларуси политика, печально прославившегося на весь мир — безусловно, войдет в учебники политологии, психотерапии и, надеюсь, уголовного права. То, как он — ведомый безукоризненным нюхом советского директора совхоза и политкомиссара погранзаставы — умудрился превратить экономику транзитного постсоциалистического государства в личную кормушку для себя и близкого окружения, вызывает восхищение. По большому счету, БАТЬКА ВПОЛНЕ В СОСТОЯНИИ ИЗ СОБСТВЕННЫХ ЗАГАШНИКОВ ДЕРЖАТЬ НА ПЛАВУ ЭКОНОМИКУ БЕЛАРУСИ КАК МИНИМУМ ДЕСЯТОК ЛЕТ. Его же попытки и желание получить вспомоществование как с Запада, так и с Востока говорят только об одном: ни он сам, ни его команда отнюдь не напуганы, они не в растерянности, они продолжают собственную игру по разведению международных лохов.

Самая большая ошибка сегодняшней оппозиционной верхушки (независимо от того, поехала ли она в Соединенные Штаты, либо осталась дома) — это уверенность в том, что финансовые ресурсы режима истощены и что мафия только и ждет, как бы сдаться на милость победителя. По моему глубокому убеждению, понятна таковая позиция может быть лишь в одном случае — в свое время (лет десять назад) определенные (и вполне конкретные) группы влияния (не обязательно относящиеся к отечественным спецслужбам) НАЗНАЧИЛИ узкий круг лиц "самыми умными", "самыми оппозиционными" и "самыми внушающими доверие" в Беларуси.

Заметим, что количество реальных игроков на местном политико-экономическом поле остается стабильным на протяжении ряда лет. Милинкевич может позволить себе не поехать за поддержкой за океан, потому что его "ассамблею неправительственных организаций" стимулирует Варшава и, в конечном счете, Евросоюз. Вечерка — желанный гость в Вашингтоне, вероятно, не только потому, что его кандидатура была давно согласована с тамошним "обкомом", но и потому, что бюрократическая машина западных демократий нетороплива и не любит резких и персонифицированных телодвижений. БНФ в свое время по счастливой случайности напялил на себя прикид прибалтийских народных фронтов, приведших-таки свои государства в НАТО и в зону прямого *американского* влияния в Европе. Он и по сей день продолжает проходить по бумагам соответствующих ведомств. (На фоне того, по какой мизерной цене США прикупили Прибалтику, это — даже не статья заметных трат.)

(Продолжение на 2-й стр.)

ВАШЫНГТОН—МІНСК

Амерыканцы будуць верыць не словам, а рэальным крокам

Беларуская апазіцыя ажыццявіла працяглы па часе (з 25 лютага па 4 сакавіка) і насычаны па змесце візіт у Вашынгтон. Дэлегацыя АДС прэзентавала палітычнай эліце ЗША і амерыканскаму грамадству новую стратэгію.

Пра гэта паведамілі лідэры Партыі камуністаў Беларускай Сяргей Калякін і старшыня АГП **Анатоль Лябедзька** 5 сакавіка, падсумоўваючы вынікі паездкі ў ЗША. Разам са старшынёй Партыі БНФ **Вінцуком Вячоркам**, жонкай старшыні Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі (Грамада) **Ірынай Казулінай** і кіраўніком працоўнай групы Асамблеі недзяржаўных арганізацый Беларусі **Сяргеем Мацкевічам** палітыкі наведалі Злучаныя Штаты Амерыкі.

"Тое, што мы зрабілі ў Злучаных Штатах, — насамрэч прамы абавязак урада і Міністэрства замежных спраў. Мы лабіравалі прыняцце чагосьці кшталту плана Маршала для постлукашэнкаўскай Беларусі. Гаворка ідзе пра поўнамаштабнае супрацоўніцтва ў сферы эканомікі, адукацыі, навукі. Сёння патрэбна падтрымка і спадарожнікаваму тэлеканалу для Беларусі, каб прарываць інфармацыйную блакаду. Фактычна вырашана, што ў Кангрэсе пройдуць слуханні па двух пытаннях: аб палітзняволеных і зніклых палітыках на Беларусі. Ёсць перакананне, што да канца года такія слуханні пройдуць", — падкрэсліў старшыня АГП Анатоль Лябедзька.

Паказальным фактам з'яўляецца прыём беларускай дэлегацыі ў Міністэрстве замежных спраў з удзелам прадстаўнікоў дзевяці еўрапейскіх краін, у тым ліку Даніі, Нарвегіі, Ісландыі, краін Балтыі і іншых дзяржаў Паўночнай Еўропы. Сустрэча адбылася з удзелам намесніка памочніка дзяржсакратара ЗША **Дэвіда Крэмера** (усяго Д.Крэмер за тыдзень тройчы сустракаўся з беларускімі апазіцыянерамі, што дэлегацыя расцэньвае як добры знак).

Сяргей Калякін кажа, што Вашынгтон выказвае *"вельмі вялікую цікавасць да беларускай праблематыкі і дэманструе жаданне змяніць сітуацыю на Беларусі"*. Дэкларацыі афіцыйнага Мінска пра гатоўнасць да дыялогу з Захадам выклікаюць рэакцыю ў адказ. Аднак ЗША *"наўрад ці будуць мяняць сваю палітыку з-за таго, што на словах Лукашэнка выказаў гатоўнасць да дыялогу. Амерыканцы некалькі разоў паўтарылі: "Мы за дыялог, але словам не верым, мы будзем верыць канкрэтным крокам, рэальным зменам у краіне"*, — адзначыў лідэр ПКБ. Лідэр камуністаў даводзіць, што пазіцыі ЗША і Еўрапейскага Саюза па беларускай праблеме *"супадаюць амаль на 100 працэнтаў"*. І ЗША, і Еўропа гатовыя адкрыцца для Беларусі — пры ўмове сустрэчных крокаў афіцыйнага Мінска.

Паказальным фактам з'яўляецца і далучэнне Расіі да перамоўнага працэсу з ЗША і Еўрасаюзам па беларускай праблематыцы. Той факт, што Масква распачала такія кансультацыі, — ужо поспех: раней Масква *"наогул адмаўлялася абмяркоўваць гэтую праблему з Вашынгтонам, паколькі лічыла, што Беларусь уваходзіць у яе зону ўплыву, але цяпер сітуацыя змянілася — зараз гэтае пытанне абмяркоўваецца сур'ёзна"*, кажа А.Лябедзька.

Пазіцыя ЗША ў гэтых перамовах адназначная: няма і не можа быць ніякага саюза Расіі і Беларусі да тых пор, пакуль у Беларусі парушаюцца правы чалавека, няма свабоды волевыяўлення грамадзян, існуюць палітзняволеныя. *"ЗША думаюць, што Расія мае ўласны план па Беларусі, але ён настолькі глыбока захаваны, што дагэтуль не могуць гэты план выявіць"*, — пажартаваў Сяргей Калякін.

У СМІ з'явілася інфармацыя, што ў Вашынгтоне беларускія палітыкі прэзентавалі стратэгію дзеянняў Аб'яднаных дэмакратычных сіл. Але Анатоль Лябедзька патлумачыў: *"Гэта не зусім стратэгія, гэта — элементы стратэгіі, якая можа стаць стратэгіяй у выпадку прыняцця Кангрэсам. Менавіта Кангрэс валодае унікальнай здольнасцю прымаць рашэнні, абавязковыя для выканання ўсімі ідэалагічнымі сіламі"*.

Перш за ўсё размова ідзе пра распрацоўку пазітыўнай альтэрнатывы. Калі стратэгія прэзідэнцкіх выбараў грунтавалася на яднанні вакол канкрэтнай персоны, то цяпер прапануецца яднанне вакол цэнаснай альтэрнатывы — у тым і розніца. Плануецца легітымізаваць стратэгію праз прыняцце яе на Кангрэсе, і ўжо трэцім крокам — давесці яе да народа (найбольш прымальная і звыклая форма — у фармаце "ад дзвярэй да дзвярэй"). Інакш кажучы, дэмакраты сцвярджаюць, што Лукашэнку ёсць не толькі персанальная, але і цэнасная альтэрнатыва.

Што ж тычыцца праблемы лідэрства ў АДС, то, на думку амерыканскай палітычнай эліты, гэта ўнутраная праблема беларускай апазіцыі, якая ніякім чынам не ўплывае на стаўленне Вашынгтона да аб'яднаных дэмакратычных сіл у цэлым.

Дарэчы, Аляксандр Мілінкевіч ад паездкі ў Вашынгтон дэманстратыўна адмовіўся. Тым не менш і Лябедзька, і Калякін упэўнены, што ў бліжэйшы час праблемы узаемаадносін сярод аб'яднаных дэмакратаў будуць снятыя.

Глеб ХМЯЛЬНІЦКІ.

P.S. У сустрэчы з журналістамі павінен быў таксама браць удзел старшыня Партыі БНФ Вінцук Вячорка, але на роднай зямлі палітыка чакала трагічная звестка: памёр ягоны бацька — эканаміст Рыгор Вячорка.

САНКЦЫІ

Яшчэ шэсць прозвішчаў уключаны ў «чорныя спісы»

Міністэрства фінансаў ЗША ўвяло эканамічныя санкцыі супраць яшчэ шасці высокапастаўленых беларускіх чыноўнікаў.
Адпаведнае распараджэнне размешчана на афіцыйным сайце міністэрства.

У спіс дабаўлены прозвішчы генеральнага пракурора **Пятра МІКЛАШЭВІЧА**, начальніка палка міліцыі спецыяльнага прызначэння **Юрыя ПАДАБЕДА**, міністра адукацыі **Аляксандра РАДЗЬКОВА**, міністра інфармацыі **Уладзіміра РУСАКЕВІЧА**, былога міністра ўнутраных спраў **Юрыя СІВАКОВА** і начальніка ўпраўлення грамадскіх аб'яднанняў Міністэрства юстыцыі **Алега СЛІЖЭЎСКАГА**.

Як зазначаецца ў заяве Міністэрства фінансаў ЗША, унесеныя ў спіс чыноўнікі *"адыгрываюць важную ролю ў дэспатычным рэжыме Аляксандра Лукашэнкі". "Некаторыя з іх бралі ўдзел у жорсткім пераследзе грамадзянскай супольнасці і дэмакратычнай апазіцыі ў сакавіку 2006 года падчас прэзідэнцкіх выбараў, што прайшлі з парушэннямі міжнароднага выбарчага заканадаўства"*, — гаворыцца ў дакуменце.

Распараджэнне Мінфіна забараняе грамадзянам ЗША заключаць здзелкі і весці бізнес з унесенымі ў спіс чыноўнікамі, а таксама замарожвае ўсе іх актывы, што знаходзяцца пад юрысдыкцыяй ЗША.

Нагадаем, што 19 чэрвеня 2006 года прэзідэнт ЗША Джордж Буш падпісаў указ аб фінансавых санкцыях у дачыненні да прэзідэнта Беларусі і яшчэ дзевяці беларускіх службовых асоб, *"адказных за падрыў дэмакратычных працэсаў і інстытутаў, парушэнне правоў чалавека, дзяржаўную карупцыю"*. Тады апарача Аляксандра Лукашэнкі фінансавыя санкцыі былі ўведзены супраць старэйшага сына кіраўніка дзяржавы Віктара Лукашэнкі, намесніка кіраўніка Адміністрацыі прэзідэнта Наталлі Пяткевіч, міністра юстыцыі Віктара Галаванава, старшыні Белдзяржтэлерадыёкампаніі Аляксандра Зімоўскага, старшыні КДБ **Сцяпана СУХАРЭНКІ**, дзяржсакратара Савета бяспекі **Віктара ШЭЙМАНА**, камандзіра спецыяльнага атрада хуткага рэагавання МУС **Дзмітрыя ПАЎЛІЧЭНКІ**, міністра ўнутраных спраў **Уладзіміра НАВУМАВА** і кіраўніка Цэнтрвыбаркама **Лідзіі ЯРМОШЫНАЙ**.

У цяперашняй заяве Мінфіна ЗША зазначаецца, што аналагічныя санкцыі супраць вышэйпамянёных чыноўнікаў уведзены таксама Еўрапейскім Саюзам.

Таццяна КАРАВЯНКОВА.

СТОП-ЛІСТ

Хто ў «чорным спісе»?

1. **Аляксандр ЛУКАШЭНКА,** кіраўнік дзяржавы
2. **Генадзь НЯВЫГЛАС**, кіраўнік Адміністрацыі прэзідэнта
3. **Наталля ПЯТКЕВІЧ**, намеснік кіраўніка Адміністрацыі прэзідэнта
4. **Анатоль РУБІНАЎ,** намеснік кіраўніка Адміністрацыі прэзідэнта
5. **Алег ПРАЛЯСКОЎСКІ**, кіраўнік ідэалагічнага ўпраўлення Адміністрацыі прэзідэнта
6. **Аляксандр РАДЗЬКОЎ,** міністр адукацыі
7. **Уладзімір РУСАКЕВІЧ,** міністр інфармацыі
8. **Віктар ГАЛАВАНАЎ, міністр юстыцыі**
9. **Аляксандр ЗІМОЎСКІ,** старшыня Белтэлерадыёкампаніі
10. **Уладзімір КАНАПЛЁЎ**, старшыня Палаты прадстаўнікоў
11. **Мікалай ЧАРГІНЕЦ,** член Савета Рэспублікі
12. **Сяргей КАСЦЯН,** дэпутат
13. **Міхаіл АРДА**, дэпутат
14. **Мікалай ЛАЗАВІК**, сакратар Цэнтрвыбаркама
15. **Пётр МІКЛАШЭВІЧ**, генпракурор
16. **Алег СЛІЖЭЎСКІ,** кіраўнік упраўлення грамадскіх аб'яднанняў Міністэрства юстыцыі
17. **Аляксандр ХАРЫТОН**, галоўны спецыяліст упраўлення грамадскіх аб'яднанняў Міністэрства юстыцыі
18. **Яўген СМІРНОЎ,** намеснік старшыні Вышэйшага Гаспадарчага суда
19. **Надзея РАВУЦКАЯ,** суддзя Маскоўскага суда Мінска
20. **Мікалай ТРУБНІКАЎ,** суддзя Партызанскага суда Мінска
21. **Мікалай КУПРЫЯНАЎ,** намеснік генпракурора.
22. **Сцяпан СУХАРЕНКА,** старшыня КДБ
23. **Васіль ДЗЕМЯНЦЕЙ,** намеснік старшыні КДБ
24. **Леанід КОЗІК,** старшыня Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі
25. **Аляксандр КАЛЯДА,** член Цэнтрвыбаркама
26. **Мікалаў УСАЎ,** член Цэнтрвыбаркама
27. **Леанід ЛУЧЫНА**, член Цэнтрвыбаркама
28. **Таццяна КРАЎЧАНКА**, член Цэнтрвыбаркама
29. **Уладзімір КУРЛОВІЧ**, член Цэнтрвыбаркама
30. **Мікалай МЯЦЕЛІЦА,** член Цэнтрвыбаркама
31. **Міхаіл ПІШЧУЛЁНАК**, член Цэнтрвыбаркама
32. **Віктар ШЭЙМАН**, цяперашні дзяржсакратар Савета бяспекі
33. **Юрый СІВАКОЎ**, былы міністр унутраных спраў
34. **Уладзімір НАВУМАЎ**, міністр унутраных спраў
35. **Дзмітрый ПАЎЛІЧЭНКА**, камандзір Спецыяльнага атрада хуткага рэагавання
36. **Лідзія ЯРМОШЫНА**, старшыня Цэнтрвыбаркама
37. **Юрый ПАДАБЕД**, камандзір палка спецыяльнага прызначэння
38. **Аляксей РЫБАКОЎ**, суддзя Маскоўскага суда Мінска
39. **Сяргей БОРТНІК,** дзяржаўны абвінаваўца
40. **Леанід ЯСІНОВІЧ,** суддзя Цэнтральнага суда Мінска
41. **Андрэй МІГУН**, дзяржаўны абвінаваўца.

ТЕМА ДНЯ

Пойдет ли Беларусь с молотка?

или Возвращение к вопросу, заданному когда-то А.Козулиным А.Лукашенко

(Продолжение. Начало на 1-й стр.)

А.Козулин заявил принципиально иное позиционирование. Он замахнулся на святое: на статус пророссийского (точнее — прокремлевского) игрока на отечественной поляне — причем выступающего не *"от имени и по поручению Лукашенко"*. Результат был шокирующим и для него, и для всех. Все оппоненты режима и лично Батьки пытались трепать А.Г.Л. нервы и, судя по органолептическому восприятию действующего президента, на протяжении первой половины 2006 года значительно преуспели в этом. Козулин оказался единственным, кто огреб *"возмездие по полной программе"*. Западные представители на местном политическом поле разобщены (ибо кормятся из разных рук) и тянут одеяло в разные стороны. Чего проще собрать Конгресс — любой вменяемый журналист составит этот альтернативный список активных VIP-персон за двое суток, опираясь на материалы ТВ, оппозиционной прессы и уголовную хронику. (Батька — верный ученик ленинских методик проведения большевистских партийных съездов — собирал свои *"всебелорусские собрания"*, не объясняя никому сии глобальные принципы; наши же статусные мудрецы-оппоненты тщательно калькулируют состав делегатов не по количеству зубов, утраченных ими не в борьбе с режимом, но по объему инвестированных в них средств, за которые иногда приходится отчитываться.) Как еще не фильтруют участников по сохраненной девственности и по ассортименту предпочитаемых сигарет? Не понятно лишь одно, какое это может иметь отношение к реальной схватке за власть, которая всегда (по опыту переворотов) осуществляется в столицах и лишь изредка — для телекартинок — в паре-тройке крупных городов? Никто к такой борьбе и не готовится, ибо страшатся они не ротации на Конгрессе, а возможной (после феномена Козулина) ротации в разнообразных иноземных платежных документах.

Самым важным здесь представляется следующее:

1) Феномен Козулина — политика, который *"назначил"* себя сам — сохраняется, это *"стратегический ресурс"* белорусского *"супраціву"*; его необходимо сберечь любой ценой.

2) Число влиятельных импортных игроков на белорусской сцене понемногу сокращается по схеме *"кто девушку ужинает..."*; остались австрийцы, вроде бы дающие вожделенный миллиард, и "Газпром", который, видимо, и будет реально решать, на каких именно условиях стоит *"танцевать усатого партнера по проплаченному танцу в 1,5 млрд долларов"*.

3) Импортные кредиты — это реально взятка непосредственно белорусскому руководству, в обмен на которую пойдет геополитический торг (ибо непосредственно экономика пока в этом не слишком нуждается).

4) Структура и состав *"официальной оппозиции"* могут начать в ближайшее время радикально видоизменяться, ибо сузился внешний *"круг назначающих кого-то самым умным"*; это дает шанс всем, желающим совестливо — то есть с конкретным результатом — порулить событиями.

5) Вопрос *"Где деньги, Саша?"*, бесстрашно озвученный Козулиным, с каждым сегодняшним моментом лишь приобретает все большую и большую актуальность.

Александр Лукашенко в интервью катарскому телеканалу "Аль-Джазира" 1 марта сего года сказал:

"О такой оппозиции может мечтать любой глава государства любого государства. Он просто мечтать будет, чтобы у него была такая оппозиция. Скажу вам откровенно, что я ее лелею, я ее ценю, я ее берегу, пыль сметаю с нее, чтобы она сохранилась и сохранилась только такой. Какая она — я уже сказал. Деньги получила, поделила, посредникам заплатили то ли из Литвы, то ли из Польши, то ли из Украины. Посредников хватает, правда, они больше забирают денег. Ну, какие-то крохи достаются и нашим. За эти крохи они неплохо живут. Вот это такая оппозиция".

Подобное не раз доводилось слышать. Но ведь это чистейшей воды цинизм? Власть бросает инакомыслящих за решетку и тут же — "я ее берегу, пыль сметаю с нее".

Да оппозиция в тысячу раз честнее тех, кто у корыта власти. Хотелось бы напомнить руководителю государства о существующем списке миллионеров Беларуси, совокупный капитал которых уже, по расчетам специалистов (прошу не путать с политологами), составляет более 15 миллиардов долларов США.

Такие суммы заработаны ими на транзите газа, нефти, "правильной" растаможке грузов и реализации конфиската, строительстве, спиртовом и табачном бизнесе, продаже оружия, продовольственном рынке, цветочном, реализации леса, удобрений, земли и "крышевании" всего преступного бизнеса — "отмазывание", наезд на конкурентов, раздербанивание контрактов и 10% от реализации этих контрактов, получение лицензий или лишение таковых, проведение плановых и внеплановых проверок и прочее, прочее. Среди подпольных миллионеров львиную долю составляют чиновники и те, кто по должностным обязанностям должен пресекать подобное разбазаривание народного добра. При этом официальная заработная плата данной категории не превышает 1000 долларов в месяц. Естественно, что с данных заработанных непосильным трудом денежных средств никакие налоги не взимались и не взимаются. *"Шкуру дерут"* с мелких коммерсантов, руководителей предприятий и оппозиционеров, входящих в "черный список".

С момента опубликования этих списков никто из "рассекреченных" даже и не подумал объясниться, опровергнуть или отвергнуть обвинения. Игра в молчанку — это конек Лукашенко. Ну, а действительно, как признать, что в "твоем фонде" лежат миллиарды и ты их тратишь куда угодно?

Перефразируя знаменитую фразу Александра Козулина, можно твердо сказать: "Вот, Саша, где деньги! Пора их вернуть народу!"

Права народная молва, ибо аппетиты реально уходящих от корыта всегда превосходят страсти даже *только дорвавшихся* к нему.

Паскоранымі тэмпамі

Спецыялісты пачалі вывучаць другую пляцоўку пад будаўніцтва атамнай электрастанцыі, якая знаходзіцца ў Шклоўскім і Горацкім раёнах Магілёўскай вобласці. Пра гэта журналістам паведаміў старшыня прэзідыума Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі **Міхаіл МЯСНИКОВІЧ.**

Па яго словах, ужо праводзяцца геалагічныя, сейсмалагічныя, сейсматэктанічныя даследчыя працы. Нагадаем, што першая з абраных пляцовак размешчана ў Чавускім раёне, там работы пачаліся ўжо даўно.

Работы вядуцца паскоранымі тэмпамі, як папярэдне заяўляў прэм'ер-міністр **Сяргей СІДОРСКІ,** праект будаўніцтва беларускай АЭС павінен быць рэалізаваны на працягу чатырох-пяці гадоў.

Лілія ВОРАНАВА.

Мост аказаўся памылкай

Пад Віцебскам, недалёка ад вёскі Камары, разбіраюць рэшткі недабудаванага моста. Гэта быў першы ў краіне мост, які будавалі па унікальнай тэхналогіі. Металічныя канструкцыі збіралі на беразе, а потым насоўвалі на апоры. Але 27 снежня адзін з элементаў канструкцыі дэфармаваўся, і мост абрынуўся ў раку. Людзі пры аварыі не пацярпелі.

Па папярэдніх высновах, прычынай таго, што недабудаваны мост абрынуўся, сталі памылкі ў праекце.

З дапамогай сапёраў канструкцыі ўзарвалі. Металічныя часткі пойдуць на металалом. Ці з'явіцца ўсё ж такі мост на запланаваным месцы, пакуль невядома.

ПАЛІТКУХНЯ

Мілінкевіч у ролі дзеда Нічыпара

Прыхільнікі папулярнай савецкай камедыі "Вяселле ў Малінаўцы" добра памятаюць сімптаматычныя словы дзеда Нічыпара: "Опять власть меняется". Што сведчыла, што ўлада ў станіцы пераходзіць з рук "белых" да "чырвоных" ці наадварот.

Нешта падобнае назіраецца і ў дзеяннях лідэра Аб'яднаных дэмакратычных сіл (АДС) Аляксандра Мілінкевіча: толькі-толькі рукамі і нагамі ўпіраўся супраць правядзення Кангрэса дэмакратычных сіл, неадкладнае правядзенне якога з'яўляецца краевугольным каменем "Кампрамісу дзеля адзінства", а тут на табе: 4 сакавіка выступіў з заклікам прыспешыць падпісанне дакумента.

Ініцыятыву "Кампраміс дзеля адзінства" 16 лютага прапанаваў старшыня Партыі БНФ Вінцук Вячорка. 4 сакавіка А.Мілінкевіч (пасля паездак па рэгіёнах) саспеў для абмеркавання ініцыятывы В.Вячоркі. Калі тэзісна, то сутнасць прапановы В.Вячоркі палягае ў наступным: КДС пераносіцца з 17—18 сакавіка на май 2007 года; дэлегатамі абіраюцца дэлегаты Кангрэсу 2005 года і кандыдаты ў дэпутаты, якія набралі больш за 300 подпісаў у сваю падтрымку на мясцовых выбарах. Кангрэс мусіць вызначыць стратэгію і тактыку дзеянняў АДС на бліжэйшы час.

Вінцук Вячорка абвясціў ініцыятыву 16 лютага. Афіцыйны адказ у выглядзе адкрытага ліста А.Мілінкевіча да сябраў Палітычнага савета АДС і дэмакратычнай грамадскасці зроблены толькі 4 сакавіка. Дзеля чаго трэба было гуляць у маўчанку тры тыдні, каб затым прыспешваць АДС вырашаць даўно саспелы канфлікт?

Не будзем шукаць адказ на гэтае пытанне. Лепш спытаем: якія канкрэтныя палажэнні Вячоркавай ідэі падтрымлівае каманда Аляксандра Мілінкевіча?

"Найперш гаворка ідзе пра пашырэнне дэлегацыйнага складу Кангрэса. У форуме прымаюць удзел ужо не толькі актывісты палітычных партый, але і грамадскія актывісты. Гэта значыць, Кангрэс будзе не чыста палітычным, а палітычна-грамадскім, што вельмі важна.

Па-другое, у прапанове ўтрымліваецца змест Кангрэса: выпрацоўка плана, стратэгіі і сумесная рэалізацыі гэтых планаў. Гэта дазваляе захаваць інтарэсы партыйных лідэраў і выкарыстаць патэнцыял Аляксандра Мілінкевіча. Праўда, ёсць вялізныя сумненні, што ўдасца прыйсці да паразумення па ўсіх пытаннях з усімі суб'ектамі АДС. Мы лічым, што Кангрэс можна праводзіць як мага хутчэй. Але нельга прызначаць дату, не знайшоўшы паразумення па прынцыповых пытаннях. Галоўная праблема — знайсці паразуменне, а не дэкларваць яго. Я маю вялікія сумненні, што ўдасца прыйсці да агульнага пункту гледжання, скажам, па пытаннях нафтагазавага канфлікту, існуюць разыходжанні па адносінах да Еўрапейскага Саюза. Я мяркую, што патрыятычныя сілы могуць аб'яднацца ў асобны блок, а затым шукаць паразумення з левым блокам, які ўжо амаль сфарміраваўся, па найбольш прынцыповых пытаннях", — падкрэсліў ідэолаг ствараемага руху "За свабоду!" В.Карняенка.

Глеб ХМЯЛЬНІЦКІ.

ДАРЭЧЫ

Аляксандр Мілінкевіч не выключае звароту да кіраўніка краіны яшчэ з адным лістом. Пра гэта палітык заявіў на прэс-канферэнцыі ў Віцебску, адказваючы на пытанні журналістаў недзяржаўных СМІ.

"Магчыма, і напішу з часам. Але гэта будзе іншы ліст, калі цяпер не будзе адказу. Але пакуль што пачакаем... Гэты лютаўскі ліст з прапановай дыялогу быў напісаны не толькі асабіста Лукашэнку, хоць і адрасаваны яму. Ліст напісаны беларускаму грамадству, міжнароднай супольнасці, людзям ад улады. І рэакцыя ўжо ёсць — вельмі пазітыўная рэакцыя ў людзей ад улады".

ЦИТАТА

«Если все мыслят одинаково, значит, никто не мыслит».

Иммануил КАНТ.

СУДЬБА ЧЕЛОВЕКА

Почти пять месяцев Василий Шолодонов боролся за жизнь

Руководителя минского представительства Постоянного комитета Союза Беларуси и России, бывшего генпрокурора страны похоронили 3 марта на Восточном кладбище Минска.

Хоронили Василия Ивановича как высокопоставленного чиновника. Военный оркестр, траурный караул, венок от президента, гражданская панихида в Концертном зале "Минск". Только вот ни один центральный телеканал не сообщил о том, что страна простилась с человеком, верой и правдой служившим действующей власти. Субботние выпуски новостей на ОНТ и БТ начинались радостным рассказом о спортивном празднике "Минская лыжня" с участием президента. О том, что в этот день похоронили чиновника, бывшего депутата и генпрокурора, никто и не вспомнил.

...Василий Шолодонов умирал тяжело. Почти пять месяцев находился без сознания. В результате несчастного случая Шолодонов получил сильные раны. Ожогами разной степени тяжести было поражено до 50 процентов его тела.

"Все случилось в конце октября, — рассказал нам бывший депутат Верховного Совета 12-го созыва. — *Василий Иванович вместе с женой на собственной машине приехал на дачу. Пошел подключать газ. Но по какой-то причине взорвался и загорелся газовый баллон. Горящая струя попала на Шолодонова. От шока и боли Василий Иванович потерял сознание. Буквально сразу же он был доставлен в Республиканский ожоговый центр. Врачи делали все возможное, но раны были не совместимы с жизнью... К нему в палату пускали только близких родственников. Он редко приходил в сознание, а последнее время находился в коме"*.

Василий Шолодонов пришел во власть еще в советские времена. В далеком 1984 году он работал первым заместителем прокурора Гомельской области. От Гомельщины в 1990 году баллотировался в депутаты Верховного Совета 12-го созыва и победил. Но на одной из сессий Верховного Совета его кандидатуру выдвинули на должность генпрокурора Беларуси.

— Умер тогдашний генпрокурор Николай Игнатович, — вспоминает Станислав Шушкевич. — И на заседании Президиума Верховного Совета единогласно была утверждена кандидатура Шолодонова. Все, что могу сказать. О покойниках или ничего, или хорошо...

А вот что сказал еще один коллега Шолодонова по депутатскому прошлому — Мечислав Гриб:

— В 1994 году к власти пришел Александр Лукашенко. Он и освободил его от должности, хотя по закону отставку генпрокурора мог принять только Верховный Совет. Я тогда обратился к Шолодонову, мол, напиши заявление, мы в Верховном Совете его рассмотрим. Но Василий Иванович не проявил принципиальности. Ушел с должности молча. Какое-то время нигде не работал, а потом получил пост замминистра по делам СНГ.

В начале 90-х Шолодонов возглавлял рабочую группу Верховного Совета, которая работала над текстом новой Конституции Республики Беларусь. Альтернативную группу возглавлял Виктор Гончар...

На похоронах былых коллег Шолодонова было значительно больше, чем представителей нынешней власти. В толпе шептались, что не приехал проститься с руководителем минского представительства Союзного государства госсекретарь этой организации Павел Бородин. Что не было на траурной панихиде первых лиц государства, за исключением заместителей премьер-министра Ивана Бамбизы и Андрея Кобякова, а также нынешнего генерального прокурора Беларуси Петра Миклашевича. Чиновники в это день были заняты лыжными состязаниями в Раубичах.

— Василий Иванович 61-й депутат Верховного Совета 12-го созыва, который ушел из жизни, — говорит бывший коллега Шолодонова по депутатскому корпусу, его близкий друг Геннадий Козлов. — Шестидесятым был Дмитрий Булахов, его хоронили в прошлом году. На похоронах Василия Ивановича были многие бывшие депутаты: Бамбиза, Гаркун, Синицын, Трусов, всех около 40 человек.

Василию Ивановичу было всего 57 лет...

Ольга ГРИНЕВИЦКАЯ.

КАНФЛІКТ

Не трэба песень...

Чыноўнікі Міністэрства культуры без аніякіх тлумачэнняў забаранілі прэзентацыю новага альбома гурта "Крама"

Адказныя дзяржаўныя мужы са згаданага міністэрства адмовіліся выдаць разавую ліцэнзію на правядзенне канцэрта-прэзентацыі. Мерапрыемства было запланавана на пачатак мая. Музыканты амаль завяршылі працу ў студыі і меркавалі прадставіць свае новыя кампазіцыі шырокай грамадскасці. Лідэр "Крамы" **Ігар ВАРАШКЕВІЧ** у размове з карэспандэнтам "Народнай волі" адзначыў: *"Як і належыць, быў зварот у Міністэрства культуры. Мы чакалі два тыдні. Ніякага пісьмовага адказу не атрымалі, але, прыйшоўшы зноў у міністэрства, даведаліся пра забарону на правядзенне канцэрта. Маўляў, ніякіх "Крамаў" і ніякіх Варашкевічаў..."*

Сённяшнія рэаліі айчыннага шоу-бізнесу такія, што без дазволу Міністэрства культуры немагчыма арандаваць памяшканне для правядзення канцэрта, нельга правесці рэкламную кампанію, нават пры арганізацыі канцэрта ў клубе, дзе такая ліцэнзія не патрэбная.

"Канцэрт, канечне, правесці хацелася б, але дзе і як — вось пытанне. Як сабраць людзей, як знайсці памяшканне, заплаціць за апаратуру, калі не дазваляюць праводзіць рэкламную кампанію? Перад "Крамай" зараз пастаўлены праблемы, з якімі сутыкаюцца падлеткавыя гурты", — гаворыць Варашкевіч.

Нагадаем, што некаторы час таму хадзілі чуткі, што Міністэрства культуры стварыла так званы *"чорны спіс"*, у які трапілі спевакі і музыканты, якія выступаюць на мітынгах апазіцыі. У самім міністэрстве, зразумела, гэты факт катэгарычна абвяргаюць... Маўляў, нічога падобнага няма.

Неатрыманне ліцэнзіі на правядзенне канцэрта-прэзентацыі Ігар Варашкевіч тлумачыць актыўнай грамадзянскай пазіцыяй музыкантаў "Крамы": *"На мой погляд — гэта цалкам палітычна матываванае рашэнне. "Крама" рэгулярна выступае на мітынгах і спявае не тыя песні, якія б некаму хацелася чуць"*.

Віталь ГАРБУЗАЎ.

ЧУЛІ?

Прадпрымальнікі заклікаюць выключыць намесніка міністра эканомікі Андрэя Тура з Аб'яднанай грамадзянскай партыі

Адной прадпрымальніцкай структурай на Беларусі можа стаць болей: 5 сакавіка ў штабкватэры Партыі БНФ прадстаўнікі дробнага бізнесу сабраліся на ўстаноўчую канферэнцыю кампаніі "За свабоднае развіццё прадпрымальніцтва". Неабходнасць стварэння такой арганізацыі ўзнікла перад пагрозай ліквідацыі індывідуальных прадпрымальнікаў як класа.

Прадстаўнік АГП Віктар Гарбачоў, які разам з саратнікамі па партыі распачаў кампанію яшчэ ў красавіку 2006 года, пасля прэзідэнцкіх выбараў, абверг домыслы, што кампанія "За свабоднае развіццё прадпрымальніцтва" — праект АГП. *"Гэта праект індывідуальных прадпрымальнікаў, якія могуць быць цягам года-паўтара ліквідаваныя як клас"*, — сказаў В.Гарбачоў.

5 сакавіка пад семдзесят дэлегатаў сабраліся ў офісе Партыі БНФ для стварэння кампаніі "За свабоднае развіццё прадпрымальніцтва". Арганізатары яшчэ адной прадпрымальніцкай структуры, як і большасць апазіцыйных партый, не змаглі знайсці ў Мінску іншага памяшкання пад канферэнцыю. Госцем мерапрыемства стаў старшыня Палітычнага савета АДС Аляксандр Мілінкевіч; па вяртанні з Вашынгтона на канферэнцыю мусілі падысці і лідэры дэмакратычных партый, якія знаходзіліся ў ЗША з 25 лютага па 4 сакавіка. За выключэннем, зразумела, старшыні Партыі БНФ Вінцука Вячоркі, які вярнуўся на хаўтуры: у палітыка памёр бацька.

Прадпрымальнік з Барысава лічыць няправільным "біць па хвастах" — дамагацца адмены асобных антыпрадпрымальніцкіх указаў і дэкрэтаў, як то ўказ №760 ад 29 снежня 2006 года. Менавіта гэты нарматыўны акт ІП называюць "вынішчэннем прадпрымальніцтва як класа". Прысуд ІП вынесены нормай, паводле якой з 1 студзеня 2008 года індывідуальным прадпрымальнікам забараняецца наймаць больш за трох наёмных рабочых, дый тыя мусяць быць блізкімі сваякамі ці членамі сям'і. Гэта кранецца 150 тысяч прадпрымальнікаў, з наёмнымі рабочымі — да паўмільёна чалавек, якія змушаны будуць альбо сысці ў "шэры рынак", альбо заняцца гастарбайтэрствам ці выжываць па-іншаму. Найперш прадпрымальнікі патрабуюць ад улад прыняцця сур'ёзнага закона аб малым і сэрэднім бізнесе — каб мець канкрэтныя правілы гульні, якія застануцца нязменнымі і праз год, і праз пяць гадоў.

У гэтай сувязі В.Гарбачоў прапанаваў Палітсавету АГП выключыць з шэрагу партыйцаў намесніка міністра эканомікі Андрэя Тура, які заяўляе, што для яго найважнейшыя інтарэсы дзяржавы, а не прадпрымальнікаў. Справа ў тым, што прыкладна дзесяць гадоў таму А.Тур напісаў заяву аб прыняцці ў АГП і дасюль заяву не забраў. *"Такое сяброўства ў партыі не ўзмацняе нашы шэрагі, а разбурае"*, — падсумаваў В.Гарбачоў.

Канферэнцыя выступіла супраць знішчэння ІП, абвясціўшы ўсепрадпрымальніцкі паход супраць указа №760. *"Для сотняў тысяч прадпрымальнікаў і наёмных рабочых наступае момант ісціны: або мы даб'ёмся адмены здзеквальнага ўказа, альбо з 2008 года нас не будзе зусім. Трэцяга не дадзена"*, — лічаць прадпрымальнікі.

Канферэнцыя заклікала ІП выйсці 25 сакавіка, у гадавіну абвяшчэння Беларускай Народнай Рэспублікі, на Кастрычніцкую плошчу, ці, па-апазіцыйнаму, на плошчу Каліноўскага.

"Мы будзем выкарыстоўваць усе законныя метады барацьбы за эканамічныя інтарэсы. Хаця не ўпэўнены, што наша барацьба абмяжуецца толькі эканамічнымі правамі — улада занадта актыўна падштурхоўвае нас да акцый пратэсту", — рэзюміраваў Віктар Гарбачоў, які абраны кіраўніком кампаніі.

В.Гарбачоў падкрэсліў, што кампанія "За свабоднае развіццё прадпрымальніцтва" збіраецца каардынаваць сваю дзейнасць з усімі прадпрымальніцкімі структурамі: і з Беларускім саюзам прадпрымальнікаў, і з "Перспектывай", і з афіцыйным прафсаюзам "Садружнасць".

Георгій ГЛЕБУСЬ.

SOS!

Невядомы пагражае адвакату Казуліна

Адвакату лідэра Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі (Грамада), экс-кандыдата ў прэзідэнты Аляксандра Казуліна Ігару Рынкевічу пагражаў невядомы чалавек.

Як паведаміў БелаПАН сам спадар Рынкевіч, інцыдэнт адбыўся 28 лютага, перад паездкай на спатканне з падабаронным, у падземным пераходзе мінскай станцыі метро "Усход", калі адвакат ішоў на сустрэчу з братам А.Казуліна Уладзімірам. *"Мяне дагнаў чалавек прыкладна 30 гадоў, у спартыўным адзенні і вязанай шапачцы на вачах. Гэты чалавек сказаў: "Адвакат, сёння ты да свайго казла не даедзеш". Пасля гэтага малады чалавек знік у пераходзе. Я выйшаў да машыны, пакінуў там партфель з дакументамі, і мы з Уладзімірам Казуліным паспрабавалі адшукаць гэтага чалавека. Аднак гэта ў нас не атрымалася. Кантралёр станцыі метро дазволіла мне прайсці на платформу, але цягнік са станцыі метро ўжо адпраўляўся. Тым не менш кантралёр паведаміла нам, што падобныя па апісанні людзі праходзілі на станцыю з прад'яўленнем службовых пасведчанняў супрацоўнікаў праваахоўных органаў"*, — сказаў адвакат.

Паводле слоў І.Рынкевіча, ён пакінуў заяву аб факце пагроз супрацоўнікам міліцыі, якія дзяжурылі ў метро. *"Гэтую пагрозу я ўспрыняў рэальна, бо нам трэба было яшчэ ехаць 300 кіламетраў. Таксама я выказаў згоду пасля прыезду ад свайго падабароннага напісаць больш разгорнутае тлумачэнне па факце пагроз"*, — зазначыў адвакат.

Дзякуй Богу, да калоніі адвакат даехаў нармальна, і ў Мінск вярнуўся без якіх-небудзь інцыдэнтаў. Але каму патрэбны такі псіхалагічны ціск на абаронцу экс-кандыдата ў прэзідэнты?

Народная Воля http://www.nv-online.info
8 САКАВІКА 2007 г.

ШЧЫРАЯ РАЗМОВА

Канстанцін ЛУКАШОЎ:

«Дзяржава робіць усё, каб кожны чалавек ведаў сваё месца ў стойле»

Не так даўно ў Ленінскім судзе Мінска адбыўся працэс па справе брата вядомага апазіцыйнага дзеяча Вячаслава Сіўчыка — Канстанціна Лукашова, аб чым наша газета падрабязна распавядала ў папярэдніх нумарах. Навуковы супрацоўнік Інстытута геахіміі і геафізікі Канстанцін Лукашоў абвінавачваўся быццам бы за супраціўленне работнікам міліцыі ў сакавіку мінулага года, яго асудзілі на 2 гады зняволення з адтэрміноўкай на 2 гады. Праз нейкі час пасля ўмоўнага вызвалення карэспандэнт "Народнай волі" сустрэўся з Канстанцінам.

— Давайце, калі не супраць, вернемся на год назад. Як усё пачыналася?

— У той дзень, 29 сакавіка, не было ніякіх дэтэктыўных падзей, якія ў судзе спрабавала прыпаднесці следства. Калі брат з чэрапна-мазгавой траўмай патрапіў у 3-ю гарадскую бальніцу, пасля таго як яго збілі невядомыя ў масках, да палаты адразу ж прыставілі людзей у цывільным. Я не ведаю, чаму іх называюць ахова, Вячаслава проста сцераглі. Я кожны дзень прыходзіў да брата, гэтыя людзі ніколі і нічога не гаварылі — сядзелі, як слупы, і ўсё. Мы спрабавалі высветліць, хто яны такія (таму што ў звычайнай практыцы, калі кагосьці сцерагуць, каб затым прывесці на суд, то апранаюць форму). У адказ — цішыня. Я, наогул, даведаўся аб тым, што гэта былі міліцыянеры толькі пасля таго, як апынуўся ў СІЗА. Акрамя таго, я заўважыў, што там былі прадстаўнікі і іншых службаў, так званае вонкавае назіранне за шпіталем. Яны адрозніваліся ад "палатачных" вопраткай, былі больш сур'ёзныя. Я ведаў, што Вячаславу пагражае небяспека, а таму паведамленне пра яго выпіску было вельмі нечаканым.

— Вам патэлефанавалі?

— У абед на працу, калі я якраз збіраўся паесці, мне патэлефанавала маці і кажа: "Славу выпісваюць". Ва Уручы ў сяброў я ўзяў машыну, на ёй прыехаў у бальніцу, пакінуў на невялікай стаянцы ля прыступак корпуса, а сам пайшоў у палату. Брат быў ужо сабраны, у калідоры я сустрэўся з чалавекам, які, наколькі я зразумеў, быў загадчыкам хірургічнага аддзялення. Той паведаміў, што Вячаслаў выпісваецца, але лячэнне яшчэ не скончылася, бальнічны ліст не закрыты, а таму яму патрэбна лячэнне па месцы жыхарства. Гэта было сказана даволі гучна, і я ўпэнены, што людзі ў цывільным усё чулі. Я ўзяў рэчы брата і сказаў, што буду чакаць у машыне. Машыну перагнаў да прыступак. Пасядзеў у салоне хвіліны чатыры і за гэты час убачыў чалавека, які падобны на пацярпелага, але дагэтуль упэўнены, што гэта не ён. Увогуле ж, у мяне склалася ўражанне, што ўсіх чатырох сведак ад абвінавачвання проста сабралі і распавялі, што ім трэба сказаць. Справа ж як складалася? З папярэдніх рапартаў, якія былі напісаны міліцыянерамі 29 сакавіка, і тлумачэнняў будаўнікоў. Наколькі я зразумеў, справу некалькі разоў закрывалі, і было бачна, што некаторыя дакументы з папярэдніх сведчанняў перапроблены. У верасні ў міліцыянераў і сведкаў-будаўнікоў ўзялі афіцыйныя паказанні, куды дадалі тое, што трэба следству.

— Таму сведчанні на судзе і разыходзіліся з тымі, якія былі дадзены на папярэднім следстве?

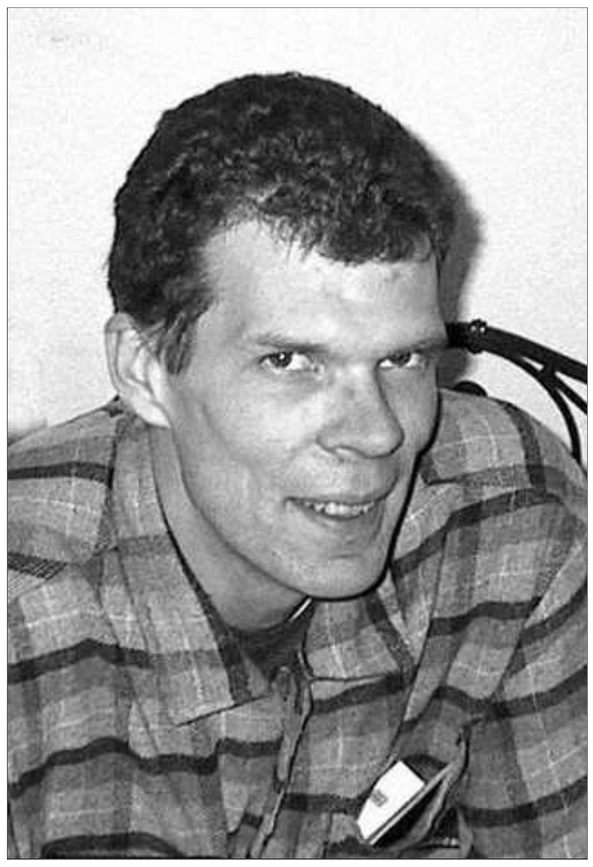

— На судзе высветлілася, што сведкі, напэўна, дрэнна чыталі тое, што яны падпісалі падчас следства, і таму патрапілі ў складанае становішча. Атрымлівалася, што раней яны давалі лжывыя паказанні. Усе, напрыклад, напісалі, што чалавек, які быў за рулём машыны, меў рост 175—180 см, у той час як мой рост — два метры. Колер машыны таксама ўсе чацвёра назвалі іншы. Як, дарэчы, і маю вопратку. Пазней, калі ўжо ведалі мой рост і была пераробленa справа, запісалі — чалавек вельмі высокага росту. Зрэшты, усё гэта дэталі, дробязі, бо, па-першае, усё роўна не было падзеі злачынства — аніякага гвалту ў дачыненні нават да грамадзянскай асобы, а па-другое, калі б там насамрэч былі міліцыянеры ў цывільным нават з усімі сваімі пасведчаннямі, яны, як гэта было даказана адвакатам на судзе, не мелі права затрымліваць Вячаслава. На судзе адзін міліцыянер сказаў, што ім быў загад прывесці Вячаслава Сіўчыка ў РАУС, другі паведаміў, што трэба было даставіць у суд. Але ў іх не было ніякай адпаведнай паперы, пастановы на гэты конт. Гэта незаконна. Там нават нельга было затрымліваць на тры гадзіны для высвятлення асобы, бо Славу ведалі і так.

— Канстанцін, Вы на судзе задавалі пытанні міліцыянеру Анатолю Сушчэню, глядзелі ў вочы. Што Вы бачылі ў яго вачах?

— У мяне не было ніякіх ілюзій адносна гэтага чалавека ўжо пасля нашай вочнай стаўкі. Калі я знаходзіўся ў СІЗА, прыйшоў следчы і прывёў гэтага маладога чалавека. Я яму задаў некалькі пытанняў, каб следчаму стала ўсё зразумела, а пасля запытаў у міліцыянера: "Вам не сорамна?" Той упэўнена адказаў: "Не". Пасля гэтага я страціў да яго цікавасць. Чалавек зрабіў свой выбар. Калі ты міліцыянер, чаму нельга было стаць перад машынай і паказаць пасведчанне? Клянуся, я законапаслухмяны грамадзянін і падпарадкаваўся б міліцыянеру, нават па загадзе падвёз бы да РАУС, а шляхі выратавання брата шукаў бы па-іншаму — тэлефанаваў, выходзіў на кіраўніцтва, раіўся з адвакатам...

— А ці хацелі б Вы сустрэцца са сваім участковым, які напісаў на Вас такую амаральную характарыстыку?

— Характарыстыка ўвогуле адпавядае ўсяму судоваму працэсу і стану прававой сферы жыцця ў Беларусі. Таму што напісаць характарыстыку, пасля замазаць чыёсьці прозвішча і напісаць ад рукі маё... Разумееце, робіцца проста смешна. А ўчастковы... Што мне на яго глядзець? На жаль, гэта самая базавая адзінка праваахоўнай сістэмы вырадзілася ў такую непрафесійную структуру, што і казаць няма чаго. Прафілактыку і кантроль яны зараз падмяняюць палітычным вышукам, і іхні ўзровень дазваляе ўладам заўсёды атрымаць ад іх такую вось характарыстыку на любога "неблагонадежного" чалавека.

— Гэта нават не смешна, а страшна...

— Так, і міліцыянеры атрымліваюць за гэта нават прывілеі. Яны не вельмі адукаваныя, не любяць інтэлігенцыю, і інтэлігентнаму чалавеку наогул вельмі цяжка жыць у сучаснай Беларусі. Ды і ўся дзяржаўная палітыка Беларусі мне не заўсёды зразумела. Я вельмі часта выкарыстоўваю тэрмін "калгасанская палітыка". Нават на "калгасная", а "калгасанская". Гэта калі людзі адарваны ад сваіх каранёў і проста воляй лёсу патрапілі на пэўныя высокія дзяржаўныя пасады без адпаведнай інтэлектуальнай падрыхтоўкі і культарнага ўзроўню, якія не дадуць аніякія універсітэты. Гэта перадаецца з пакалення ў пакаленне, і зараз мы маем тое, што маем. Варта хаця б паглядзець, як гавораць чыноўнікі, якія законы яны лічаць першаснымі, якія мэты перад сабой ставяць. У турме я вельмі здзівіўся — Божухна, ніколі б не падумаў, што тут столькі таленавітых людзей, асабліва тых, хто займаецца эканомікай і фінансамі. Многія з гэтых людзей маглі б нармальна працаваць, плаціць падаткі, прыносіць карысць дзяржаве, але ў нас усё робіцца наадварот — такіх людзей кідаюць за краты толькі за тое, што яны становяцца заможнымі людзьмі. Грошы, натуральна, забіраюць і "нацягваюць" нейкае абвінавачванне аб незаконнай прадпрымальніцкай дзейнасці, ці тое, што яны ўхіляюцца ад падаткаў. Разумееце, заможны чалавек — ён незалежны, а гэта нашай дзяржаве не трэба. У турме лепш за ўсё бачна, што дзяржава робіць усё, каб людзі былі ад яе залежныя. Каб у кожнага было сваё месца ў стойле. Натуральна, што ўлада будзе знішчаць у такіх умовах разумных людзей.

— Канстанцін, Вы самі працуеце ў дзяржаўнай установе. Як на рабоце ўспрынялі сітуацыю, у якую Вы патрапілі?

— На рабоце паставіліся з разуменнем. Так склалася, што да мяне там заўсёды ставіліся паважліва, і амаль ні з кім на працы няма напружаных адносін. Я працую ў Інстытуце амаль 15 гадоў, мы адзін аднаму дапамагаем, таму па-чалавечы ўсе ўсё разумеюць і былі рады, калі я вярнуўся. Гэта адчувалася, у гэтым складана падмануць. І мяне ж вельмі падтрымлівалі, калі я знаходзіўся ў турме. Таму праблем амаль няма, за выключэннем таго, што наша бюракратычная сістэма ніяк не можа высветліць, дзе я знаходзіўся два месяцы. Усе ведаюць, што я быў у ізалятары, аднак адпаведнай даведкі не даюць і, здаецца, не збіраюцца даваць. У нас ёсць працоўны табель, там жа трэба нешта напісаць, дзе я быў. Спадзяюся, што ўсё будзе добра.

— Неяк Вы казалі, што ў Вас усё ж такі былі складанасці на працы пачынаючы з 2004 года...

— Так, калі я балатаваўся ў дэпутаты, у Палату прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу. Тады справа ішла нават аб маім звальненні. Не ведаю, на чым гэта грунтавалася, і я ніяк не мог зразумець: чаму? Мой дзед быў дэпутатам Вярхоўнага Савета не аднаго склікання. І мне падавалася, што гэта цалкам нармальна, што яго законапаслухмяны ўнук без шкодных звычак з добрым узроўнем адукацыі і разумення грамадскіх працэсаў можа таксама быць дэпутатам вышэйшага прадстаўнічага органа. Але недзе на ўзроўні акадэміі быў аказаны вельмі вялікі ціск на кіраўніцтва Інстытута, і, наколькі мне вядома, іх нават прымушалі мяне звольніць. Іншая справа, што ніякіх доказаў у мяне няма, бо ўсё гэта робіцца па тэлефоне, як і зараз. Бо якімі б цынічнымі не былі людзі і ў турме, і ў судзе, але яны не наўмысна хочуць мне нешта "прышыць". Было вельмі смешна, калі следчы сказаў мне: "Сказалі, што Канстанцін Лукашоў — апазіцыянер, а вы, я гляджу, нармальны чалавек". Разумееце, у нас атрымліваецца такая жудасная краіна, што людзей, якія маюць свой розум і свой светапогляд, ужо вызначылі ў нейкую асобную касту з іншымі чалавечымі каштоўнасцямі. І ў следчага было вялікае здзіўленне, што я звычайны, адукаваны чалавек, а не маньяк, які толькі і марыць, каб згвалціць ці задушыць міліцыянера.

— Як вам прыйшлося ў СІЗА?

— Шчыра кажучы, цяжка, бо ўмовы ўтрымання там — гэта ўмовы ўтрымання буйной нерагатай скаціны. Усё зроблена для таго, каб мэтанакіравана знішчаць чалавечую годнасць. Нягледзячы на тое, што я знаходзіўся ў адной з лепшых камер, увесь антураж быў зроблены дзеля таго, каб падавіць асобу. Увесь час я жыў у адкрытай прасторы, а камера была ў два разы меншая за гэты пакой, дзе мы з вамі размаўляем. Там жыло 14 чалавек, і мне было вельмі складана, што там так шмат людзей. У мяне не было з імі аніякіх праблем, але сама прысутнасць натоўпу, гэты свет, які ўвесь час слепіць, і адсутнасць паняцця часу... Разумееце, там усё пабудавана на тым, што ты не ведаеш, колькі ты будзеш сядзець у турме, колькі будзе доўжыцца справа, калі ты пойдзеш на суд. І час там не мае ніякага сэнсу. Ёсць ранішняя і вячэрняя праверка, ёсць час, калі прыносяць ежу, — усё.

— Многія скардзяцца на турэмную ежу...

— Не здзіўляюся, есці яе амаль што немагчыма. Я не ведаю, як можна з бульбы прыгатаваць тое, што там рабілі, але яна атрымлівалася нейкая кіслая, цёмная, і калі застывала, то мне, як геолагу, падавалася глебай. Тое самае там рабілі і з макаронай. Мне было цікава, як можна зрабіць з яе такі пудынг накшталт пластыліну, альбо чаму ў варыянты капусты дабаўляюць тлушч. Але, трэба аддаць належнае, някепска ў іх атрымліваўся гарохавы суп і пшонка з мясам — гэта былі фірмовыя блюды, якія мне не было агідна есці.

— Канстанцін, у ідэале суд выносіць прысуд, каб чалавек задумаўся над сваімі ўчынкамі і перавыхаваўся. Якія высновы Вы зрабілі для сябе пасля суда?

— Я яшчэ да суда зрабіў выснову, што дзяржава правакуе людзей. Таму што вельмі цяжка пазбегнуць спакусы разлавацца на несправядлівасць, а суадносна і на ўладу і на многіх людзей. Але на следчага, суддзю, канвой, міліцыю і шмат каго іншых, што складаюць рэпрэсіўную сістэму дзяржавы, у мяне няма ні злосці, ні эмоцый да іх. Я разумею, што ў іх свая роля, яны яе адгулялі, зрабіўшы свой выбар паміж сумленнем і кар'ерай. А мне было вельмі цяжка абараняцца, таму што ўвесь час даводзілася даказваць, што ты не вярблюд. І ў прысудзе запісалі, што я вярблюд, хоць я ад гэтага ім не стаў.

— За Вас увесь гэты час так перажывала Ваша маці Галіна Васільеўна...

— Я таксама за яе вельмі перажываў. Апошнім часам, калі памёр мой татка, маці апынулася ў вельмі складаным становішчы, бо ёй патрэбна была і маральная падтрымка, і матэрыяльная. Вячаслаў, натуральна, быў ёй падтрымкай, аднак тое, што яе пазбавілі маёй дапамогі, — гэта было вельмі складана, і мяне вельмі турбавала. Але зараз я дома, і будзем спадзявацца, што больш мяне за краты ніхто саджаць не будзе. А час расставіць усё на месцы. Хто вінаваты, хто невінаваты...

Алесь СИВЫЙ.

ВЗГЛЯД

В Румынии и у нас, в Беларуси...

На прошедшей неделе сенсацией облетела весь мир весть из Румынии. Отставки президента **Траяна БАСЕСКУ** требует премьер-министр **Камен ТАРАЧАНУ**. Последний обвиняет первого в авторитаризме и лоббировании интересов различных политических и бизнес-групп.

Не будем вдаваться в истоки конфронтации двух высокопоставленных лиц Румынии. Заметим другое: в стране, которая пережила диктатуру Н.Чаушеску, теперь действуют демократические механизмы и от критики не застрахован ни один государственный деятель. Любая конфликтная ситуация рассматривается гласно, открыто, публично.

А у нас, в Беларуси? Порой главный правитель такое несет, что уши вянут, а хоть бы кто возразил! **А.КОЗУЛИН** предложил премьеру **С.СИДОРСКОМУ** занять принципиальную позицию и публично заявить А.Лукашенко о его нелегитимности — что Вы, Сергей Сергеевич, даже не ответили Козулину. Все сидят как мыши под метлой.

Понятно, в Румынии — демократия, а у нас — диктатура. Но диктатура будет в Беларуси и через пять, и через десять лет, если все будут молчать или поддакивать диктатору.

Андрей МАКСИМЕНКО, ветеран труда.

ВАС ЦІКАВІЦЬ...

Як на міліцыю — мільёны, як на дзяцей — дык слёзы

Па расійскім тэлебачанні штодзень расказваюць аб значным павелічэнні дзяржаўных выплат сем'ям, у якіх нараджаюцца дзеці. Пры нараджэнні другога і трэцяга дзіцяці наогул нейкія фантастычныя для нас лічбы называюцца, проста зайздрошчу па-добраму. Ці плануецца нешта падобнае ў нас?

Вікторыя Кусяльчук, г. Мінск.

Дэпутатам ужо паступілі змены ў законапраект "Аб дзяржаўных дапамогах сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей". Ён сапраўды прадугледжвае павышэнне і аднаразовай дапамогі пры нараджэнні дзіцяці, і дзяржаўных выплат па доглядзе за дзецьмі да трох гадоў.

Зараз выплаты пры нараджэнні першага дзіцяці складаюць два бюджэты пражытачнага мінімуму (з 1 лютага БПМ роўны 170.500 беларускіх рублёў), пасля прыняцця новага закона аднаразовая дапамога павялічыцца да пяці бюджэтаў пражытачнага мінімуму і да сямі бюджэтаў пражытачнага мінімуму пры нараджэнні другога і наступнага дзяцей.

Што ж тычыцца дапамог па доглядзе за дзіцем ва ўзросце да трох гадоў, то плануецца іх павышэнне да 80% бюджэту пражытачнага мінімуму (зараз 65%). Зразумела, што гэта вельмі мала, бо бюджэт пражытачнага мінімуму разлічваецца на аднаго чалавека, а мама і дзіця — гэта ўжо двое. Але зараз дзяржава не пагаджаецца браць на сябе большыя абавязацельствы, хаця афіцыйныя асобы гавораць, што, магчыма, да 2009 года дапамога па доглядзе за мылымі дзецьмі будзе даведзена да памеру бюджэту пражытачнага мінімуму.

Пра так званы "мацярынскі капітал", які ў Расіі зараз складае амаль дзесяць тысяч долараў, у Беларусі гаворка наогул не ідзе.

Лілія ВОРАНАВА.

Саюз жанчын хоча, каб Лукашэнка зацвердзіў у краіне Дзень бацькі

Пра гэта на прэс-канферэнцыі ў Мінску паведаміла сустаршыня Беларускага саюза жанчын Антаніна МОРАВА.

Акрамя таго, яна расказала, што ў Беларусі можа быць прыняты закон, якім прадугледжваецца неабходнасць выплаты аліментаў не толькі мужчынамі (бацькамі), але і жанчынамі.

Яшчэ адно новаўвядзенне — ураўніванне правоў мужчын і жанчын. Так, згодна са зменамі ў заканадаўстве, мужчыны будуць мець права на дадатковы дзень адпачынку, калі ў сям'і трое дзяцей, альбо ў выпадку, калі сям'я няпоўная і ў ёй двое дзяцей, — паведамляе "Інтэрфакс".

ГРОМКОЕ ДЕЛО

Раскрыто заказное убийство Александра Лисничука?

По информации заместителя генерального прокурора Беларуси Виктора Пруса, раскрыто одно из самых громких заказных убийств начала 1990-х годов. Конкретных фамилий прокурор не назвал, однако в прессу просочилась информация, что речь идет об убийстве бизнесмена Александра Лисничука...

На пресс-конференции **Виктор Прус** сообщил только, что речь идет об убийстве в 1993 году *"одного известного предпринимателя"*, преступник найден в Израиле. Кто это — заказчик или исполнитель? — также не сообщалось.

...Именно в мае 1993-го в Минске на проспекте Машерова (теперь — проспект Победителей) был убит снайперской пулей руководитель крупнейшей фирмы "Коминвест" Александр Лисничук. Убийство произошло, когда молодой человек вышел из офиса и садился возле магазина "Ромашка" в свой автомобиль. Снайпер, как позже выяснилось, спилил замок на решетке и ожидал жертву в строящемся кафе. Выстрел в голову бизнесмена был точен — работал профессионал. Позже даже говорили, что приезжал "работать" ныне покойный российский киллер Солоник, но догадка так и осталась догадкой. Следствию было известно лишь то, что на месте "лежки" снайпера была оставлена "чистая" снайперская винтовка с оптическим прицелом стоимостью около 5 тысяч долларов, которая, насколько известно, по дороге в Минск проделала путь из Финляндии через Эстонию.

Что касается самого Александра Лисничука, то предприниматель занимался нефтью, имел отношение к "Белбизнесбанку" и основная версия тогда звучала так — конкуренты решили подобрать его бизнес, не договорившись похорошему. Кстати, вскорости белорусский вор в законе Щавлик, который решил обратить взор на нефтяной бизнес, также исчез.

И вот тогда заговорили о том, что в Беларуси, в отличие от России, оргпреступность представлена главным образом группировками, состоящими из сотрудников государственного аппарата. Было дело, когда сотрудники правоохранительных органов фиксировали попытки установления контактов между представителями госаппарата и бандитами. Так, в одном из мотелей "засекли" на воровской сходке авторитетов одного высокого белорусского государственного чиновника, который, кстати, после этого еще долго вращался в госсистеме, а сейчас работает и здравствует в Москве.

"Убийство Лисничука, — писала российская газета "КоммерсантЪ", — *по всей вероятности, стало одним из первых результатов сотрудничества коррумпированных чиновников и пользующихся их услугами предпринимателей, с одной стороны, и уголовных авторитетов — с другой. По имеющейся информации, главной специализацией "Коминвеста" были экспортные операции, в том числе сырьевыми ресурсами. В условиях сокращения импорта сырья из России и других республик обострилась конкуренция между кланами, занимающимися его реэкспортом на Запад. В результате некоторые коммерческие структуры, связи которых в белорусском правительстве оказались менее прочными, чем у конкурентов, лишились главного источника доходов. Вероятно, в этой ситуации они решили поправить дела путем физического уничтожения соперников".*

Аляксандр ФЁДАРАЎ.

ПО ПОВОДУ

Былое и думы Виктора Садовского

*25 февраля исполнилось семь месяцев, как арестовали 60-летнюю правозащитницу **Екатерину САДОВСКУЮ**, и почти четыре месяца, как ее осудили. Корреспондент "Народной воли" наведался в гости к мужу Екатерины Петровны — **Виктору САДОВСКОМУ**.*

Напомним, что Екатерина Садовская, которая сотрудничала с Лигой прав человека, а в последнее время работала в правозащитной организации "Вече", зарегистрированной в Пскове, в октябре прошлого года Ленинским судом Минска была признана виновной в оскорблении чести и достоинства Александра Лукашенко, а также в том, что угрожала и оскорбляла судей. Основанием для возбуждения уголовного дела послужила запись на автоответчике судьи, где записанный голос упоминает фамилию Садовской и наносит оскорбления работнику суда. Позже сюда же "пристегнули" и обвинение в том, что правозащитница в обнаруженном при обыске, но никуда не отправленном письме оскорбила Александра Лукашенко, требуя провести экспертизу его психического здоровья.

"Я хорошо помню тот день, когда забирали Екатерину Петровну, — говорит Виктор Казимирович. — *Пришел офицер, показал удостоверение сотрудника Комитета госбезопасности, говорит жене: "Вам надо проехать с нами на беседу". Я его тогда еще спросил: "Вы ее отпустите?" Тот только ухмыльнулся: "Отпустим, обязательно отпустим". Позже Петровна рассказывала, что у нее поинтересовались: "Вас сразу куда — в СИЗО или в психбольницу на экспертизу?"*

В психбольнице Екатерину Садовскую продержали около месяца. Родные беспокоились — как бы чем-нибудь не напичкали. Тем более что и здоровье у нее было не богатырское — до этого на спине сделали онкологическую операцию. Экспертиза доказала дееспособность правозащитницы. Обвиняемую перевели в СИЗО на Володарского, в октябре состоялся суд.

"На суд не был вызван ни один свидетель с нашей стороны, — вспоминает мой собеседник. — *Брать адвоката оказалось для нас делом накладным, откуда такие деньги? Жена — пенсионер, я — пенсионер, инвалид 2-й группы, живу без ноги, бабка была 85-летняя. Пришлось брать государственного защитника — такого, какого дали. А он особо и не старался. Ну это же смешно, когда судьям кто-то угрожает мужским голосом с упоминанием фамилии жены, а обвиняют ее! 4 миллиона рублей нужно заплатить судьям и опять-таки — откуда взять деньги? Госпошлину в размере 95 тысяч уже заплатили, горсуд оставил решение районного суда без изменения, но за рассмотрение кассации добавили еще 30 тысяч. Судебный исполнитель прислал нам домой письмо по поводу выплаты 4 миллионов, затем сам пришел, посмотрел, что в нашей квартире и описывать-то нечего. Если хотят, пускай забирают диван тещи, которая умерла в январе этого года".*

Екатерину Петровну "поселили" в женской колонии в Гомеле. Мужу пишет, что заведение забито под завязку, в колонии она не работает — возраст позволяет. Зато много пишет писем, благо отписывать есть кому — почтовые депеши идут Екатерине Садовской в колонию со всего мира непрерывным потоком. Плохо только, говорит она, что присланные мужем чистые почтовые конверты воруют — уж больно денежный товар. Равно как и "Народная воля".

"Послал ей несколько экземпляров, так она написала затем: "Все женщины газету прямо-таки из рук в руки передают. Пришли еще обязательно".

Сейчас Виктор Казимирович справляется по хозяйству один. Когда была жива теща, кормил ее и себе готовил. Сейчас особо нет желания. *"Консервы какие-нибудь съем — и все"*, — говорит он.

— Скучаете по Екатерине Петровне? — интересуюсь у него.

— Очень, — признается Виктор Казимирович. И плачет...

Алесь СВЕТЛАНИЧ. Фото автора.

Народная Воля http://www.nv-online.info
8 САКАВІКА 2007 г.

СПЕЦИАЛЬНО ДЛЯ «НАРОДНОЙ ВОЛИ»

Эдминас БАГДОНАС:

«Сегодня Литва сидит за одним столом с влиятельными странами, и с ее мнением считаются»

Чрезвычайный и Полномочный Посол Республика Литва в Беларуси Эдминас Багдонас приступил к своим обязанностям с 1 февраля. Белорусские журналисты буквально рвут его на части с просьбами об интервью. Это и понятно: Литва — ближайшая соседка Беларуси, ежегодно литовское посольство выдает нашим соотечественникам более 100 тысяч виз.

"Народная воля" стала первой газетой, которой господин посол согласился дать обстоятельное интервью. Несмотря на плотный график работы, Эдминас Багдонас нашел пару часов для беседы с нашим журналистом.

О белорусско-литовских отношениях

— Не секрет, что отношения между официальным Минском и Вильнюсом складываются не лучшим образом. К слову, и Ваше назначение в нашу страну затягивалось... Как Вы восприняли новую должность — как поощрение или как вынужденное неудобство (возможно, работать в Берлине было бы лучше)?

— Назначение в Минск я воспринял как огромнейшее доверие ко мне руководства страны. Беларусь — не первое государство, в котором мне пришлось возглавить дипмиссию Литвы. Я работал послом в Италии, Швейцарии, Мальте, Сербии и Черногории, четыре года — с 1993-го по 1997-й трудился в посольстве Украины. Но должность посла Литвы в Беларуси я воспринимаю как один из самых тяжелых и ответственных постов, которые мне приходилось занимать.

Посольство в Беларуси одно из самых больших литовских посольств в мире, по численности сотрудников занимает второе место, после дипмиссии в Брюсселе. Согласитесь, это показатель того, насколько интересна и важна для Литвы ваша страна, взаимное сотрудничество.

— К слову, белорусские журналисты заметили, что среди всех аккредитованных в Беларуси посольств в литовском трудится самый молодой коллектив. У Вас тоже очень молодой по дипломатическим меркам возраст — 43 года. МИД Литвы, формируя коллектив посольства, учитывает возраст сотрудников?

— Скорее учитываются профессиональные способности. Моя супруга, например, сразу отметила, что сотрудники нашего посольства в Минске, несмотря на молодой возраст, работают очень профессионально, грамотно, слаженно. Не знаю, как мне дальше будет работаться в Минске, но пока я очень доволен этим назначением.

— Господин посол, Вы находитесь в Беларуси буквально месяц, но уже успели встретиться с министром иностранных дел нашей страны, мэром Гродно, губернатором Гродненской области и многими другими руководителями. Плодотворны ли были эти встречи? Каково Ваше впечатление: готовы ли белорусы к сотрудничеству?

— Понятие сотрудничества очень широкое. Сотрудничество на двусторонней основе в области экономики, культуры — это одно. И я думаю, что в этом направлении мы уже давно работаем. У нас и сегодня очень много планов, проектов, некоторые из которых уже реализуются.

— А что касается политического сотрудничества? Вы признались, что во время вручения верительных грамот Александр Лукашенко уделил Вам внимания больше, чем другим послам, и даже сказал, что Вы можете звонить ему в любое время. Расцениваете ли Вы это как попытку белорусской стороны улучшить отношения между нашими странами на официальном уровне? Представляете ли ситуацию, при которой послу Литвы действительно пришлось бы звонить белорусскому президенту в любое время?

— Я не думаю, что слова президента надо понимать буквально. В нашей работе иногда приходится читать между строк... Во время той встречи Александр Лукашенко действительно много теплых слов сказал в адрес Литвы...

— Опыт общения с президентами у Вас есть. Как Вам показалось, это были дежурные слова белорусского лидера или нет?

— Я думаю, не дежурные. Ваш президент был искренен.

— Сейчас идут активные переговоры между официальным Минском и Киевом о визите А.Лукашенко в Украину и его официальной встрече с В.Ющенко. На Ваш взгляд, может ли в ближайшее время состояться встреча А.Лукашенко и В.Адамкуса?

— В настоящее время на повестках дня наших МИДов такой вопрос не стоит.

— Господин посол, два года Вы работали советником президента Литвы В.Адамкуса по международным вопросам. Как часто приходилось в общем потоке международных отношений решать вопросы, связанные с Беларусью?

— Постоянно. Должен отметить, что по долгу службы мне не раз приходилось курировать вопросы, связанные с Беларусью. После работы в президентуре перед назначением в Минск я занимал должность посла по особым поручениям МИД и тогда тоже очень часто занимался "белорусским вопросом". Кроме того, Литве как ближайшей соседке Беларуси и Украины зачастую приходится "отчитываться" за ваши страны в Европейском Союзе.

В свое время мне, например, довелось присутствовать при урегулировании политического кризиса в Украине осенью 2004 года — в дни пресловутой "оранжевой революции", когда под председательством президентов Польши и Литвы проходили многосторонние переговоры. Я был участником тех переговоров, сидел за круглым столом рядом с представителями восьми государств.

— Значит, у Вас есть опыт переговорщика. Наверняка Вы знали, о чем говорили, когда заявили, что Литва готова и хотела бы стать адвокатом Беларуси в Брюсселе. На Ваш взгляд, правильно ли поступает Евросоюз, говоря о возможном диалоге с официальным Минском и белорусским президентом, которого еврочиновники считают нелегитимным. Наблюдатели ОБСЕ однозначно высказали мнение, что президентские выборы в Беларуси 2006 года не были ни демократичными, ни свободными...

— Если вектор политики Беларуси сместится в сторону Европейского Союза и при этом белорусские власти выполнят требования ЕС, то Литва на правах страны, прошедшей все этапы вхождения в Европейский Союз, могла бы поделиться опытом с Беларусью. Как известно, требований выставлено немало, одно из главных — освобождение всех политзаключенных в Беларуси. Теперь только от белорусской стороны будет зависеть — состоится диалог между официальным Минском и Брюсселем или нет. А пока есть то, что есть.

— Господин посол, не могу не задать вопрос о визах. В 2008 году Литва планирует войти в Шенгенское соглашение. Значит ли это, что виза в вашу страну будет стоить для белорусов 60 евро?

— Сегодня Литва, пожалуй, единственная страна, которая очень громко поднимает в Брюсселе вопрос стоимости виз для белорусов. Мы считаем, что визы в 60 евро — это дорого и неправильно. Но мне кажется, что одного литовского голоса мало.

После вступления в Шенген мы уже не сможем решать визовый вопрос с Беларусью в двустороннем порядке. Однако наше посольство готовится к тому, что обращений граждан для получения визы станет еще больше. Поэтому уже сегодня строим на территории посольства дополнительные площади. Ведем переговоры с властью Гродно о расширении нашего консульства и в этом приграничном областном центре.

— Возвращаясь к белорусско-литовским отношениям: господин Багдонас, на встрече с белорусскими журналистами Вы подчеркнули, что недовольны уровнем товарооборота между нашими странами...

— Традиционно Беларусь покупает у Литвы строительные материалы, через Клайпедский порт транзитом проходит немало белорусских товаров. Активно обмениваются наши страны сельхозпродукцией: молоком, мясом. Литва закупает у Беларуси мебельную фурнитуру, текстиль. Но, на мой взгляд, экспортно-импортные отношения между нашими странами оставляют желать лучшего.

Основные партнеры Литвы — страны Евросоюза: Германия, Польша, Дания, Швеция и другие. Только энергоносители мы покупаем у России.

О Литве

— Буквально на днях Белорусское телевидение в обзоре зарубежной прессы процитировало материал из бельгийской газеты "Метро", где указывалось, что каждый шестой житель Евросоюза имеет доход ниже среднего, и хуже всех живут литовцы и поляки. Что Вы скажете на этот счет?

— Мне бы не хотелось комментировать информацию, опубликованную в газете, которую я не знаю. Но я не буду отрицать тот факт, что уровень жизни среднестатистического литовца или поляка, как, к слову, и жителя любой другой страны, недавно вступившей в ЕС, значительно ниже уровня жизни немца или француза. В Литве последние 15 лет идет реформа всех сфер жизни. Мы подсчитали, что если Литва будет развиваться такими же темпами, то еще через 15 лет граждане нашей страны будут иметь такие же социальные гарантии, какие сегодня имеют, например, шведы. Не говоря уже об уровне заработной платы и т.п.

— Любопытно, а какая сегодня в Литве средняя заработная плата?

— Маленькая в сравнении с зарплатой жителей Западной Европы, Скандинавских стран — приблизительно 500 евро.

Но мы очень надеемся, что через три-четыре года этот показатель значительно повысится. Например, ВВП на душу населения в Литве с 2001 года увеличился в два раза...

Недавно на маленькие зарплаты жаловались литовские медики, чуть раньше — полицейские. Местные профсоюзы вдруг обнаружили, что на протяжении нескольких последних лет полицейским не доплачивали заработную плату из-за того, что не был учтен какой-то коэффициент. Полицейские с требованием вернуть деньги сначала вышли с транспарантами на улицы, а потом подали на государство в суд. И выиграли этот суд.

— На упомянутой выше встрече с белорусскими журналистами Вы рассказывали, что Евросоюз инвестировал много денег в экономику Литвы. Не могли бы уточнить, какие именно сферы получили финансовую поддержку Брюсселя? И насколько велика была эта помощь?

— Европейский Союз выделил огромные деньги конкретным проектам на период с 2007-го по 2014 год. В этом, безусловно, наша заслуга, потому что литовская сторона очень грамотно провела переговоры в Брюсселе. Мы доказали необходимость вложения денег в сельское хозяйство Литвы, систему образования. Именно доказали, а не пробили, как это было когда-то в СССР.

В Евросоюзе есть общий бюджет, который пополняется за счет всех стран, входящих в союз. Страны-участницы в свою очередь предлагают проекты, которые требуют финансирования. При распределении денег имеет значение умение представителей той или иной страны доказать, что их проект приоритетный. Деньги выделяются на конкретные проекты, а не какой-то стране. Например, пару лет назад мы доказали приоритетность строительства дороги ВИА-Балтия, связывающей Вильнюс—Таллинн—Ригу—Варшаву, и получили финансирование. Никакие личные связи значения не имеют. В Евросоюзе даже думать не могут так, как когда-то делали в СССР.

Сегодня Литва сидит за одним столом с влиятельными странами, и с ее мнением считаются. Без нас не может быть принят ни один европейский проект. Это раньше, во времена СССР, нам только сообщали о решениях Москвы. На мой взгляд, это большое завоевание Евросоюза — уважать мнения всех, даже маленьких стран.

— У многих белорусов Литва ассоциируется с очень черным хлебом, сыром с тмином, Палангой и Друскининкаем. А что на самом деле является литовским "фирменным продуктом", который определяет экономику страны?

—- Сфера услуг. Это 70% нашего экспорта. В Литве очень много больших строительных компаний, которые сегодня работают даже в странах Южной Америки. Вильнюсский гипермаркет "Акрополис" — чисто литовский продукт, реализованный за счет литовского капитала. Сегодня не без привлечения литовских инвестиций сеть таких магазинов появилась в Латвии, Эстонии. Румынии, Польше...

— Чем сегодня недовольны литовцы и что называют завоеванием последних лет?

— Я заметил, что литовцы, в каких бы условиях ни жили, любят жаловаться. Сегодня многие стонут: мол, и бензин дорогой, и проценты по кредиту в банках высокие. А выйдешь на улицы — по городам ездят шикарные новые иномарки, машины часами стоят в пробках.

Могу привести пример из жизни моей младшей сестры. Она достаточно известная в Литве певица, муж — композитор. По литовским меркам обычная семья со средним доходом. Но при этом у каждого члена семьи своя машина. Недавно они купили в центре Вильнюса большую квартиру. Правда, взяли кредит в банке на 25 лет. Но зарплаты хватает и машины содержать, и кредит выплачивать, и отдыхать каждое лето на море. В общем, не все так плохо...

О себе

— Господин посол, известно, что Вы владеете восемью языками. Не собираетесь пополнить этот список до девяти, выучив белорусский?

— На приеме в нашем посольстве по случаю Дня восстановления независимости Литвы свою речь я произносил на белорусском языке. Когда ехал в Минск, дал себе слово выучить белорусский язык. Слава Богу, мне легко даются иностранные языки.

Я считаю, что говорить на языке жителей той страны, в которой ты работаешь, — значит уважать народ этой страны. В нашей профессии знание языка очень помогает налаживать дипломатический контакт, решать многие рабочие вопросы.

— Приходилось ли Вам раньше бывать в Беларуси? Что особо понравилось в нашей стране?

— Я не только неоднократно бывал в Беларуси, в вашей стране живут мои друзья.

Мне нравится Минск. Чистые улицы, оригинальная ночная подсветка домов на центральных проспектах города, красивые лица.

— К слову, многие белорусы, посетив Вильнюс, говорят, что наши столицы отличаются не только архитектурой, но и выражением лиц горожан. Минчане напряжены, угрюмы, вильнюсцы более раскованны, открыты, доброжелательны друг к другу...

— Возможно, сказывается то, что литовцы всегда, даже во времена советской оккупации, считали себя европейцами. Нам близки и понятны европейские ценности — свобода личности, свобода слова. Например, в моей семье во все времена отмечался праздник 16 февраля — День принятия Декларации о независимости Литвы. В доме хранились старые, довоенные деньги, фотографии; дедушка, отсидевший в сталинских лагерях 11 лет, часто рассказывал о том, как хорошо жилось в свободной, независимой довоенной Литве. История моей семьи похожа на тысячи других историй литовских семей. Литовцы интуитивно отвергали коммунистический режим и ни на миг не задумывались, в какую сторону двигаться после распада Советского Союза. Наверное, поэтому сегодня в Литве витает атмосфера внутренней свободы, раскованности, надежды.

— В Минск Вы приехали с супругой и младшим сыном. Если не секрет, чем занимается Ваша жена?

— В ее паспорте записано — супруга посла Литовской Республики в Беларуси. По нашим дипломатическим правилам, она не может работать в вашей стране, в Литве Юлия занимала должность менеджера в Литовской музыкальной академии. Женам дипломатов сложно реализовывать себя в профессии. Они то работают, то вынуждены следовать за мужьями в чужую страну. До недавнего времени у них возникали сложности в решении каких-то социальных вопросов: прерывался трудовой стаж, и это могло негативно отразиться на будущей пенсии. Только недавно статус жены посла приравняли к профессии, и теперь трудовой стаж супруги посла не будет прерываться, если она отправится с мужем-дипломатом в командировку.

— Жены некоторых послов в Беларуси признавались в интервью нашей газете, что ездят за продуктами в Вильнюс. А как решаете вопрос "продовольственной безопасности" Вы?

— Скорее этот вопрос надо адресовать моей жене. Я еще не успел побывать в минских магазинах. Жена с восторгом рассказывала о столичном Комаровском рынке, говорила, что там можно купить практически любые продукты.

— К слову, в Минске очень много ресторанов, которые представляют национальные кухни разных стран — Франции, Германии, Италии, Японии и даже Мексики. А вот ресторана, где бы подавали национальные литовские блюда, нет. Может быть, он появится в скором будущем с Вашей легкой руки?

— Этот вопрос уже обсуждается. Мы со своей стороны готовы открыть в Беларуси литовский ресторан. Но, чтобы вкладывать инвестиции в проект, надо иметь гарантии безопасности. Скажу больше. У меня есть план построить в Минске литовский центр, где не только будут работать литовские ресторан и кафе. Это будет своеобразный литовский уголок в Беларуси, где будет звучать литовский джаз, симфоническая музыка в исполнении литовских музыкантов, где будут проходить встречи с известными литовцами. Такая практика, к слову, очень распространена в мире.

— Какую профессию выбрала Ваша старшая дочь? Когда она определялась с поступлением в вуз, Вы занимали должность советника президента. Высокая должность отца помогла дочери, или это обстоятельство не имело никакого значения?..

— Мы с женой думали, что Рута после окончания школы будет поступать в Институт международных отношений. Она свободно говорит на нескольких языках, прекрасно знает английский и итальянский. Но дочь решила получить высшее образование в Англии. Она сама выбрала университет, факультет международного бизнеса. Сдала экзамены, получила высокий проходной балл и поступила в вуз. А отвечая на ваш вопрос, помогал ли я, хочу сказать, что литовцы уже давно не думают, а тем более не живут по таким правилам...

— Господин посол, в Вашей семье двое детей. А сколько детей имеет среднестатистическая литовская семья? Сегодня в Беларуси очень большое внимание уделяется проблемам демографии, каждый год мы недосчитываем 500 тысяч человек. Одно из последних обещаний белорусских властей — бесплатное жилье для семьи, воспитывающей пятерых детей, и льготный кредит на строительство жилья для семьи из пяти человек. А что предпринимают литовские власти, чтобы приглашать женщин в роддом?

— В Литве всегда были актуальны вопросы демографии. Наша страна по-своему закрытая, в литовских семьях немного детей. Кроме того, и после Первой мировой войны, и после Второй, и сегодня наблюдается миграция литовцев — они уезжают работать за границу, в основном в Западную Европу и США. Сегодня более миллиона литовцев живут за границей. Но я не думаю, что это катастрофа для страны. Многие потом возвращаются на родину, имея богатый багаж знаний и трудовой опыт. Самый яркий пример тому — история жизни литовского президента Валдаса Адамкуса. После пятидесяти лет жизни в США, имея прекрасную государственную должность, он принял решение вернуться в Литву, и литовский народ дважды избрал его президентом.

Мария ЭЙСМОНТ.

ДЫПКУР'ЕР

Заяўка на візу — толькі праз Інтэрнет

1 красавіка Пасольства Вялікабрытаніі ў Беларусі поўнасцю пяройдзе на рэжым папярэдняга онлайн-запісу на прыём беларускіх грамадзян для атрымання брытанскай візы. Пра гэта ў інтэрв'ю БелаПАН паведаміў пасол Вялікабрытаніі Браян Бенет.

Паводле яго слоў, новая сістэма запісу на прыём у візавым аддзеле пасольства значна спрашчае працэс падачы заявы на візу і выключае саму магчымасць узнікнення чэргаў. Шляхам такога запісу заяўнік удакладняе зручны для яго час для наведвання пасольства, які будзе для яго зарэзерваваны. Заяўку можна будзе запоўніць на сайце пасольства www.britain.by.

Паводле слоў пасла, такая форма работы была ўжо апрабаваная Вялікабрытаніяй у іншых краінах і даказала сваю перавагу.

У Беларусі форма папярэдняга онлайн-запісу для падачы заяўкі на атрыманне візы апрабуецца пасольствам са снежня 2006 года. Як лічыць дыпламат, беларускія грамадзяне ўжо ацанілі яе зручнасць: сёння гэтую працэдуру выкарыстоўваюць каля 80% заяўнікаў на атрыманне візы. З 1 красавіка, адзначыў Б.Бенет, плануецца таксама ўвесці онлайнавую аплату кошту візы.

На працягу найбліжэйшых гадоў, адзначыў пасол Вялікабрытаніі, усе краіны ЕС плануюць увесці сістэму біяметрычных віз. Вялікабрытанія ўжо ўводзіць сістэму сканіравання пальцаў у тых краінах, з якімі яна мае візавыя адносіны. Сёлета гэтую сістэму плануецца ўвесці і ў Беларусі.

Пра дакладныя тэрміны ўвядзення біяметрычных віз для грамадзян Беларусі казаць пакуль рана, падкрэсліў ён. Да гэтага неабходна вырашыць праблему з дзецьмі з рэгіёнаў, пацярпелых ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, якія штогод наведваюць Вялікабрытанію па лініі дабрачынных арганізацый для адпачынку і аздараўлення. *"Зараз мы разглядаем варыянты вырашэння гэтай праблемы, каб не ствараць для дзяцей нязручнасцяў"*, — удакладніў ён.

Паводле слоў дыпламата, штогод пасольства Вялікабрытаніі выдае беларусам 11—12 тыс. віз. З іх 4 тыс. віз выдаецца бясплатна дзецям з чарнобыльскіх рэгіёнаў.

Ірына САЗАНОВІЧ.

ЧУЛІ?

Цяпер лічыць мы сталі раны

Пры відавочным росце цэн на тавары і паслугі ў Беларусі адзначана зніжэнне сярэдняй налічанай зарплаты.

Як паведамляе Міністэрства статыстыкі і аналізу, сярэдняя налічаная зарплата работнікаў у студзені склала 617.244 рублі. Паводле падлікаў БелаПАН, у намінальным выражэнні гэта на 7,6% менш, чым у снежні мінулага года (было 668.049 рублёў), у рэальным выражэнні (з улікам росту спажывецкіх цэн) у студзені зарплата зменшылася на 9,5%.

У валютным эквіваленце сярэдняя налічаная зарплата работнікаў за студзень 2007 года знізілася з 312,2 да 288,4 долара ЗША і з 237,1 да 222,6 еўра. Зарплата рабочых і служачых зменшылася з 321,8 да 297,5 долара і з 244,4 да 229,7

У магілу Слабадана Мілошавіча ўвагналі кол

Над магілай былога прэзідэнта Югаславіі Слабадана Мілошавіча ў сербскім горадзе Пажаравац праведзены рытуал выгнання злых духаў.

Як паведамілі сербскія СМІ, былы актывіст апазіцыйнага руху "Отпор" і цёзка па прозвішчы экс-прэзідэнта Міраслаў Мілошавіч перакокнуў праз магільны плот і ўваткнуў у надмагільны помнік драўляны кол — гэтак у сярэдневяковай Сербіі рабілі з магіламі вампіраў.

Арганізатар акцыі распавёў, што першапачаткова сваю "імпрэзу" ён планаваў разыграць 11 сакавіка — у дзень першых угодкаў з дня смерці Мілошавіча, але вырашыў яго перанесці, каб пазбегнуць канфліктаў з прыхільнікамі экс-дыктатара, якія прыйдуць наведаць магілу.

Па словах Міраслава Мілошавіча, ён патэлефанаваў у паліцыю, каб прызнацца ў здзейсненым, аднак "яны не надалі гэтаму ніякай увагі".

Слабадан Мілошавіч, які ўзначальваў Рэспубліку Сербія ў 1989—1997 гадах і Саюзную рэспубліку Югаславія ў 1997—2000 гадах, сканаў 11 сакавіка 2006 года ў турэмнай камеры Гаагская трыбунала. Высунутыя супраць яго Міжнародным трыбуналам па былой Югаславіі абвінавачанні складаліся з 66 пунктаў, сярод іх здзейсненыя падчас балканскіх канфліктаў вайсковыя злачынствы і злачынствы супраць чалавечнасці.

Алег СНОЎ.

Всё очень просто

В Беларуси будет упрощена процедура регистрации приобретенного автомобиля, сообщили "Интерфаксу" в Министерстве юстиции.

В Минюст уже поступил доработанный проект госрешения, которое предусматривает введение простой письменной формы совершения сделок по продаже автомобилей. В частности, лицо, которое приобрело транспортное средство, будет иметь возможность зарегистрировать его по месту своей прописки при наличии договора купли-продажи (дарения, мены), зарегистрированного в регистрационных или регистрационно-экзаменационных подразделениях ГАИ (РЭП). В настоящее время при регистрации транспортных средств в РЭП необходимо присутствие обеих сторон договора розничной купли-продажи.

ПОГЛЯД

У беларусаў еўрапейскія традыцыі

Як вядома, Беларусь больш за пяць стагоддзяў была часткай Вялікага княства Літоўскага і Рэчы Паспалітай. А гэта значыць, была еўрапейскай краінай. Яна складала інтэгральны кампанент Еўропы і ўдзельнічала ва ўсіх еўрапейскіх духоўных рухах, такіх як Рэфармацыя, гуманізм, Рэнесанс і г.д. Яна жыла ў зусім іншай духоўнай атмасферы, чым маскоўская дзяржава.

У Беларусі гарадам надавалася магдэбургскае права, існавала юрыдычная абарона асобы, законы гарантавалі правы чалавека, у краіне панавала талерантнасць.

А што зрабілі з нас усемагутныя маскоўскія цары? Супраць чатырох стагоддзяў еўрапейскай традыцыі мы маем два стагоддзі ўплываў расійска-візантыйскага і татарска-азіяцкага ўплыву. Дзе панавалі неабмежаваная ўлада цара альбо дыктатура, рабалепная прыніжанасць, запрыгоннасць беларусаў, адсутнасць абароны асобы, нецярпімасць.

На маю думку, беларусы павінны больш шанаваць памяць пра іх еўрапейскую спадчыну, якая блізка звязана з беларускай мовай. Інакш кажучы: хто арыентуецца на беларускую мову — арыентаваны на Еўропу. Прыхільнікі рускай мовы скіраваны ў іншы бок, на візантыйска-татарска-азіяцкі свет. Нам гэта не патрэбна, бо мы жывём пад бокам цывілізаванай Еўропы і маем з ёю еўрапейскія традыцыі.

Алесь ЗАРАНОК,
жыхар в.Сырод Калінкавіцкага раёна.

Народная Воля http://www.nv-online.info
8 САКАВІКА 2007 г.

ФАКТ

Как все-таки приятно не потерять власть!

Правительство итальянского премьер-министра Романо Проди получило поддержку нижней палаты парламента страны. Как и предсказывали наблюдатели, процедура оказалась формальностью, поскольку социалисты имеют в этом законодательном органе большинство.

Напомним, Романо Проди подал в отставку 21 февраля после того, как Сенат не утвердил новую внешнеполитическую стратегию правительства. Она предусматривала увеличение военного контингента Италии в Афганистане и расширение американской базы ВВС на итальянской территории.

После двух дней переговоров с "почетными президентами", пожизненными сенаторами и лидерами крупнейших политических объединений страны президент Италии Джорджо Наполитано отказался принимать отставку Романо Проди, поставив вопрос о доверии Кабинету перед обеими палатами парламента.

СКАНДАЛ

Такого в Московском патриархате еще не видывали

И ранее отдельные священнослужители выступали с критикой отдельных недостатков, пеняли на излишнюю близость церкви к мирской власти, на факты стяжательства, заигрывания с другими конфессиями и прочие отступления от канонов православия, но впервые с подобными обвинениями выступил руководитель крупного регионального подразделения РПЦ, пусть и весьма удаленного.

В Русской православной церкви разразился скандал, подобных которому не было уже давно, передает НТВ. Бунтарем и чуть ли не раскольником выступил епископ Анадырский и Чукотский Диомид.

В прессе появилось его открытое письмо ко всем православным. Диомид требует от церкви восстановить чистоту веры: не поддерживать действующую власть, а также прекратить контакты с другими конфессиями. Lenta.ru акцентирует внимание на его заявлении о том, что у православия нет ни общих нравственных ценностей, ни даже общего бога с мусульманами, иудеями и католиками. Кроме упреков в экуменизме, руководство церкви подвергается критике за "духовное соглашательство, подчиняющее церковную власть мирской". Есть в письме и пункты, повторяющие терминологию различных национал-патриотических объединений: "антинародная политика существующей власти", "распад государства", "демографический кризис" и прочее. РПЦ обвиняется во вмешательстве в политическую жизнь страны, например, в виде поддержки определенных кандидатов на выборах, в соглашательстве со светскими властями.

Диомид, епископ Анадырский и Чукотский: *"Мое обращение — это и импульс сердца, и выражение православного народа. Нужно собрать поместный Собор, чтобы полнота была церковная.Чтобы собрались не только архипастыри и пастыри, но и миряне. Тогда будут даваться более объективные оценки, а вопросы будут подниматься действительно злободневные".*

НТВ сообщило, что в руководстве Русской православной церкви поступок епископа уже назвали "нарушением церковной дисциплины" и заявили, что оценку действиям Диомида даст Священный синод. В РПЦ, впрочем, считают, что о новом расколе говорить рано, идет всего лишь дискуссия. Но возможно, это провокация, связанная с вмешательством внешних сил, недовольных грядущим объединением с Русской зарубежной церковью.

Митрополит Кирилл: "Изучение вопроса с неожиданным появлением письма епископа Диомида убеждает нас в том, что главную роль сыграл не столько епископ Диомид, сколько иная группа людей, которая пока находится в тени. Но я надеюсь, что этих людей найдут и изобличат в провокации".

КОРОТКО

Стартовал Международный полярный год

В его рамках запланированы крупномасштабные исследования обеих полярных областей планеты — Арктики и Антарктики. В исследованиях примут участие более 50 тысяч ученых и национальные научные экспедиции шестидесяти стран.

Это одна из самых широкомасштабных совместных научных программ, когда-либо предпринимавшихся учеными. Цель исследований, которые будут проводиться под эгидой ООН и Международного совета по науке, — изучать и искать пути решения проблем, вызванных изменением климата.

Международный полярный год будет продолжаться целых два года, что позволит ученым осуществить два годовых цикла наблюдений в двух полярных регионах.

Заявление генсека ООН

Генеральный секретарь ООН Пан Ги Мун заявил, что глобальное потепление представляет такую же опасность для человечества, как войны.

В своем первом выступлении, посвященном климатическим изменениям, глава Организации Объединенных Наций отметил, что состояние окружающей среды в будущем будет становиться причиной войн и социальных конфликтов.

Генеральный секретарь ООН заявил, что больше всего последствия глобального потепления угрожают беднейшему населению Африки и небольших островных государств. При этом именно они в наименьшей степени виноваты в климатических изменениях.

Пан Ги Мун призвал создать более действенные механизмы международного сотрудничества для борьбы с потеплением.

Огромная дыра на теле Земли

Британские ученые планируют отправиться в морскую экспедицию, чтобы исследовать скрытую в океане огромную "открытую рану" на теле Земли.

Как сообщил сотрудник университета Кардиффа Крис Маклауд, в районе Срединно-Атлантического хребта на территории в несколько тысяч километров отсутствует земная кора. Этот район находится в Атлантическом океане примерно посередине между островами Зеленого мыса и странами Карибского бассейна.

Как пояснил Крис Маклауд, это — не единственная дыра в земной коре, однако она — одна из самых больших. По его словам, это — "открытая рана на теле Земли". В этом месте земная кора, обычно под океанами достигающая толщины 6—7 км, по какой-то причине просто отсутствует. *"Обычно, когда расходятся тектонические плиты, пространство между ними заполняется поднимающимся из глубин мантийным веществом, которое, расплавляясь, образует магму"*, — пояснил он. *"Но в данном месте что-то нарушилось, и земная кора, судя по всему, не восстановилась"*, — добавил ученый.

(Працяг. Пачатак у №№33—36.)

Аляксей азірнуўся, але не пераступіў парог гаражу.

— Аштрафавалі. За дэманстрацыю. На шэсьцьдзесят мільёнаў.

— За тую?

— Ну. Быў арганізатарам ад БНФ. Дык затрымалі, суд і во — штраф.

— Нічога сабе! Шэсьцьдзесят мільёнаў...

Ступак, канешне, падзівіўся і ціха пры сабе парадаваўся, што тады пашчасьціла неўпрыкмет вывернуцца ад амапаўцаў, высьлізнуць з іхніх рук. Усё ж нездарма афганец, мае сякі-такі вопыт, ня тое, што гэтыя шпацыроўшчыкі па асфальце. Добра, што ён ня быў зьвязаны з БНФ, тое давала яму засьцярогу. А гэты Аляксей, мабыць, штось меў, інакш бы так не ўстрывожыўся навіной пра Мінкевіча. Што яму гэты Мінкевіч — брат ці сват? І ўсё ж Аляксей сімпатычны хлопец, не балабон, можа б варта параіцца з ім пра галоўны Ступакоў клопат? Але не, разважыў Ступак. Толькі тое ў сакрэце, што ведае адзін чалавек. Калі два, лічы, ніякага сакрэту няма. Гэта ўжо ведаў ён добра.

А можа, варта было скантактаваць з Мінкевічам? Усё ж калі бэнээфавец, дык, мабыць, не сексот, не пабяжыць вечарам на даклад да "кума". А можа, і пабяжыць? Што, у бэнээфе няма сексотаў? Паленаваліся, не навербавалі? Не, гэтыя не лянуюцца...

Той дзень з раніцы ішоў дождж, было халаднавата, і Ступак, прычыніўшы жалезныя дзьверы, бавіў час у ляноце. Самы раз было б выпіць, хоць для сугрэву, але не было гарэлкі, а ісьці пад дажджом у гастраном ён без парасону не наважваўся. І злосна думаў пра жонку-паскуду, якая, выганяючы з дому, ня кінула яму якой апранахі. Усё ж ён пакінуў ёй кватэру, здабытую па льготах як воін-інтэрнацыяналіст, а яна чым аддзячыла? Хоць бы прыслала калі дачку ў адведзіны, дык не — трымала ў кіпцюрах пакорлівае дзяўчо, запалохала зьверам-бацькам, які во каторы месяц жыве сапраўды нібы зьвер у гэтай жалезнай бярлозе. Ды і добра, калі б ён быў зьвер. Ён хацеў быць зьверам, калі б атрымалася. Зьверу цяпер, мабыць, лепш, чым чалавеку. Такі настаў час.

Ён адразу пачуў, як побач забразгалі замкі ў гаражы Мінкевіча. Ступак падхапіўся з раскладухі і паволі выйшаў з дзьвярэй.

— Кажуць, і вы прадаеце? — запытаў, павітаўшыся. Апрануты ў спрытную джынсовую куртку Мінкевіч з-за тонкіх акуляраў зірнуў на суседа.

— Прыходзіцца.

— Чаго ж гэта?

— Каб заплаціць штраф.

— І вялікі штраф?

— Па максімуму. Дзьвесьце мінімальных зарплат.

— Ё-маё! І будзеце плаціць?

— А што ж рабіць? Апішуць маёмасьць...

Мінкевіч казаў тое амаль спакойна і разважліва, як пра што звычайнае і паўсядзённае, бы і не перажываючы. Можа, перажыўшы ўжо. Расчыніў насьцеж абедзьве палавіны дзьвярэй, зашчапіў на кручкі ў доле.

— І думаеце адкупіцца штрафам?

Мінкевіч выпрастаўся, павярнуўся да яго і ўздыхнуў.

— Штрафам, канешне, не адкупішся. Ад гэтага рэжыму наогул нічым адкупіцца немагчыма. Трэба ўзьнімаць народ, падвышаць ягоную самасьвядомасьць.

— Самасьвядомасьць! Вы — самасьвядомасьць, а ён — сто тысяч АМАПу. Чыя возьме? — запытаўся Ступак і змоўчаў, чакаючы, што скажа на тое адукаваны дацэнт.

— Што рабіць! — азваўся той пасьля паўзы. — Наогул дэмакратыя ў барацьбе з таталітарызмам ня мае адэкватных сродкаў.

— Гаўно тады вы, а не дэмакраты, — ціха, бяз злосьці сказаў Ступак і пайшоў да свайго гаражу.

Як узьнімаць народ, ён ужо бачыў, сам ледзьве не апынуўся ў ролі ўзьнятага, сьпярша было нават прыемна, неяк нават сьвяточна. Але як іх лупанулі гумовымі "дэмакратызатарамі", дык гэты народ, бы чарада вераб'ёў, пырхнуў з вуліцы. Аж пыл закурэў. На тым баку — сіла, войска, міліцыя, КДБ, сотні тысячаў сексотаў, жалезныя кіпцюры "вертыкалі". Апроч таго, суд, пракуратура і нават адвакатура, новы дэкрэт пра якую толькі што надрукавалі, — усё ў ягоных руках.

Тая кароткая гаворка з Мінкевічам яшчэ болей умацавала Ступака ў ягоным намеры — толькі такім чынам, які ён задумаў, і можна нешта зьмяніць у іхнім бядотным становішчы. На сілу патрэбна — сілай. На гвалт — яшчэ большым гвалтам. Інакш кранты ўсім — і бэнээфаўцам, і афганцам, і камуністам. Каб дамагчыся царскай улады, гэты ня спыніцца ні перад чым. Пасьля царскай захоча імператарскай і так далей аж да сусьветнага панаваньня. Нахабства ў яго хопіць. Асабліва яшчэ, калі яго падтрымаюць. А гэткіх заўсёды падтрымліваюць, бо яны — сіла. Не, трэба ад яго ратавацца. І ён, афганец Ступак, — паратоўца, якім ён сам прызначыў сябе. Ну і што, што сам? Паратоўца-кілер, такога, можа, і не было. Ён будзе першы.

Але зброі ў яго ўсё ня мелася, а баксы ў кішэні раставалі — праз дзень давялося разьмяняць і другую сотню. Як ён ні эканоміў, стараючыся есьці радзей, болей хлеб з салам, але цэны ў гастраноме кожны дзень скакалі ўгару. Людзі ажно стагналі ўранку, убачыўшы новую цану на хлеб, кефір, малако, якіх, мяркуючы па ўсім, пачалі прывозіць у магазін менш, чым раней; пад вечар ужо нельга было купіць нават хлеба. Затое надвячоркам праз расчыненыя вокны і форткі разносіўся па падворку знаёмы, з хрыпатой голас, поўны пахвальбы, абяцанак, пагрозаў да апазіцыі, праклятых бэнээфаўцаў, якія пляжылі ўсе ягоныя планы ашчасьлівіць народ. Народ жа ў яго заўжды быў слаўны, шаноўны і гераічны, які заўжды рабіў правільны выбар і не памыляўся, — не памыляўся і цяпер, адзінадушна абраўшы самага мудрага кіраўніка. Аднак тое пераставала ўжо дзейнічаць на большасьць слухачоў, і калі яшчэ нешта натхняла іх, дык хіба паведамленьні пра чарговыя выкрыцьці ў органах улады, зьняцьці і нават пасадкі высокіх чыноў. Але не надоўга, бо жыцьцё ад таго не рабілася лягчэй, і тады зноў патрабавалася выкрываць ворагаў, шпіёнаў, вядомых эмігрантаў і некаторых дыпламатаў — агентаў ЦРУ. Суседзі ля гаражоў ужо не абмяркоўвалі палітыку самога, а толькі лаяліся. І нават цьвёрдакаменны камуніст Сазон Іванавіч і той пачаў бэсьціць самога, хаця гэта, мусіць, таму, што кампартыя раскалолася на дзьве, кожная з якіх усчала барацьбу з суперніцай. Цягавіты Плешка проста прымоўк, толькі паныла курыў, і калі аднойчы Ступак паспрабаваў пагутарыць з ім, махнуў рукой — то ваш клопат. Мне ўжо таго — ня шмат засталося...

Увесь час думаючы пра зброю і прыглядаючыся да людзей, знаёмых і выпадковых сустрэчных, Ступак цэлымі днямі швэндаўся па горадзе і калі-нікалі забрыдаў у цэнтр да рэзідэнцыі самога. Доўга стаяць там ці шпацыраваць навідавоку ў цывільных таптуноў ды міліцыянтаў было немагчыма, і ён дзелавым крокам, з заклапочаным выглядам тэпаў па адной вуліцы, пасьля па другой, скоса пазіраючы за тым, што рабілася каля палацу. Па-д'ездаў там было некалькі і ўсюды тырчэла ахова — у міліцэйскай форме і ў камуфляжы; унутры таксама, мабыць, былі вартавыя, туды было не паткнуцца. Але ісьці непадалёк па вуліцы пакуль што не забаранялася, і Ступак усё меркаваў-думаў: як бы падлавіць пэўны момант...

Аднойчы ён, здаецца, натрапіў менавіта на такі момант. Хоць і быў з голымі рукамі, але што-нішто згледзеў, ідучы ад метро па вуліцы ўніз. Толькі мінуў сьветлафорны пераход, як пачуў рэзкі рух ззаду — то немаведама адкуль выскачылі адзін за адным аж тры аднолькава чорныя аўтамабілі замежных марак, порстка падкацілі да прыступкаў галоўнага па-д'езду — адна бліжэй да дзьвярэй, іншыя — далей, мусіць, каб прыкрыць першую ад вуліцы. З першых высыпаліся чалавек дзесяць у камуфляжы, з аўтаматамі і адразу разьбегліся абапал прыступкаў. Адначасна з апошняй машыны таропка выскачыў рослы чалавек у шэрым гарнітуры і між ахоўнікамі порсткім крокам шыбануў да дзьвярэй. Тыя нібы самі сабой расчыніліся і тут жа ляснулі ззаду за ім. Усё тое заняло некалькі секунд, за якія пешаход Ступак зрабіў усяго дзесяць крокаў.

Ён згледзеў ня шмат, аднак, то было досыць карыснае назіраньне, мабыць, кожны кілер нямала зразумеў бы з яго. Найперш тое, што ўсё трэба рабіць дужа хутка і нахабна, ня здрэйфіць у самы апошні момант, нават калі самому будзе не ўратавацца. Як ён ня здрэйфіў пад Кандагарам, калі іншыя здрэйфілі пад душманскімі кулямі. Затое ён атрымаў ордэн. Шкада, не ўдалося тады збочыць з дарогі, каб зірнуць на вынікі свае працы — хутчэй пагналі наперад. Па трафеі, як заўжды, завіталі тылавікі, якія, казалі, нямала там пажывіліся.

Адышоўшы на пару кварталаў ад рэзідэнцыі, ён зайшоў у магазін гародніны. Той быў завалены экзатычнай гароднінай — ад бананаў да авакадаў. Ён жа хацеў купіць агуркоў, ды агуркоў тут не прадавалі, і ён павярнуў назад. Толькі вышчаміўся з цесных дзьвярэй магазіна, як сутыкнуўся з мажным маладым мужчынам у моднай цяпер уніформе колеру травянога сьмецьця, з камандзірскай папругай на круглявым жываце. Ступак зірнуў у ягоны твар і аж схамянуўся: то быў Шпак, колішні яго афганскі знаёмец, з якім ён не спатыкаўся, можа, год восем.

— Ступак, прывітаньне!

— Прывет...

Яны саступілі трошкі ўбок, каб не замінаць прахожым, і Шпак прытрымаў у сваёй ягоную руку, тым даючы зразумець, што рады гэтай сустрэчы. Заняты ўласным клопатам Ступак увогуле быў да яе абыякавы — што яму колішні ягоны службовец, ці мала іх прайшло ля яго і забылася, не сустрэтых болей у жыцьці. Але, відаць, Шпак быў іншае думкі і не сьпяшаўся разьвітвацца.

— Гляджу, адразу і не пазнаў нават. Пахудзеў неяк...

— А ты, гляджу, паспраўнеў, — сказаў Ступак, пазіраючы ў цьвярды, сьвежа паголены твар Шпака. Свой твар ён не галіў, мабыць, з тыдзень.

— Дык як жывеш? Што робіш? Можа, прадпрымальнікам задзелаўся, бабкі зшыбаеш?

— Не, не задзелаўся. А ты? Ужо, мабыць, ня служыш? — пацікавіўся Ступак, павёўшы позіркам па яго новай ладнай уніформе, грубых чаравіках на тоўстай падэшве.

— Ведаеш, служу, — раптам сказаў Шпак.

— Во як! — шчыра зьдзівіўся Ступак. — У кагэбэ?

— Не, не ў кагэбэ. Бяры вышэй.

— Куды ўжо вышэй?

— А ёсьць куды. Слухай, а ты гэта... Які твой тэлефон? Трэба б сустрэцца, пагаварыць.

— Тэлефон? — прамовіў Ступак, адчуўшы пэўную няёмкасьць пры думцы пра тэлефон, да якога ён даўно не падступаўся. Але Шпак ужо расчыніў свой кейс і нарыхтаваўся запісваць у блакноце, і Ступак назваў свой ранейшы тэлефон, якім цяпер карысталася жонка.

— Я табе пазваню.

— Звані, калі хочаш.

Яны разьвіталіся, і Ступак пайшоў сабе далей, разважаючы, што ўсё ж д'ябал ці лёс сапраўды дзеляць няроўна. Нават іх, афганцаў, што выжылі ў той дзесяцігадовай вайне, быццам бы штось заслужылі, ды апынуліся ў надта розным становішчы. Ён, ардэнаносец Ступак, вярнуўся на сваю "паштовую скрынку", як і раней, укалваць станочнікам, а гэты прапаршчык Шпак, што праседзеў два гады ў Кабульскай камендатуры, глядзі куды сіганў! Вышэй чым у КДБ. У ступаковым разуменьні вышэй, чым усемагутны КДБ, не магло быць нічога, ні ў войску, ні ў мірным жыцьці, дзе непадзельна і таемна верхаводзіў КДБ. Усё вайсковае і цывільнае начальства прызначалася толькі ім ці з ягонай згоды, абмінуць у жыцьці "органы" не было дадзена нікому. Значыць, прапаршчык камендацкае роты Шпак быў ім болей прыдатны, чым прапаршчык дэсантнага батальёну Ступак, і кожны атрымаў паводле заслугаў. Такі вось іхні афганскі лёс. Ну але хай! Хутка стане вядома, хто чаго сапраўды варты, нявесела суцешыў сябе Ступак.

Ягоны клопат, аднак, упарта не адпускаў яго ад пэўных думак пра зброю. Ён яшчэ два разы хадзіў на базар, аднойчы прашвэндаўся там да закрыцьця і пасьля яшчэ пахадзіў па задворках, сярод прыезджых грузавікоў і легкавых машынаў; доўга стаяў ля піўнога ларка, для выгляду смакуючы піва. А сам слухаў, прыглядаўся. У аднаго каўказца нават папытаўся, нібы жартам, ці няма пушкі? Але той адразу ж спалохана шаснуў ад яго — бокам, бокам і далей. Можа, гэты гандляваў наркотай і, магчыма, прыняў яго за пераапранутага міліцыянта. Таксама было небясьпечна, каўказцы маглі і прышыць.

Вяртаўся з базару позна, як летняе сонца спаўзло за невысокія дахі хрушчовак і ўвесь падворак тануў у глухой засені. Ён ціха брыў да свайго гаражу, пазіраючы на колішнія свае вокны на пятым паверсе, дзе цяпер раскашавала ягоная жонка-банкірка. Злосьці на яе ў яго не было, хоць і не зьнікала застарэлая крыўда — яна там з генеральным дырэктарам, на мяккай тахце, з ваннай і халадзільнікам, а ён туліцца ў цесным гаражы, харчуецца абы-як, за ўсё лета не памыўся нават пад душам. Ён уласнай крывёй заслужыў тую кватэру, а яна дарма карыстаецца ёю. Дзе справядлівасьць?

(Працяг на 6-й стар.)

У СОСЕДЕЙ

300 тысяч за идею

Почему Евросоюз резко увеличивает инвестиции в науку

Европейской промышленности становится все сложнее выдерживать ценовую конкуренцию с другими странами, прежде всего с Индией и Китаем. Да и по качеству продукции во многих секторах экономики развивающиеся страны начинают наступать на пятки производителям из ЕС. Чтобы сохранить конкурентоспособность европейской экономики, Брюссель задался целью преобразовать ЕС в "наукоемкое экономическое пространство", как говорится в основополагающем документе "Лиссабонская стратегия". Об этом рассказывает радио "Немецкая волна".

В соответствии с документом, принятым в 2000 году, экономика Евросоюза должна обогнать своих основных конкурентов Японию и США по уровню наукоемкости к 2010 году. С этой целью государства ЕС обязуются увеличить свой бюджет на научно-исследовательскую деятельность до 3 процентов ВВП. Ближе всего к этой отметке пока подошла Германия: 2,5 процента. Для сравнения: в России на поддержку науки выделяется около 1 процента ВВП.

По мнению разработчиков 7-й рамочной исследовательской программы ЕС, главные усилия Евросоюзу необходимо бросить на привлечение научных кадров. По оценке германского министерства образования и науки, уже сегодня университетам и научно-исследовательским центрам Европы не хватает около 700 тысяч специалистов. Поэтому впервые львиная доля FRP отведена на финансирование совместных проектов и привлечение ученых из-за рубежа.

Общий бюджет программы составляет 54 миллиарда евро. 32,4 миллиарда приходятся на статью "сотрудничество". Эти деньги пойдут на финансирование совместных международных проектов — в том числе и с третьими странами. Список научных тем и отраслей, которые могут претендовать на общеевропейские деньги, Еврокомиссия установила заранее. Одна из центральных тем нынешней программы — научные исследования в области безопасности.

Второй блок программы — "идеи". Как объясняют в Европейском исследовательском совете (ERC), курирующем этот раздел программы, никаких тематических границ для научных проектов не установлено. Главное — оригинальность и перспективность идеи. До 2013 года на эти цели будет затрачено 7,5 миллиарда евро. Такая крупная сумма на поддержку фундаментальной науки в ЕС выделяется впервые.

Процедура подачи заявок на первые научные гранты уже началась. До конца апреля 2007 года ERS принимает заявки на поддержку научно-исследовательских проектов молодых ученых. Гранты предоставляются гражданам всех стран, однако проект должен быть реализован в вузе или научно-исследовательском центре, расположенном на территории ЕС. Стипендии размером от 100 до 300 тысяч евро в год рассчитаны максимум на пять лет.

Цель третьего блока программы — "люди" — поддержка проектов, направленных на повышение привлекательности ЕС как места ведения научно-исследовательской деятельности. Пока по этому критерию бесспорными лидерами являются Япония и США. На проекты этой категории выделено 4,7 миллиарда евро.

Министр образования и науки ФРГ Аннете Шаван считает, что в первую очередь ЕС необходимо либерализовать трудовое законодательство. Иностранцам, окончившим вузы в ЕС и желающим остаться для продолжения научной карьеры, должны быть созданы максимально благоприятные условия, считает министр. Соответствующие поправки к закону об иностранцах ведомство Шаван намерено внести еще в текущем году.

Наконец, четвертый блок — "ресурсы" — займется улучшением инфраструктуры в области науки и инноваций. На поддержку могут рассчитывать проекты, стимулирующие обмен между авторами фундаментальных и прикладных исследований, а также между наукой и промышленностью. На эти цели в ближайшие пять лет будет затрачено 4,2 миллиарда евро.

Готовы строить АЭС

Премьер-министры Польши и Литвы подписали документ, подтверждающий политическое намерение строительства атомной электростанции в Игналине. В инвестиции Литва должна иметь 24 процента паев, а Польша, Латвия и Эстония — по 22 процента.

"Это шаг, который, как я полагаю, сведет все сомнения на нет, и, как я надеюсь, будет сделан также нашими партнерами из Латвии и Эстонии, — говорил премьер Польши Ярослав Качиньский на пресс-конференции. — *Надеюсь, что уже вскоре будет известно, что АЭС будет построена, что строительство будет осуществляться фирмами четырех стран, и что в этом смысле электростанция будет собственностью четырех стран".*

ФОТОВЗГЛЯД

Египет. Погонщики готовятся к верблюжьим бегам.

В Сингапуре прошел конкурс на лучший дизайн ногтей "Красота Азии 2007". Специалисты оценивают потенциал этой отрасли в 39 млрд долларов.

Ни одного депутата, представляющего партии русскоязычного меньшинства

В Эстонии прошли парламентские выборы. Борьбу за 101 депутатский мандат вели 970 кандидатов от 11 партий, а также несколько независимых кандидатов.

Победу одержали представители Реформистской партии нынешнего премьер-министра Андруса Ансипа, которые набрали 27,7 процента голосов избирателей. Как сообщает агентство РИА "Новости", это ей позволяет получить 31 депутатское место. По данным избирательной комиссии, более 26 процентов избирателей отдали голоса за Центристскую партию, которая может получить 29 мандатов. В парламент также прошли объединенная партия Союз отечества и "Республика" (IRL) — 17,8 процента, 19 мандатов, Социал-демократическая партия (10,6%, 10), Народный союз (7,2%, 6 мандатов) и Партия "зеленых" (7,1%, 6).

Конституционная партия Эстонии, выражающая интересы русскоговорящего населения страны, набрала лишь 1 процент голосов.

Народная Воля http://www.nv-online.info
8 САКАВІКА 2007 г.

(Працяг. Пачатак на 5-й стар.)

Яшчэ здаля згледзеў ля дзьвярэй свайго гаража дзяўчынку, дачку Ленку, якая раз-пораз стукала маленькім кулачком у жалезныя дзьверы, нібы там хто зачыніўся. Калі ён падышоў, яна нават ня ўзрадавалася ад тае сустрэчы і, мабыць, каб хутчэй разьвітацца, сунула ў ягоныя рукі пакамечаную паперку.

— Дзядзя сказаў, каб пазваніў.

У паперцы былі шэсьць лічбаў тэлефону і ўсё. Ленка пабегла да маці, а ён стаяў, думаў: хто б гэта мог быць? Але тады прыпамятаў нядаўнюю сустрэчу са Шпаком — няйначай то ён. Значыць, штосьці прысьпічыла каменданцкаму прапаршчыку.

Каб пазваніць з аўтамату, патрэбна была магнітная картка, якой Ступак ня меў — не купляў прынцыпова, бо нікому званіць не зьбіраўся. А дадому ў сваю кватэру дачка не запрасіла, мусіць, так распарадзілася жонка. Што ж, пасьля ўсяго, што здарылася, ён тады і ня пойдзе. Ужо на зьмярканьні ля гаражу зьявіўся на сваім "Запарожцы" Аляксей, у якога Ступак пазычыў на дзесяць хвілінаў ягоную картку і выйшаў да аўтаматаў на вуліцу.

Ён прадчуваў правільна, то быў Шпак, які тут жа з уласьцівым для гэткіх людзей напорам абрынуў на яго цэлы паток словаў.

— Слухай, дзе ты прападаеш, ёсьць дзела, нада сустрэцца, я да цябе падскочу, скажы толькі, дзе ты жывеш, у якім раёне?

— А што такое?

— Не тэлефонны разгавор, трэба асабіста, куды пад'ехаць? Я зараз, праз дзесяць хвілінаў на машыне.

Ступак бяз жаднае ахвоты да тае сустрэчы назваў адрас, сказаў што будзе чакаць у двары.

І праўда, хвілінаў праз дваццаць з вуліцы на падворак жвава, нават ліха ўляцела вішнёвага колеру "Пежо-605". З пярэдняга сядзеньня шафёра праз апушчанае шкло выглядвала ўсьмешыстая фізіяномія Шпака.

— Прывет! Ідзі, сядзем.

Ступак абышоў машыну і, лёгка расчыніўшы дзьверцу, апусьціўся на мяккае пярэдняе сядзеньне побач з шафёрам. На заднім хтось моўчкі сядзеў, не прамовіўшы да яго ніводнага слова. Мабыць, слухаў. Шпак быў усё ў тым жа камуфляжы, толькі з пагонамі — кароткімі міліцэйскімі пагончыкамі на апушчаных плячах, дзе слаба азначаліся па чатыры зоркі — тры разам і адна вышэй, як бы асобна. Тое падзівіла Ступака — калі пасьпеў? Дэмабілізаваліся разам прапаршчыкамі, а гэты, глядзі, ужо капітан. Капітан міліцыі. Чаму ж тады ён вышэй за КДБ?

Мусіць заўважыўшы недаўменьне на твары Ступака, Шпак тым часам ня стаў нічога тлумачыць, толькі павярнуўся ад руля і дабразычліва заўсьміхаўся.

— Ну, як жывеш, сябрук? Кажуць, бяз працы, ага?

— Хто кажа?

— Людзі кажуць.

Значыць, ужо ведае, падумаў Ступак, які таксама пачаў пра што-кольвечы здагадвацца. Найперш — з кім мае справу.

Пачалася доўгая напорыстая размова — і што, і дзе, і чым займаўся дагэтуль, пра заробкі і грошы, і як справы ў сям'і. Шпак пытаўся пра ўсё, а той, з задняга сядзеньня, усё маўчаў ды пільна, неяк нават адчужана слухаў. Ступак адказваў скупа, зусім не хацелася яму ва ўсім раскрывацца перад колішнім сябрам ды гэтым незнаёмым, і ён усё думаў: куды Шпак гне? Ужо ці не пранюхалі яны пра ягоны намер? Мабыць жа, не адна толькі цікаўнасьць была ў галаве сябра, нешта ж ён меў болей важнае.

Так яно і сталася. Скурыўшы па тры ці чатыры "Мальбара", якімі гасьцінна частаваў, Шпак нарэшце прыступіў да галоўнага.

— Слухай, ёсьць прапанова паслужыць. Ты таго варты. А што — афганец, ветэран і так далей. Узнагароджаны баявым ордэнам за выкананьне інтэрнацыянальнага доўгу...

Далей Ступак слухаў кепска, з першых жа словаў ён быў агаломшаны — паслужыць? Каму? Але каму — можна было здагадацца. І тут у ягоную галаву шыбанула рызыковая думка: а што? Можа, і добра. Можа, гэта менавіта тое, што яму трэба.

— Дык гэта... Ладна.

— Во і добра! Лічы, папярэдне дамовіліся. А цяпер чакай, мы паклічам.

Давайце, клічце, зласьліва думаў Ступак, ідучы да свайго гаражу. Мабыць жа, дасьцё зброю, што мне і трэба. Залічайце ў АМАП.

Шэраг наступных дзён мінуў у напружаным, доўгім чаканьні. Звычайна Ступак сядзеў ці ляжаў у гаражы за прычыненымі дзьвярыма, праз шчыліну ўвесь час пазіраючы на падворак — ці не паявіцца там зноў Шпак. Мусіць жа, павінны быў паявіцца, паклікаць ці што сказаць. Пра які адмысловы спосаб зносінаў яны не дамаўляліся, і Ступак думаў, што будзе скарыстаны ранейшы. Аднак ішоў час, беглі дні і ночы, а Шпак не паяўляўся, і ніхто ад яго не паяўляўся таксама. Можа, яны там перадумалі, пачаў сумнявацца Ступак.

Ён ужо не хацеў, каб перадумвалі, ён пагадзіўся, наважыўся, бо зразумеў, што тое — найлепшы для яго варыянт. Можна сказаць, яму здорава пашэнціла, абы толькі ўдалося. Каб толькі не разьнюхалі пра ягоны ўдзел у шэсьці, у той летняй дэмакратычнай акцыі, ці як яна там у іх называецца. Але пакуль што пра тое не было ніякага знаку, і ён думаў: можа, і абыдзецца. Горш, што зусім канчаліся грошы, якія Ступак неяк міжволі перастаў эканоміць і пачаў выдаткоўваць тым болей, чым менш іх заставалася. Ён купіў ладную качалку каўбасы, памідораў, нават пластыкавую пляшку алею і еў спадцішка з табурэткі ў гаражы. Думаў, купляць аўтамат, можа, не спатрэбіцца — дадуць казённы, і то будзе для яго эканомія, можна на харчы не скупіцца. Пад'есьці сёньня і заўтра. А далей будзе відаць.

Неяк у дажджлівы выхадны дзень ягоныя гаражнікі не паехалі на дачы, сышліся да сваіх "коней", як казаў Плешка. Сазон Іванавіч меў маленькі аўтамабільны тэлевізар, які падключыў да акумулятара, і той зранку трашчэў і рыпеў розныя рокі і рэпы. Сазон лаяў іх, але слухаў, можа таму, што іншага не перадавалі. Але вось загучаў дужа знаёмы голас, і Ступак выйшаў са свайго гаражу.

На багажніку Сазонавай "Волгі" мільгаў бляклы экранчык, на якім тапырыліся знаёмыя вусы самога, які то працінаў ястрабіным позіркам, калі казаў пра "вшывых блох" прадпрымальнікаў, то адорваў усіх усьмешыстай лагодай, як упамінаў самаадданых "труженіц-жэншчын" або патрыятычную моладзь, што нібыта ішла гужом у свой нядаўна створаны лукамол. Пасьля ягоны голас і зусім перайшоў на выбачальны тон. Ступак прыслухаўся: то ўжо было цікава. Аказваецца, два журналісты з Расеі перайшлі мяжу — туды і назад, і цяпер сядзяць у турме. Сам разводзіў рукамі: ён бы і хацеў іх выпусьціць, ды ня мае права, усё павінны вырашыць суд; ён жа ня можа ўмешвацца ў справы правасуддзя. Такі бясправны начальнік...

— Берыя, Ёжова на них нет! — абураўся Сазон, што на нізкім услончыку перабіраў падшыпнік. Плешка таксама падышоў ад свайго гаражу і дабрадушна зазначыў:

— А й на Берыю з Яжовым знайшлася ўправа.

То быў пэўны намёк, Сазон рэзка азірнуўся на суседа — ён быў абураны.

— Управа! А порядок был. Через границу как зайцы не бегали. Граница была на замке. А этим дали волю...

Тут усе ведалі, што Сазон быў з чэкістаў, гадоў з трыццаць праслужыў на мяжы, і гаражнікі, асабліва нябожчык Аляксееў дзед, клікалі яго Карацупам. Пасьля перасталі, як дазналіся, што ён разам з іншымі быў прыроўнены да ўдзельнікаў ВАВ (Вялікай Айчыннай вайны). Раней і Ступак яму штось адказаў бы, але не цяпер: ён ня мог раскрывацца да часу. Тым болей, калі ў яго пачалася гэтая гульня.

— Але ж то рускія журналісты, — вёў сваё Плешка. — Дык як жа ты супроць рускіх?

— Я против националистов!

— Беларускіх? Ці і рускіх таксама?

Сазон на тое не адказаў нічога, толькі прабурчэў нешта. Мабыць, тое пытаньне было надта складанае для просталінейнага і катэгарычнага памежніка, ушчэнт рускага па нацыянальнасьці.

Нарэшце грошы ў Ступака і зусім скончыліся, ён даеў у гаражы засохлы акраец хлеба і галадаў зранку. Пазычыць ужо не было ў каго, Плешку ён і без таго быў вінаваты дваццаць пяць тысячаў, Сазону, праўда, менш, але цяпер да Сазона ён не хацеў зьвяртацца. Заставалася папрасіць у маладога Аляксея, і Ступак зранку чакаў яго ў гаражы. Ды Аляксей штось не паяўляўся, можа, куды зьехаў, думаў Ступак. Адлучыцца куды ў горад ён не адважваўся, чакаў, што павінен жа прыехаць да яго Шпак. Так і сядзеў да вечару галодны і дужа злосны — на сябе, на жыцьцё, на ўвесь белы сьвет.

На другі дзень, аднак, замест Аляксея ля гаражу паявілася Аляксеева жонка, худзенькая маленькая чарнушка, з малым сынком. Яна выглядала заплаканай і скупа паведаміла скрушную навіну:

— Алёшу зарыштавалі.

— Завошта?

— Ну, прыслалі павестку з пракуратуры, што выклікаюць як сьведку. Наконт таго мітынгу. Ён пайшоў і прапаў. Аказваецца, у пракуратуры і арыштавалі. Што цяпер рабіць? — сумна пыталася жонка.

Малы задуменна церабіў падол яе кароценькай, па модзе, сукенкі.

— Пусть не путается с бэнээфовцами, — сурово зазначыў Сазон.

— Нічога, ня плач, — суцяшаў Плешка. — У Хельсінкскі камітэт трэба. Там добрая адвакатка ёсьць.

Ступак не сказаў нічога і, каб не цьвяліць душу, адышоўся ў цёмны кут свайго гаражу. Ён адчуваў, што ніхто ёй не паможа — ні Хельсінкскі камітэт, ні адвакатка, ні нават сто адвакатаў: і суд, і закон былі ў ягоных руках, і ён сваю палітыку вёў, як хацеў, — напралом праз закон і права, па лёсах людзей, таптаў канстытуцыю і ўсе міжнародныя пагадненьні. Мабыць, зважыць ён толькі на сілу. Але дзе яна была, тая сіла? Дзе і адкуль было яе ўзяць? Цёмны забіты народ толькі і ведае глядзець у яго хітра-блатняцкія вочы і падтрымліваць, што ён ні скажа. Варта каму з замежжа заступіцца за бязьвінныя ахвяры, памагчы грашыма, як тут жа — разьюшаны вэрхал у газетах і на тэлебачаньні — змова, прошукі ЦРУ, прасоўваньне НАТА на ўсход. Недзе варушыцца жменька апазіцыі, самыя адважныя з якой ідуць на злом галавы, нявечаць жыцьцё сабе і сямейнікам. На што спадзявацца?

Можа, аднак, праз месяц пасьля Шпаковага прыезду ўсё вакол Ступака раптам зьмянілася, — забурліла, замітусілася, бы на пажары. Уранку, толькі ён пагаліўся перад кавалкам люстэрка, дужа забразгала гаражнай засаўкай жонка, якую паднялі з ложку. Ступак адчыніў дзьверы, і ўбачыў яе ў файным хатнім халаце, побач стаялі два ў камуфляжы, а ззаду чарнелася ўрадавая "Волга". Яго пасадзілі на задняе сядзеньне і моўчкі павезьлі кудысь па горадзе, затым — у загараддзе. Пасьля паволі між нейкіх дачных забудовак па лесе ці цераз парк, пад'ехалі да нейкага асабняку з калонамі. У Ступака ажно непрыемна заныла пад грудзямі — куды гэта яго? Ужо ці не пранюхалі што? Але, мабыць, яшчэ не пранюхалі, хоць па хмурых тварах яго спадарожнікаў і тых нямногіх, што траплялі насустрач, нічога нельга было заўважыць — так умелі хаваць усё ў сабе. Ці, можа, у іх не было нічога, — падумаў Ступак. Затое сыты, як і ў Шпака, твар нестарога яшчэ палкоўніка, да якога нарэшце яго прывялі, сьвяціўся лагодай і прыязнасьцю.

— Сядайце, таварыш прапаршчык, Ступак, здаецца? — папытаўся палкоўнік і для пэўнасьці зірнуў у паперку на стале. — Дык як жывяцё? Як здароўе?

— Нічога, — стрымана адказаў Ступак. Ён ужо ведаў, што гэтыя заўжды так пачынаюць гаворку — пра жыцьцё і здароўе, быццам тое іх дужа хвалюе.

Гаворка, аднак, выдалася доўгая — пра жыцьцё і пра палітыку, унутраную і зьнешнюю, камуністаў і дэмакратаў. Відаць па ўсім, палкоўнік быў чалавек гаваркі і меў процьму часу. Ступак болей слухаў, і калі палкоўнік пытаўся, сьціпла адказваў: так або не. Мусіць, яго суразмоўніка тое задавальняла. Як можна было зразумець, яго найбольш клапаціла стаўленьне Ступака да апазіцыі, якая "шалёна ірвецца да ўлады". А таксама той факт, што "НАТА апантана прасоўваецца на ўсход". Ступак нешта мармытаў у адказ, што мала разумеў сам, але думаў: "У труне я хацеў бачыць тое НАТА разам з табой". Аднак услых не сказаў нічога, нават трохі пабойваўся, каб палкоўнік не адгадаў яго крамольнае думкі. Мабыць, аднак, не адгадаў, бо ў той час натхнёна апавядаў, як важна супрацьстаяць агрэсіі заходняга капіталу і ратаваць бацькаўшчыну. Што ён разумеў пад тым словам — Беларусь, СНД ці ранейшы СССР, засталося невядома.

Далей Ступак паўдня праседзеў у асобным кабінеце — запаўняў анкеты. Гэтых было тры ці чатыры адразу, на некалькіх старонках, і ён аж спацеў, падрабязна адказваючы на дзясяткі пытаньняў — ад першага, пра імя, прозьвішча і імя па бацьку да імёнаў бацькоў, месца іх нараджэньня і сьмерці (дзе і калі памерлі, месцы пахаваньня і нумары магілаў). Жывога бацьку Ступак падрабязна атэставаў як партызана і ўзнагароджанага, а маці... Яна памерла, калі ён быў у Афгане. Сястра Алена жыла пад Масквой, ды ён ня ведаў дзе, у якім горадзе (ні то ў Жукоўску, ні то ў Чарняхоўску) і думаў, як лепш напісаць? Ці калі ня ведаеш, дык не пісаць нічога? Але тады могуць прыдрацца, што ўтаіў. І ён напісаў першае, што прыйшло ў галаву: горад Зеленагорск, вуліца Касманаўтаў, 10, кв. 20.

(Працяг у наступным нумары.)

ПАМЯЦЬ

Надышоў час прымірэння

Ініцыятары будаўніцтва ў Мінску мемарыяла "Прымірэнне" заклікалі кіраўніка дзяржавы прыняць рашэнне аб рэалізацыі праекта. Пра гэта ў інтэрв'ю БелаПАН паведаміў кіраўнік ініцыятыўнай групы па ажыццяўленні праекта Першамайскага раённага аддзялення Мінскага гарадскога грамадскага аб'яднання былых малалетніх вязняў нацызму Анатоль Скачак.

Паводле яго слоў, рэзалюцыя аб неабходнасці стварэння мемарыяла была прынята 17 студзеня на пасяджэнні ў Беларуска-германскай гістарычнай майстэрні. *"У гэтым пасяджэнні ўдзельнічалі прадстаўнікі ветэранскіх арганізацый, пасольства Германіі і Мінскага міжнароднага адукацыйнага цэнтра"*, — сказаў А.Скачак. Паводле яго слоў, рэзалюцыя была накіравана ў структуры ўлады. *"Паколькі ў атрыманых адказах гаварылася, што стварэнне мемарыяла залежыць ад кіраўніка дзяржавы, 19 лютага мы звярнуліся да Аляксандра Лукашэнкі з просьбай прыняць палітычнае рашэнне па гэтым пытанні і даць адпаведнае даручэнне чыноўнікам"*, — зазначыў А.Скачак.

Паводле яго слоў, канцэпцыя мемарыяла коштам каля 300 тысяч долараў ЗША прадугледжвае стварэнне пяціметровага манумента, які сімвалізуе ўзаемнае пакаянне арыйскай і славянскай маці, а таксама закладку брацкіх могілак. *"На чатырох гектарах зямлі будуць пахаваны пяць тысяч удзельнікаў Вялікай Айчыннай вайны, партызан і падпольшчыкаў, блакаднікаў і вязняў нацызму, якія ўнеслі найбольшы ўклад у пасляваеннае развіццё Беларусі"*, — зазначыў А.Скачак.

Паводле яго слоў, праект мемарыяла, створаны архітэктарам Ігарам Марозавым і скульптарам Уладзімірам Слабодчыкавым, знаходзіцца ў Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў. Сярод мяркуемых месцаў размяшчэння мемарыяла А.Скачак назваў раёны былога лагера смерці "Трасцянец", Дома міласэрнасці і Кургана славы пад Мінскам.

"Для адыходзячага пакалення маюць велізарнае значэнне магчымасць прымірэння каля сімвалічнага помніка і пахаванне ў годным месцы", — падкрэсліў А.Скачак.

Марат ГАРАВЫ.

РЕЦИДИВ

За свою работу врачи отчитаются перед прокурорскими работниками?

Заместитель генерального прокурора страны Николай Куприянов сообщил о скорых проверках областных больниц и других учреждений здравоохранения.

"Основное внимание уделим разрешению обращений и жалоб граждан по поводу несвоевременной и некачественной медицинской помощи, — сказал в интервью газете "Рэспубліка" Николай Куприянов. — *Поводом для такой проверки стали конкретные нарекания людей. В частности, недавно на заседании коллегии Администрации президента приводился такой пример. В Витебской областной стоматологической поликлинике, чтобы получить заветный талончик, люди вынуждены с половины шестого утра занимать очередь в регистратуру. Неужто нельзя сделать запись предварительную, в том числе и по телефону?.."*

Сегодня в Беларуси любой пациент имеет право пожаловаться на некачественную, на его взгляд, медицинскую помощь. В Министерстве здравоохранения действует "горячая линия". Звонишь, высказываешь свои претензии, называешь номер поликлиники или фамилию доктора, который, на твой взгляд, недобросовестно относится к своим обязанностям, и жалоба в обязательном порядке будет рассмотрена. По тому, как действуют на медицинский персонал слова пациента "Буду жаловаться на "горячую линию", можно предположить, что как минимум неприятности медучреждению и доктору, чья фамилия "засветилась" на "горячей линии", обеспечены.

По словам медиков, такое чрезмерное внимание к их труду не делает климат в поликлинике здоровее, скорее, наоборот — добавляет нервозности. Культивируемое в массах потребительское отношение к труду врачей дискредитирует благородную профессию, статус человека в белом халате. Это на Западе доктор почти как бог, в нашей стране — обслуживающий персонал. Советский штамп "медицинское обслуживание" плавно перекочевал в нашу действительность, приравняв здравоохранение к сфере быта. Поиски недобросовестных специалистов, взяточников стали отличительной чертой нашего времени. А борьба с коррупцией в здравоохранении стала едва ли не государственной программой. Дошло до того, что сотрудники ОБЭП читают лекции в больницах и поликлиниках, разъясняют врачам, в каком случае коробка конфет считается взяткой, а в каком — благодарностью пациента за внимательное отношение и успешное лечение. В прессу едва ли не каждую неделю поступает информация, что врач попался на взятке. Возбуждаются уголовные дела. Но зачастую на скамье подсудимых оказываются хорошие специалисты, на прием к которым всегда непросто попасть из-за огромной очереди желающих проконсультироваться именно у этого доктора. В прошлом году в НИИ онкологии якобы за взятку в несколько долларов арестовали врача. В его защиту встали не только коллеги, но и пациенты, которым он не раз приходил на помощь. Все в один голос уверяли, что такого уровня специалистов в стране единицы, его элементарно подставили. Неизвестно, помогла ли корпоративная солидарность или поддержка пациентов, но врача не осудили.

Есть, конечно, и недобросовестные врачи, случайные в профессии люди. За их ошибки порой мы очень дорого платим. Случается, что мы сами загоняем болезнь в угол, поздно обращаемся за медицинской помощью, игнорируем назначения доктора. И когда лечение идет не так, как бы нам хотелось, во всем виним лечащего врача. Недавно в "Народной воле" на полосе "Будь здоров!" доктор медицинский наук Михаил Кевра высказал потрясающую мысль: "Наиболее успешным процесс лечения бывает в тех случаях, когда в нем активно участвует сам пациент, который становится союзником врача. Именно союз врача и пациента помогает победить болезнь".

ДВА МНЕНИЯ

Михаил РИМЖА, заместитель министра здравоохранения Беларуси:

— В Минздраве действительно функционирует "горячая линия", на которую поступают жалобы. Вот недавно министр на коллегии министерства обращал на это внимание, говорил о том, что врачи должны максимально повернуться к человеку.

Надо понимать — это здравоохранение, в нашей системе жалобы всегда были и будут, потому что человек болеет, ему хочется внимательного к себе отношения. И это право пациента — позвонить и пожаловаться на некачественно оказанную помощь, на невнимательное отношение к себе. Доктор должен так работать с пациентом, чтобы у того не возникло желание позвонить на "горячую линию". Но жалобы в свою очередь должны быть обоснованные.

Потом, я хотел бы сказать, что взятки, хамство любую профессию дискредитируют. Будь это профессия врача, юриста или сантехника. Этот негатив испортит любую бочку меда. С такими явлениями надо бороться. Эта борьба в системе здравоохранения велась и будет вестись. И эту борьбу с негативом я приветствую.

Игорь ЗЕЛЕНКЕВИЧ, министр здравоохранения Беларуси с 1996-го по 2001 год:

— В свое время Минздрав проводил анонимное анкетирование среди пациентов поликлиник и больниц страны. Проводил его не с целью наказать главного врача или коллектив, а чтобы выявить недостатки в работе медицинских учреждений. Чтобы руководитель знал, в каком направлении надо работать, чтобы как можно меньше было претензий со стороны пациентов.

Я и сегодня считаю, что всевозможные "горячие линии" должны быть для внутреннего пользования, а не для того, чтобы загнать в угол доктора. Они не должны превращаться в какое-то пугало, "горячие линии" должны создаваться исключительно для анализа существующей в здравоохранении ситуации. Конечно, прокуратуре очень легко и удобно воспользоваться таким материалом. Но пусть бы прокуратура проверила, как выполняется Закон о бюджете, как финансируются организации здравоохранения. И если бы прокуратура туда направила свои усилия, эффект был бы гораздо больший, чем когда ищут крайних.

Прежде чем наказывать врачей, сначала надо провести разъяснительную работу с пациентами. Они должны знать, почему участковый доктор выписывает борисовский аспирин, а не препарат фирмы "Байер". Население должно быть осведомлено о всех нововведениях в здравоохранении. Я не думаю, что в Беларуси такое огромное число врачей-вредителей, я далек от этой мысли. Надо посмотреть, в каких условиях они работают, сколько пациентов принимает доктор за время одного приема в поликлинике, адекватна ли заработная плата его труду. Особенно у молодых специалистов. А бить дубиной по голове проще всего...

Ольга ГРИНЕВИЦКАЯ.

КОЛОНКА ЮРИСТА

Рубрику ведет юрист Олег Волчек

Как установить отцовство?

Хотелось бы знать, каким образом в нашей стране можно установить отцовство?

С.Р.Прокопенко, г.Мозырь.

В соответствии со ст.51 Кодекса о браке и семье отцовство может быть установлено двумя способами.

На основании совместного заявления отца и матери ребенка о регистрации установления отцовства, которое подается в загс по месту проживания ребенка. В случае, если мать ребенка состоит в браке с другим человеком, происхождение ребенка устанавливается на основании совместного заявления отца и матери ребенка. При этом в заявлении мать ребенка указывает, что ее нынешний муж не является отцом ребенка, а он в свою очередь этот факт письменно подтверждает.

Установить отцовство можно в судебном порядке. Согласно ст.57 данного кодекса, при установлении отцовства суд принимает во внимание доказательства, с достоверностью подтверждающие происхождение ребенка от предполагаемого отца, или признание предполагаемым отцом ребенка. Суд может также принять во внимание совместное воспитание или содержание ребенка матерью и предполагаемым отцом ребенка, совместное проживание и ведение общего хозяйства матерью и предполагаемым отцом ребенка до рождения сына или дочери.

Признание брака недействительным не исключает возможности установления отцовства. Регистрация установления отцовства производится в загсе по месту жительства одного из родителей ребенка, или по месту вынесения решения суда об установлении отцовства, или по месту регистрации рождения.

Кроме того, родители ребенка могут подать совместное заявления о регистрации установления отцовства еще до рождения малыша, во время беременности матери, если имеются основания предполагать, что подача совместного заявления о регистрации установления отцовства после рождения ребенка станет невозможной или затруднительной (тяжелая болезнь, предстоящая длительная командировка и т.п.).

Тяжести носить запрещается

Какие льготы имеют работающие женщины, воспитывающие детей до 3 лет?

С.В.Василевская, г.Пинск.

Статья 263 Трудового кодекса четко оговаривает, чего работодатель не имеет права требовать от беременной женщины и женщины, имеющей детей в возрасте до 3 лет. Запрещается привлекать таких женщин к работам в ночное время, к сверхурочным работам, работам в государственные праздники и праздничные дни, работам в выходные дни, а также посылать их в служебную командировку.

Женщины, воспитывающие детей в возрасте от 3 до 14 лет, а детей-инвалидов до 18 лет, могут привлекаться к ночным, сверхурочным работам, работам в государственные праздники и праздничные дни, работам в выходные дни и направляться в служебную командировку только с их согласия.

Кроме того, в соответствии с законом, беременным женщинам по медицинским заключениям снижаются нормы выработки, нормы обслуживания, либо они переводятся на более легкую работу, исключающую действия неблагоприятных производственных факторов. При этом у женщины сохраняется средний заработок, который был на прежней работе.

Законодательством о труде РБ запрещается применение труда женщин на тяжелых работах и на работах с вредными условиями труда, а также на подземных работах, кроме некоторых видов. Список тяжелых работ и работ с вредными условиями труда, на которых запрещается применение труда женщин, утверждается правительством Беларуси.

Запрещается применение труда женщин на работах, связанных с подъемом и перемещением тяжестей вручную, превышающих установленные для них предельные нормы.

Предельные нормы подъема и перемещения тяжестей вручную, превышающие установленные для них предельные нормы, также устанавливаются правительством.

P.S. Вопросы в рубрику присылайте по адресу: **Минск, ул.Энгельса, 34а, газета "Народная воля", с пометкой "Колонка юриста".**

ТРАГЕДИЯ

Из милиции в морг

Печально закончилась встреча бешенковичских выпускников, собравшихся в начале февраля этого года отметить двадцатилетний юбилей своего класса. Кто же мог знать, чем закончится эта встреча?

Так уж повелось в нашем обществе: любое застолье сопровождается обилием горячительных напитков, а зачастую и мордобоем. На той вечеринке тоже кто-то затеял потасовку. В ход пошли кулаки и нецензурные выражения. Публика была разновозрастная: почти сорокалетние дяди и тети. За полночь к веселому торжеству присоединилась молодежь, в поселке только что закончилась дискотека. Когда стало ясно, что своими силами успокоить разбушевавшихся невозможно, вызвали милицию.

Вначале в милицию увезли 38-летнего **Геннадия Атрашкевича,** а затем еще двоих бузотеров.

Казалось, на этом инцидент закончился. Но не тут-то было. 4 февраля в 5 часов утра к отделению милиции подъехала "скорая помощь". Врачи были уже бессильны спасти арестованного и констатировали смерть Геннадия Атрашкевича.

По словам его брата Сергея, лицо умершего было в синяках, а когда его забирала милиция, лицо не было повреждено. А посему возникает вопрос: где же получил смертельную травму Геннадий? При потасовке на вечеринке или в отделении милиции? Сейчас минские судмедэксперты устанавливают подлинную причину смерти Атрашкевича. Кстати, первоначальное заключение бешенковичских медиков свидетельствует о том, что смерть Атрашкевича наступила из-за гематомы головного мозга в результате черепно-мозговой травмы. Есть и подозреваемый в нанесении телесных повреждений, бывший выпускник. В настоящее время он находится в Витебском СИЗО. Арестованный не отрицает, что толкнул Геннадия в ресторане и тот упал. Но была ли роковой именно эта травма, сейчас устанавливают минские судмедэксперты.

Конечно же, дежурившие сотрудники милиции Бешенковичского РОВД поступили непрофессионально, закрыв Атрашкевича в камере, ведь по медицинскому заключению у него в крови было более 4 промилле алкоголя. Человеку в таком состоянии нужна медицинская помощь, которую оказывают в вытрезвителе, а если такого нет — в больнице.

Витебская областная прокуратура по факту смерти Геннадия Атрашкевича, скончавшегося в Бешенковичском РОВД, возбудила уголовное дело в отношении двоих сотрудников милиции. Ведется расследование. Подследственные пока при исполнении и при погонах...

Владимир ЖИГУЛОВ.

Народная Воля http://www.nv-online.info
8 САКАВІКА 2007 г.

АСОБА

Славамір АДАМОВІЧ:

«Я рабіў і раблю сваё ўласнае жыццё — жыццё беларуса ва ўмовах унутранай акупацыі маёй краіны...»

Госць “Народнай волі” — паэт Славамір Адамовіч, які ў 2002 годзе воляй лёсу аказаўся ў эміграцыі. Сёння ён распавядае пра тое, што выгнала яго з роднага дому, і пра сваё сённяшняе жыццё.

— Славамір, Вы — першы палітзняволены ў найноўшай гісторыі Беларусі. Верш “Убей президента!” стаў, можна сказаць, водападзелам у Вашым жыцці. З вышыні цяперашняга жыццёвага вопыту ці напісалі б Вы гэты верш, калі б Усявышні даў магчымасць пражыць той перыяд па-іншаму?

— Калі б магчыма было, то пражыў бы як мінімум два жыцці: паэта і палітыка. Як паэт, я ізноў бы напісаў той верш, а як палітык пайшоў бы па іншым шляху.

Шлях у выгнанне

— Якім быў Ваш шлях у выгнанне?

— У 1996-м мне выпала незайздросная роля першага ў гісторыі найноўшай Беларусі палітычнага вязня. Я быў асуджаны паводле трох артыкулаў Крымінальнага кодэкса: спроба пераходу дзяржаўнай беларуска-літоўскай мяжы; нашэнне халоднай зброі; публікацыя рускамоўнага верша “Убей президента” (глядзіце маю старонку на www.bielarusy.org). Сядзеў чатыры месяцы ў “амерыканцы” і шэсць — у Віцебскай следчай турме. Восем сутак трымаў поўную сухую галадоўку, пасля чаго праходзіў рэабілітацыю ў... шпіталі КДБ. Адсядзеў “усяго” 10 месяцаў, бо “пашанцавала”: рэжым толькі ўбіраўся ў сілу...

27 ліпеня 1994 года, падтрымліваючы энтузіязм колішніх маладзёжных груп, я правёў факельнае шэсце з нагоды трэцяй гадавіны прыняцця Дэкларацыі аб незалежнасці. Восенню таго ж года ў віцебскай мастацкай галерэі Алеся Пушкіна — Першы з’езд беларускіх нацыяналістаў. У жніўні 1997-га на адным з мітынгаў, памятаеце, правёў акцыю асабістага супраціву — зашыў сабе рот. І гэта была мая апошняя “пратэстная” акцыя. Пасля гэтага я стаў на пазіцыю сілавога супраціву рэжыму, які, на мой погляд, зрабіўся адкрыта беларусажэрным і на сёння з’яўляецца абсалютным ворагам беларускай нацыі (як бы пафасна гэта ні гучала для розных “прагматыкаў”).

У 2001-м, за некалькі гадзін да прыезду ў Мінск маскоўскага сядзельца, было атакавана расійскае пасольства. Тыя, хто зрабіў той збройны напад, не мелі доступу да СМІ, і падзею зацёрлі. Аднак прыйдзе час, і гукі тых выбухаў яшчэ адгукнуцца ў нашых душах...

Праз год, у 2002-м, я мусіў пакінуць Беларусь. І аднойчы ў верасні вялікі карабель высадзіў мяне на бераг Ослафіёрда...

— Як Вы абуладкаваліся на новым месцы?

— Каб “уладкавацца” ў Нарвегіі, мусіў два гады жыць у лагеры для бежанцаў. Здаецца, не без дапамогі новай беларускай дыяспары ў Заходняй Еўропе і пэўных імпульсаў з Мінска атрымаў гуманітарны прытулак (права на жыццё і працу ў Нарвежскім каралеўстве).

Два гады вывучаў нарвежскую мову ў школе для дарослых, практыкаваўся ў... дзіцячым садку.

«Прыйшла сталасць і да мяне...»

— Старонка друкаванага тэксту перавярнула Ваша жыццё з ног на галаву: “амерыканка” — актыўны ўдзел у апазіцыі — выгнанне ў Нарвегію. Што сталася той кропляй, якая перапоўніла чашу Вашага цярпення і пагнала *“ад родных ніў, ад роднай хаты”* ў чужую і халодную Нарвегію?

— Не, не, наадварот, з’яўленне верша “Убей” і турма толькі надалі цвёрдасці маім, вобразна кажучы, стройным ножкам, я цяпер яшчэ мацней упіраюся і ў нашу планетку! Праўда, і на галаве я пастаяў, асабліва ў 1990-я гады мінулага стагоддзя. У тым сэнсе, што многа радасных момантаў было, ад якіх хацелася куляцца і стаяць не толькі на галаве, але і на вушах... Ну а з пачаткам новага тысячагоддзя прыйшла сталасць і да мяне...

Мушу ўдакладніць: ніякага ўдзелу — ні актыўнага, ні тым больш пасіўнага — ні ў якой апазіцыі я не браў. Я рабіў і раблю сваё ўласнае жыццё — жыццё беларуса ва ўмовах унутранай акупацыі маёй краіны. На акцыі і мітынгі прыходзіў сам і рабіў, што лічыў патрэбным: зашываў рот ці чытаў той самы верш... Прызнаў адно: афіцыйна стаў сябрам БНФ у 1993-м, білет і цяпер пры мне. У раскольніцкім з’ездзе 1999-га браў удзел як госць, гэта значыць па прынцыповых пытаннях галасаваць не меў права.

Што стала той кропляй, якая перапоўніла чашу цярпення? Пытанне правамоцнае. Думаю, тое, што я нарэшце ацаніў сітуацыю адэкватна і ўзяў тайм-аўт. Калі нельга змяніць нешта на сваю карысць адразу, то варта адысці ўбок, памяняць месца дыслакацыі і напрамак атакі.

— Ці адбіліся турэмныя універсітэты на Вашым нарвежскім перыядзе жыцця? Як Вас успрымае нарвежскае атачэнне: палітэмігрантам, паэтам ці проста чужынцам?

— Калі турма не адбілася ў лепшы для нас усіх бок на маім беларускім перыядзе, то з чаго б яна адбівалася неяк на нарвежскім? Тут я проста чужынец, як і тысячы іншых. І толькі. Але Нарвегія зусім не халодная. Паглядзіце на карту: яе абмывае цёплы Гальфстрым, сярэдняя тэмпература зімой — 15°С, не менш. Да таго ж пацяпленне і тут адбываецца. Сёлета снегу не было ледзь не да сярэдзіны студзеня.

Нарвегія нам не чужая, а самая што ні на ёсць блізкая. Пра гэта я пісаў у сваім апошнім эсэ “Забытая радня”. Вікінгі ішлі на Скандынавію адсюль, з нашых паўночных земляў, з Пскоўшчыны... і называлі яны радзіму свайго зыходу Гардарыкай, што можна перакласці як “дзяржава сядзібаў, радавых котлішчаў”.

— Паэт шчаслівы там, дзе ягоны дом, там, дзе ён патрэбны. Ваш сённяшні прытулак, як ні круці, Нарвегія. Ці сталася яна для Вас сапраўдным домам, ці гэта — толькі часовы прытулак?

— Шчаслівы паэт ці не, залежыць ад яго ўнутраных адчуванняў. Я бываю шчаслівы і ў нарвежскіх гарах, калі мяне будзяць у намёце промні нашага агульнага сонца; і ў турме я быў напоўнены адчуваннем маёй персанальнай перамогі...

Я адрозніваю Нарвегію як краіну і Нарвегію як дзяржаву. Першая дае мне духоўнае апірышча і работу мазгам, другая — сацыяльную дапамогу ў грашовым эквіваленце і права жыць і працаваць тут.

«Не з’язджаў я ні ў якую эміграцыю!»

— З’ехаўшы ў эміграцыю, Вы страцілі, даруйце за напышлівасць, радзіму, сяброў, блізкіх. Што адчуваеце Вы, беларус, паэт з імем, без іхняй падтрымкі? Настальгія не мучае? Чаго не хапае ТАМ?

— Ды не з’язджаў я ні ў якую эміграцыю! Я ехаў зарабіць грошай на новы капялюш, паліто і стэк. Пакаленні маіх продкаў адхадзілі свой век у сярмягах і савецкіх фуфайках. Хопіць!

Блізкіх я не губляў, хай ім Бог дае здароўя. У Беларусі жывуць мае бацькі, сёстры, браты і пляменнікі. А сябры... яны таму і сябры, што іх згубіць нельга. Мне піша паэт Андрэй Гукаў, празаік Андрэй Федарэнка... Пішуць землякі з Германіі, Бельгіі, Швейцарыі, Чэхіі...

Не хапае вядома ж Беларусі... ва ўсёй яе красе. Не хапае жывой яды з нашай зямлі: чорнага хлеба і белага сала, сырадою, і смятаны, бульбы нарэшце! Згушчанкі глыбоцкай, шакаладак “Алёнка” і лыжаў з таямнічым надпісам “Телеханы”... Жанчын нашых не хапае: Тані-круп’е і Наты-пявунні, Ірыны Міхайлаўны з дзіцячай стаматалогіі і Ірыны Эдуардаўны з Бараўлянскага шпіталю; правізара Валянціны Васільеўны і Лолы з Будслава... Другога жыцця не хапае, каб жыць і там, і тут, і паўсюль!

«Заўсёды пішу пад настрой»

— Дома Вы выдалі шэсць паэтычных зборнікаў. Ці пішацца ТАМ? Можа, каб выжыць, Вы ўвогуле мусілі кінуць паэзію?

— Заўсёды пішу пад настрой, ніякіх прымусаў. А вось дзённік вяду амаль штодня з... 1983-га. Гэта добрая практыка. Дзённік адточвае, вострыць стыль і фразу. Занатоўвае важныя моманты і так званыя *“дробязі жыцця”*, якія потым нарошчваюць жывое цела тэксту.

Жыць-выжыць паэзія якраз і дапамагае. Праверана многімі практыкамі. Паглядзіце на спартыўныя спаборніцтвы: перад пачаткам каманды спяваюць нацыянальныя гімны; маршавыя роты ідуць у апошні бой таксама з песнямі, а значыць, з паэзіяй на вуснах...

Тут, акрамя дзённіка, пішу непрыемныя для *“белай”* Еўропы кнігі і здымаю бытавой відэакамерай такі ж непрыемны фільм...

— Як Вам уяўляецца сённяшняя Беларусь адтуль, з Нарвегіі? Ці змянілася нешта за гады Вашай вымушанай эміграцыі?

— З Нарвегіі Беларусь бачыцца яшчэ ў горшым святле, чым гэта было дома. Неверагодная галеча, п’янства і ў выніку — збыдленне, дэградацыя дзетак так званай дэмакратычнай апазіцыі і адчай беларускай моладзі — вось што я бачу адсюль... Бачу, што для змены рэжыму ёсць два варыянты: суд і... супраціў. Паколькі суд здарыўся ў 1991-м, а мы нават не вельмі яго заўважылі (мірны выхад з імперыі), то застаецца другі шлях. Трэцяга практычна не засталося...

Гутарыў Глеб ХМЯЛЬНІЦКІ.

СТАЛІЦА

Карэкціроўка меню

У Мінску прайшло пасяджэнне сталічнага кулінарнага савета, па выніках якога ў рэстараны і кавярні былі разасланы рэкамендацыі па памерах і коштах страў.

Спецыялісты параілі рэстаранам, кавярням і барам абмежаваць кошт фірменных страў. Для прадпрыемстваў вышэйшай нацэначнай катэгорыі і класа “люкс” ён не павінен выходзіць за мяжу 1,5 базавай велічыні (на сённяшні дзень гэта 46,5 тысячы беларускіх рублёў), установы першай катэгорыі павінны ўкласціся ў 1 базавую велічыню (31 тысяча), а для прадпрыемстваў другой катэгорыі ён павінен складаць не больш 0,8 базавай велічыні (амаль 25 тысяч).

Акрамя таго, кулінарны савет прапанаваў адмовіцца ад страў, каларыйнасць якіх перавышае 1000 кілакалорый, а таксама разумна карыстацца спецыямі, нехарактэрнымі для беларускай кухні.

Прагучалі таксама пажаданні і аб змяншэнні порцый, напрыклад, рэкамендаваная вага выхаду салату 100—150 грамаў, першых страў — 250, а другой гарачай стравы з гарнірам ад 250 да 350 грамаў.

Ці выканаюць рэстараны пажаданне зверху — невядома. Пакуль сталыя наведвальнікі падобных устаноў падзешавення не заўважылі, зато порцыі сапраўды сталі меншыя.

Ул.інф.

ЧУЛІ?

Перш чым піць — падумай!

Зменена пакаранне за ўжыванне алкаголю ў грамадскіх месцах. На першы раз вам пагражае штраф у эквіваленце 250 долараў ЗША. А пры паўторным правапарушэнні штраф можа складаць да мільёна рублёў.

Самы вялікі заробак атрымлівае наш пасол у Швейцарыі

Заробкі беларускіх дыпламатаў разлічваюцца ў залежнасці ад краіны пражывання, узроўню пражытачнага мінімуму і кліматычных умоў у краіне.

Самыя высокія аклады аказаліся ў амбасадара ў Швейцарыі (3 тысячы еўра) і Брытаніі (на 50 еўра менш). Крыху менш атрымліваюць кіраўнікі дыпмісій у Аўстрыі, Францыі, Нямеччыне і Швецыі. У іх кішэнях штомесяц дадаецца па 2850 еўра.

Самыя нізкааплатныя паслы наладжваюць сувязі ў Арменіі, Туркменістане, Малдове. Аднак маючы свае 2100 долараў штомесяц, яны могуць лічыцца ў тых краінах багатымі людзьмі. А вось пасол у Злучаных Штатах атрымлівае “толькі” 2700 долараў.

Дарэчы, калі жонка беларускага амбасадара не змагла знайсці працу ў чужой краіне, ёй выплачваюць 20 працэнтаў ад мужавага акладу. Яшчэ 5 працэнтаў дадаюцца да заробку пасла на кожнае дзіця.

Змяняюцца правілы палявання і рыбалкі

Новы праект распрацоўвае Дзяржаўная інспекцыя аховы жывёльнага і расліннага свету.

Напрыклад, колькасць дзён палявання ў тыдзень будзе павялічана з трох да чатырох — субота, нядзеля, панядзелак і аўторак.

Зімні паляўнічы сезон будзе падоўжаны да канца студзеня. Спрэчная змена ў праекце — права паляўнічых правяраць адзін у аднаго дакументы на зброю і пуцёўкі.

Спецыялісты перакананы, што ў такім разе браканьераў стане менш. Аднак новы праект не прадугледжвае для паляўнічага права затрымліваць браканьера.

З беларускіх прыёмных сем’яў збеглі два падлеткі

Гэта першы выпадак у Беларусі, калі сіроты ўцякаюць не з дзіцячага дому, а ад людзей, якія іх прытулілі.

13-гадовыя хлопцы сябравалі між сабой у Рагачоўскім дзіцячым доме. Аднак яны былі вымушаны развітацца, калі апякунства над імі афармілі розныя прыёмныя сем’і.

Уцекачы пешшу дабраліся да Рагачова, а адтуль цягнікам — у Магілёў. У адной з вёсак яны пасяліліся ў закінутым доме, дзе тры тыдні хаваліся ад людзей. У печы палілі ўначы, каб не было дыму, а ўдзень хадзілі гародамі. Знайшоў падлеткаў участковы міліцыянер. Зараз іх вярнулі ў прыёмныя сем’і.

Па матэрыялах інтэрнет-рэсурсаў.

СІТУАЦЫЯ

«Іслач» застаецца пісьменнікам

Санаторый-прафілакторый “Іслач” з’яўляецца ўласнасцю Беларускага літаратурнага фонду. 19 лютага Касацыйная калегія Вышэйшага Гаспадарчага суда пад старшынствам Руслана Юмагужына пакінула ў сіле рашэнне апеляцыйнай інстанцыі Гаспадарчага суда Мінска аб прызнанні незаконнымі дзеянняў судовага выканаўцы суда Людмілы Макаранка па апісанні маёмасці “Беллітфонду” і правядзенні таргоў па продажы СКК “Іслач”.

Аляксандр Паўлоўскі, прадстаўнік замежнага фармацэўтычнага прыватнага унітарнага прадпрыемства “ЛатІнфарм”, якое купіла на таргах 6 верасня 2006 года частку пісьменніцкага санаторыя, прасіў суд адмяніць пастанову апеляцыйнай інстанцыі, паводле якой дзеянні Людмілы Макаранка былі прызнаныя незаконнымі і, адпаведна, усе дзеянні па куплі-продажу “Іслачы” — таксама не маючымі законнай сілы.

Гісторыя з апісаннем і продажам санаторыя-прафілакторыя “Іслач” пачалася 13 чэрвеня 2006 года, калі судовы выканаўца Гаспадарчага суда Мінска Людміла Макаранка наклала арышт на маёмасць даўжніка — ГА “Беллітфонд”, гэта значыць на ўстанову “Санаторый-прафілакторый пісьменнікаў ”Іслач" у вёсцы Ракаў Валожынскага раёна. Агульны кошт СКК “Іслач” ацэнены ў 2.245.494.300 беларускіх рублёў.

Рыначны кошт комплексу з шасці “арыштаваных” будынкаў, па ацэнцы Інстытута нерухомасці і ацэнкі, аказаўся меншым — 1.169.532.000 беларускіх рублёў, ці 546 тысяч долараў. Але запазычанасць “Беллітфонду” на той момант дасягнула толькі 100.607.588 беларускіх рублёў. І ўсё ж, не зважаючы на тое, што запазычанасці можна было пагасіць продажам толькі аднаго (!) аб’екта, 6 верасня судовы выканаўца Л.Макаранка склала акт аб продажы шасці (!) аб’ектаў комплексу. Іх і купіў “ЛатІнфарм” за 1.228.008.600 беларускіх рублёў (ці за 60%) рыначнага кошту, пакінуўшы ўсю інфраструктуру (дарогі, каналізацыю і да таго падобныя збудаванні) немаведама каму...

Вынікам судовай цяжбы, якая цягнулася з мінулай восені, стала рашэнне апеляцыйнай інстанцыі, паводле якога дзеянні судовага выканаўцы Людмілы Макаранка прызнаны незаконнымі. “Іслач” вярнулася ва ўласнасць “Беллітфонду”. 19 лютага Касацыйная калегія Вышэйшага Гаспадарчага суда пацвердзіла рашэнне апеляцыйнай інстанцыі.

Глеб ХМЯЛЬНІЦКІ.

ЖИТЕЙСКАЯ ТЕМА

Экодом

На вопрос “Довольны ли вы своим жильем?” большинство из белорусов наверняка ответят отрицательно. И наверно многие из тех, кто живут в городских многоэтажках, были бы не прочь обзавестись собственным домом. Строительство индивидуальных домов и коттеджных поселков в последние годы развивается довольно быстрыми темпами. Но при этом строятся либо элитные коттеджи, недоступные большей части населения, либо ветхие времянки. Промежуточный вариант практически отсутствует.

Возможно ли сегодня для человека со средним достатком построить дом, соединяющий в себе достоинства и комфорт городской квартиры и “независимость” коттеджа? Слишком дорого обойдется проведение коммуникаций, скажете вы. А если сделать такой дом, который настолько хорошо “держит тепло”, что не нуждается в дополнительном подогреве? В котором, при теплом туалете, отсутствовала бы внешняя система канализации и очистки, а отходы превращались бы в “доходы”? Который был бы построен из экологически чистых материалов, но не изъятых из дикой природы? Который настолько вписался бы в окружающую среду, что не противостоял бы ей, а сохранял и даже восстанавливал? Дом, который при небольшой себестоимости требовал бы минимальных расходов средств и времени на свое содержание? Это не пустые фантазии. Такие дома есть, и они уже строятся. Причем не в странах Западной Европы, а в нескольких регионах России и в некоторых странах СНГ.

Например, в Новосибирской области идет строительство экопоселка, уже построены десять домов, всего же в поселке их будет 54. Дома строятся по уникальной технологии, разрабатываемой в Новосибирском Академгородке на протяжении вот уже 14 лет. Новый дом получил название ЭКОДОМ. Полная стоимость каждого дома (включая арендную плату за землю, расходы на строительство дороги, накладные расходы) — от 11 до 25 тысяч долларов (в зависимости от индивидуального проекта). Цена во многом зависит от используемых строительных материалов. Все строительные работы оплачиваются заказчиками, то есть теми, кто будет жить в экодомах.

Изначально идея организаторов поселка не содержит религиозного или мистического подтекста, она вполне земная и даже в некотором смысле корыстная — построить жилье для себя. То есть основной костяк экопоселка составляют люди, которые в течение последних 12 лет активно работали над разработкой проекта экодома и отдельных его технологических составляющих.

Так что же такое экодом и что отличает его от обычного коттеджа?

Большинству людей, которые решают переехать из городской квартиры в собственный дом, нужна комфортабельная квартира городского типа и, плюс к этому, возможность выращивать овощи, фрукты и ягоды на своих участках и заготавливать их на зиму. К архитектуре экодома предъявляются те же требования, как и для обычного дома: дом должен быть привлекательным, своеобразным и уютным. Его планировка должна обеспечить эффективное использование природных процессов (солнца, дождя, ветра) для поддержания жизнедеятельности экодома, а жильцам — комфортные условия и здоровый образ жизни. На сегодня дешевых сезонных аккумуляторов пока что нет, поэтому привычные уголь, нефть и газ остаются значимыми источниками тепла. Но их расход в экодоме в несколько раз меньше, чем в обычном доме. Это достигается за счет использования воздушных и водяных солнечных коллекторов (их можно изготовить самостоятельно, и они достаточно дешевы) и так называемых печей медленного горения. Дом, построенный на основе такой теплоэффективной конструкции даже в условиях Сибири с февраля по май и с сентября по октябрь можно отапливать только за счет солнечной системы обогрева.

Для строительства экодома используются местные строительные материалы, малозатратные по способу добычи, переработке, перевозке, позволяющие применять технологии строительства дома без тяжелой техники. Все это значительно удешевляет дом. Строительные материалы могут называться экологичными не только, если они не приносят вреда здоровью человека, но также если они произведены без ущерба для окружающей среды и если по окончании эксплуатации дома их можно будет естественным образом утилизировать на месте. Такими строительными материалами могут быть: газопенобетон, грунтоблоки, прессованные соломенные блоки, дерево (в лесных регионах), соман и т.д. В качестве утеплителей также используются природные материалы: солома, камыш, льняная костра.

Все органические отходы экодома (жидкие и твердые) перерабатываются и утилизируются автономно с применением биоинтенсивных технологий. Это позволяет использовать отходы для выращивания сельхозпродукции: повышается плодородие почвы, твердые отходы преобразуются в компост — лучшее органическое удобрение. Тем самым экодом должен обеспечить накапливание экологического ресурса участка, на котором он построен. Стоки также перерабатываются (проходят систему естественных фильтров) и вторично используются, например, для полива участка.

Все эти отличия экодома от привычного коттеджа могут показаться незначительными, однако массовое строительство экодомов может оказывать существенное влияние на решение глобальных экологических и социальных проблем. Мы привыкли считать, что основной вред окружающей среде наносят крупные промышленные предприятия и масштабные проекты вроде поворота северных рек. И наверно мало кто задумывался о том, настолько ли безопасно для окружающей среды его собственное жилище, будь то городская многоэтажка или дом в деревне.

Реализация аналогичной белорусской программы “Экодом” может способствовать решению не только экологических, но и социальных проблем: позволит повысить эффективность жилищного строительства и качество жилья, сформировать экологическое сознание, а также создавать новые рабочие места за счет расширенного индивидуального жилищного строительства. Причем важно, чтобы к программе “Экодом” присоединялись не только представители государственных и общественных организаций, но и предприятия малого и среднего бизнеса Беларуси. А экологичные и недорогие дома, возводимые малым и средним бизнесом в Беларуси из местных строительных материалов, составят достойную конкуренцию серийному панельному домостроению.

Геннадий ДОМАР.
“Коммуналка”.

Народная Воля http://www.nv-online.info
8 САКАВІКА 2007 г.

ПРЭЗЕНТАЦЫЯ

Тайна яго яшчэ не раскрыта...

Нарэшце, адбылося! Прэстыжная выстава ў Нацыянальным мастацкім музеі, куды могуць патрапіць работы далёка не кожнага нават добрага майстра, — гэта грамадскае прызнанне творцы, высокага ўзроўню яго мастацтва. Што і казаць, вельмі ганарова.

Але... Леанід Лапчынскі ўжо не даведаецца аб гэтым: дванаццаць год таму найсамабытны мастак пайшоў з жыцця, так і не дачакаўшыся персанальнай выставы.

Яму выпала тварыць у часы, калі ад савецкага мастака чакалі перш за ўсё пафасу "камуністычнага будаўніцтва". Леанід Васільевіч і ў той атмасферы здолеў застацца самім сабою, захаваць вернасць прыродзе свайго таленту. Яго песня ў фарбах, яго малітва, любоў і пяшчота — Беларусь, Беларусь, Беларусь! Часам у яго спавядальныя, інтымныя, надзвычай лірычныя пейзажы ўрываецца набатны покліч: людзі дарагія, спыніцеся, азірніцеся — што мы робім? Губім сваю зямлю — маці-карміцельку і красуню, дадзеную нам ад Бога, топчам пад нагамі памяць і плён пакаленняў. Губім сваю душу, губім будучыню...

Ці не аб тым яго "Кар'ер", "Старая сцяна", выявы муроў старажытных замкаў? Ці невялічкая, але такая пранікнёна-паэтычная карціна з простай назвай "Жыта"? Здавалася б, што ў ёй такога? Але не адпускае доўга ад сябе, не адпускае. Збажына яшчэ не залаціста-спелая, як часцей бачым у творах жывапісу, а маладая, зялёная. Стаіць высокай сцяной, а над ёю такое ж зялёнае мроіва-ззянне — як абяцанне радасці, як само жыццё на сваёй зары. Але ці то нечы "закадравы" голас, ці твой унутраны падказвае: яно ж яшчэ такое не абароненае, крохкае, гэтае жыццё і гэтая краса. Раптам віхура наляціць, сухавей нахлыне ці дурындуха якая жалезная, не разбіраючы дарогі, спляжыць-здратае дзівоснае ззянне, плён святой

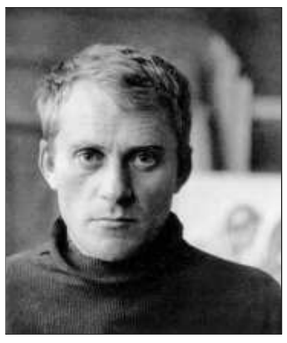

працы, і цэлы свет на крок наблізіцца да гібельнай рысы...

Леанід Лапчынскі пісаў прыроду, а гаварыў з чалавекам пра яго самога, выказваў уласныя настроі і адчуванні. *"У яго творах жыве подых свабоды, не абцяжараны ніякімі табу,* — так вызначыў самае істотнае ў мастаку яго сябра **Яўген Шунейка** на адкрыцці выставы. — *Ён сам — увасабленне свабоды і годнасці творцы, які апярэджваў свой час і рэдкасным, непаўторным майстэрствам прабіваў новыя шляхі ў нацыянальным жывапісе".*

Такога творцу пры жыцці далёка не ўсе разумелі і прымалі. А пасля смерці Леаніда Васільевіча яго майстэрню, у якой ён марыў стварыць галерэю, забрала дзяржава, і ўдава мастака Лідзія Вітальеўна вядзе пакуль безвыніковае змаганне за вяртанне ўласнай маёмасці.

— *Спадзяюся, што з дапамогай добрых людзей мару майго мужа ўдасца спраўдзіць,* — гаворыць яна. — *І гэтая цудоўная выстава ў Нацыянальным музеі — толькі першая ластаўка.*

Адкрыццё выставы — сапраўдная падзея, свята беларускай культуры. На жаль, не аказалі гонар гэтай падзеі сваёй прысутнасцю прадстаўнікі Міністэрства культуры, пад эгідай якога ладзілася выстава, адпаведных ведамстваў. Няўжо і тут нейка таямніца?

— Ды не, проста яны сказалі, што па пятніцах нікуды не ходзяць, — абмовілася адна з супрацоўніц музея, калектыў і кіраўніцтва якога з вялікай адказнасцю, карпатлівасцю і любоўю паставілася да арганізацыі выставы.

Што ж, калі, бывае, мастацтва так неабачліва прыходзіць да нас у пятніцу і размінаецца з начальствам, тым горай для начальства. Гэта яно размінаецца з прыгожым. Сапраўдная прыгажосць належыць вечнасці, а не асобным дням тыдня. Яго дом — чалавечая душа, тонкая, незаказёненая, чуйная...

Капліца ў Астрашыцкім. 1970 г.

Святлана КЛІМЕНЦЕНКА.

ОТОВСЮДУ

Скандальные исследования

В мировых СМИ обнародованы данные масштабных исследований, которые ставят под сомнение распространенное представление о пользе потребления витаминов.

Журнал Американской медицинской ассоциации опубликовал результаты исследований ученых университета Копенгагена, наблюдавших за 200 тысячами человек, принимавших витамины. Оказалось, что прием таких витаминов, как А, Е и бета-каратин, которые ранее считались необходимыми для профилактики сердечных заболеваний и рака, никакого подобного эффекта не дал. Более того, среди тех, кто постоянно принимает такие витамины по отдельности или в форме мультикомплексов, смертность выше на 5%.

Чудо-дозиметр

Дозиметрический прибор для выявления в организме человека стронция разработали ученые Международного государственного экологического университета имени А.Д.Сахарова.

Аппарат — спектрометр бета-гамма излучений человека (СИЧ) — превосходит лучшие мировые образцы

По данным ученых, в настоящее время дозы облучения населения, пострадавшего от чернобыльской катастрофы, формируются за счет длительного накопления радионуклидов. Как правило, это особенно опасный стронций-90, который откладывается в костной системе и практически не выводится из организма человека. Особенность его еще и в том, что этот элемент не поддается контролю. Большинство выпускаемых приборов ориентированы на измерение гамма-излучений, а источником излучения стронция-90 являются бета-частицы. В мире всего около десятка приборов регистрируют их наличие.

СИЧ может определять наличие более десяти видов источников излучений, в том числе стронция, калия, цезия, йода и кобальта.

По материалам информагентств.

НУ І НУ!

Пагражаў пісталетам...

Варатар футбольнага маскоўскага "Спартака" Аляксей ЗУЕЎ быў затрыманы ў мінулыя выхадныя. Ён пагражаў аднаму з вадзіцеляў пісталетам.

"Зуеў быў, можна сказаць, без прытомнасці, — заявіў адзін з міліцыянераў. — Экспертыза паказала, што ў яго крыві быў алкаголь, а праз некалькі дзён атрымаем аналіз і на ўтрыманне ў арганізме наркотыкаў".

За дзень да гэтага "Спартак" прайграў ЦСКА ў матчы за Суперкубак Расіі. Расхваляваўся чалавек...

КРЫЖАВАНКА

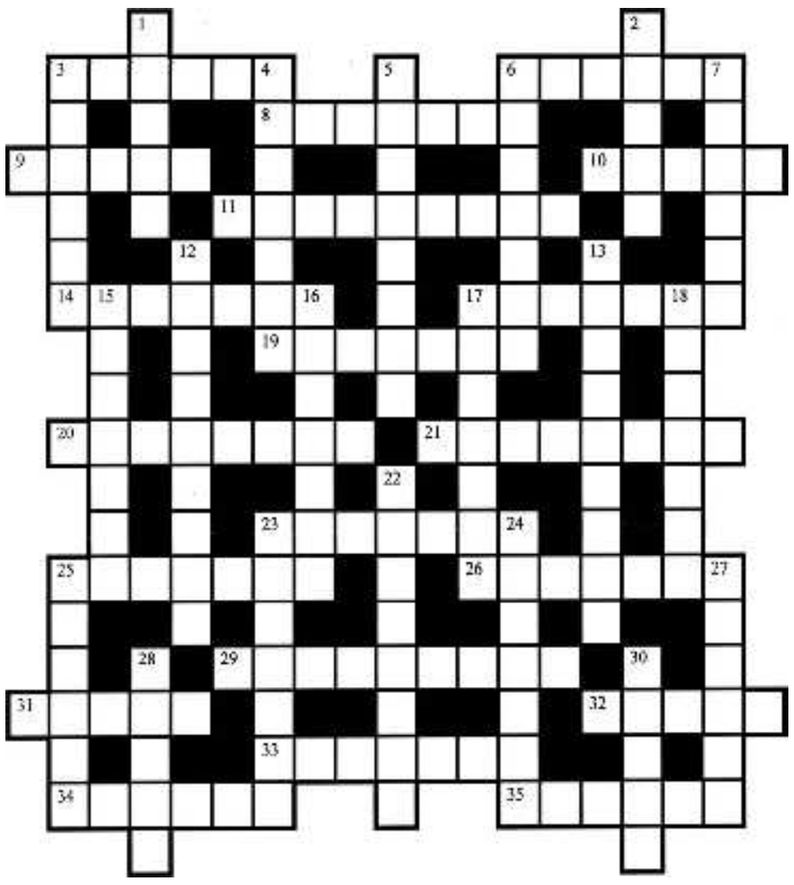

Па гарызанталі: 3.Прылада, сістэма ці праграма для кантролю за аб'ектамі даследаванняў. 6.Неажыццявімая фантазія. 8.Сукупнасць граняў прыроднага хрусталю. 9.Беларускі пісьменнік, у творчасці якога пераважае гістарычная тэматыка. Стварыў вобразы выдатных дзеячаў Беларусі — Е.Полацкай, Я.Гусоўскага, полацкага князя Уладзіміра. 10.Прыстасаванне для аховы твару, шыі і плячэй ад пчаліных жалаў падчас работы пчаляра на пасецы. 11.Назва г.Дзяржынска Мінскай вобласці да 1932 года. 14.Горны хрыбет у Сярэдняй Азіі. 17.Рулявое кола. 19.Вялікая група ўсходніх славян, якія жылі на значнай частцы тэрыторыі сучаснай Беларусі. 20.Змовіны, адзін з падрыхтоўчых этапаў вяселля. 21.Чалавек, які ўяўляе жыццё ў ружовым святле. 23.Вёска ў Жлобінскім раёне Гомельскай вобласці. Адзін са старажытных населеных пунктаў Беларусі, вядомы з 1127 года. 25.Назва палка, сцяга (старажытн.). 26.Даўні галаўны ўбор замужніх жанчын на Беларусі. 29.Мінерал з групы гідраслюд, водны алюмасілікат жалеза, магнія і калія. 31.Струнны шчыпковы музычны інструмент. 32.Беларускі асветнік XVI стагоддзя, адзін з заснавальнікаў Нясвіжскай друкарні, дзе ім быў выдадзены "Катэхізіс" на беларускай мове. 34.Злучэнне, якое пры ўзаемадзеянні з кіслотамі ўтварае соль (хім.) 35.Звязнае выкананне некалькіх гукаў (муз.).

Па вертыкалі: 1.Невялікая пераносная лаўка, даўні від народнай мэблі. 2.Заслужаны архітэктар Беларусі. Сааўтар мемарыяльных комплексаў "Хатынь", "Прарыў", помнікаў Я.Купалу і Я.Коласу ў Мінску. 3.Тып пільні, на якой з дапамогай вады бярвёны распілоўвалі на дошкі і брусы. 4.Адна- і двухгадовая травяністая лекавая расліна сямейства складанакветных. 5.Парфірападобны двухпалевашпатавы граніт. Выкарыстоўваецца як аблiцовачны і бутавы камень. 6.Жыхары адной з паўднёва-еўрапейскіх краін, якая ўтварылася пасля распаду Югаславіі. 7.Выбуховае рэчыва, якое скарыстоўваецца ў ваеннай і горнай справе. 12.Каштоўны камень густога чырвонага колеру. 13.Вучэнне аб арэалах, іх структуры і размяшчэнні на шляхах утварэння, развіцця і распаду. 15.Ранні этап у развіцці мастацтва. 16.Разрыўны снарад. 17.Савецкі кампазітар. Аўтар мноства сімфоній, балетаў "Канёк-гарбунок", "Кармэн-сюіта", "Ганна Карэніна" і г.д. 18.Спецыяліст па акустыцы. 22.Прыхільнік дэмакратыі, чалавек перадавых поглядаў на развіццё грамадства, краіны. 23.Рака ў Віцебскай вобласці, правы прыток р.Дрысы, басейн Заходняй Дзвіны. 24.Намінальная вартасць акцыі або каштоўнай паперы. 25.Беларускі вучоны, доктар фізічных навук, прафесар, вядомы грамадскі дзеяч, адзін з актыўнейшых стваральнікаў музея старажытнабеларускай культуры, мастацтвазнавец. 27.Часовае карыстанне якой-небудзь маёмасцю за пэўную плату. 28.Назва п'есы Карнейчука ў пастаноўцы рэжысёра Л.Рахленкі на сцэне Купалаўскага тэатра ў гады Вялікай Айчыннай вайны. 30.Беларускі кампазітар, заслужаны дзеяч мастацтва Беларусі, аўтар оперы "Кастусь Каліноўскі", музыкі да драматычных спектакляў "Канстанцін Заслонаў", "Пінская шляхта". Аўтар музыкі да кінафільмаў "Несцерка", "Дзеці партызана".

Склаў Лявонцій ЦЕЛЕШ.

Адказы на крыжаванку, надрукаваную ў №№17—18

Па гарызанталі: 1. Адам. 8. Марш. 10. Агітбрыгада. 11. Ганс. 12. Гімн. 13. Крыжа-ноўскі. 14. Ваза. 16. Явар. 19. Палачанін. 24. Брава. 25. Арлоў. 26. Рамановіч. 27. Раіса. 30. Луска. 33. Рак. 36. Мел. 37. "Талака". 38. Орда. 39. Гарай. 40. Пан. 42. Ларыса. 45. Каментатар. 46. Арда. 48. Купуста. 49. Аклад. 52. Вяз. 54. Мак. 55. Апека. 56. Старана. 57. Тодар.

Па вертыкалі: 2. Драма. 3. Маска. 4. "Лірыка". 5. Аблада. 6. Выгода. 7. Карскі. 8. Магія. 9. Рымша. 14. Выбар. 15. "Здані". 17. Вальс. 18. Роўда. 19. Пара. 20. Лямпа. 21. Чынш. 22. "Ніва". 23. Начлег. 28. Апара. 29. Сваты. 31. Уладар. 32. "Кракавяк". 33. Ра-парт. 34. Конка. 35. Здымак. 41. Янка. 42. Лукас. 43. Рэпка. 44. Сасна. 47. Дама. 49. Акт. 50. Люд. 51. Дар. 52. Век. 53. Зан.

КРЫМІНАЛ

Трымайце дзверы зачыненымі. Нават калі вам тэлефануюць з ЖЭУ

Віцебская міліцыя заклікае грамадзян да пільнасці ў сувязі з выпадкамі нападу невядомых злачынцаў на кватэры.

Як паведаміў вечарам па мясцовым тэлеканале "Скіф" начальнік крымінальнай міліцыі УУС Віцебскага аблвыканкама Валерый Самавараў, у лютым у абласным цэнтры былі ўчынены тры напады на кватэры гараджан, прычым "ва ўсіх выпадках злачынцы дзейнічалі згодна з аднолькавай схемай". "У кватэру звоніць жанчына і называецца работнікам камунальнай службы, ЖЭУ, гаргазу, просіць адчыніць дзверы. У двух выпадках жанчына прасіла праверыць выцяжку, а ў адным выпадку пацярпелая жыхарка кватэры адчыніла дзверы, нават не спытаўшы жанчыну, хто яна і адкуль. Потым у кватэру ўрываюцца два мужчыны ў масках і з выкарыстаннем насілля выкрадаюць каштоўнасці — грошы, залатыя вырабы, апаратуру", — расказаў В.Самавараў.

Ён заклікаў жыхароў Віцебска і вобласці прымаць меры засцярогі: "Звяртайце ўвагу на незнаёмых людзей, якія спрабуюць трапіць у ваш пад'езд або кватэру вашага дома пад нейкай падставай, называюцца работнікамі камунальных, сацыяльных служб і іншых устаноў. Не адчыняйце кодавыя дзверы пад'езда па званку ў дамафон незнаёмых людзей. Перад тым як адчыніць дзверы кватэры незнаёмаму чалавеку, запатрабуйце дакументы, нумар тэлефона і патэлефануйце ў арганізацыю, якую ён прадстаўляе. Калі вы ўбачылі ў пад'ездзе незнаёмых і падазроных людзей, якія спрабавалі пад любой падставай трапіць у вашу кватэру, неадкладна тэлефануйце ў міліцыю".

У тэлеэфіры былі названы прыкметы злачынцаў: жанчыне на выгляд 30 гадоў, рост 160—165 см, сярэдняга целаскладу; аднаму з мужчын на выгляд 30, другому — 30—35 гадоў, абодва сярэдняга росту і целаскладу.

Таццяна ЧАБАТАРОВА.

Наркалабараторыя мясцілася ў гаражы

У адным з гаражных кааператываў на тэрыторыі Савецкага раёна Мінска затрыманы некалькі чалавек, якія арганізавалі падпольную лабараторыю па вырабе псіхатропнага рэчыва амфетамін.

Аперацыя была праведзена супрацоўнікамі ўпраўлення па наркакантролю і процідзеянню гандлю людзьмі пры падтрымцы байцоў спецыяльнага падраздзялення па барацьбе з тэрарызмам "Алмаз".

Падчас агляду месца затрымання акрамя амфетаміну выяўлены і канфіскаваны 29 найменняў лабараторнага абсталявання, больш за тысячу патронаў да пісталета Макарава, а таксама хімічныя рэчывы, прызначаныя для вырабу каля 1 кг шкоднаснага зелля.

Аператыўная інфармацыя пра злачынцаў паступіла ад расійскіх праваахоўнікаў, паколькі хімічныя рэчывы для вырабу амфетаміну набываліся ў Маскве, паведамляе прэс-служба МУС.

УВАГА!

У звычайным рэжыме

Перанос рабочага дня з пятніцы 9 сакавіка на суботу 17 сакавіка не прывядзе да змянення графіка выплаты пенсій.

Як афіцыйна паведаміла РУП "Белпошта", аддзяленні сувязі ў краіне будуць працаваць і 9 сакавіка, таму выплата пенсій будзе ажыццяўляцца ў звычайным рэжыме. Што ж да пенсіянераў, у якіх па графіку днём выплаты пенсіі з'яўляецца 8-е чысло месяца, то яны змогуць атрымаць пенсію ў любы дзень.

Ул.інф.

БЫЛО...

Як сталіністы забівалі кнігі

Да гэтага часу многія грамадзяне былога СССР не ведаюць, што ў 1930-х гадах кнігі палілі не толькі ў Германіі, але і ў нас. Здзяйснялася кара над інтэлектуальнай думкай не на плошчах, а ў топках, на кастрах двароў і пустэч. Таемна. І тады, калі недаступнымі былі іншыя спосабы знішчэння. Усе дзеянні падрабязна тлумачылі сакрэтныя прадпісанні.

Адно з іх — інструкцыя, зацверджаная ўпаўнаважаным Саўнаркама СССР па ахове ваенных тайнаў у друку, начальнікам Галоўліта РСФСР М.Садчыкавым ад 29 сакавіка 1938 г.

Заўвага да пункта №1 тлумачыла, што і як трэба рабіць на месцах: *"Изъятие произведений печати и изопродукции местных авторов, изданных местными издательствами, производится по приказам начальников Главлитов союзных и автономных республик и приказам начальников крайобллитов".*

Пункт №2 вызначаў: *"Главлиты союзных и автономных республик, а также крайобллиты, горлиты и райуполномоченные должны иметь точные списки всех библиотек и предприятий книготорговой сети (книжные склады, магазины, киоски), находящиеся на их территории".*

Далей тлумачылася: упаўнаважаны мясцовага Галоўліта павінен выдаць распараджэнне, у якім пералічыць увесь спіс выдаўняў, што належалі знішчэнню.

А вось і пункт №5: *"Изъятая литература должна быть уничтожена на месте с составлением акта и описи уничтожаемых книг.* ***Уничтожение производить путем мелкой резки с последующей утилизацией, если для этого есть возможность, или путем сожжения".***

Для выканання давалі пэўны тэрмін, але справаздача ў Маскву павінна была ісці штомесячна.

Толькі ў БССР дзеля гэтай мэты была мабілізавана шматлікая армія людзей: ад служачых Галоўліта рэспублікі да райупаўнаважаных "літаў" (г.зн. ад цэнзараў вышэйшага рангу да малодшага звяна); ад супрацоўнікаў Рэспубліканскай бібліятэкі імя Леніна і загадчыкаў мінскімі кніжнымі складамі да работнікаў сельскіх бібліятэк і старшынь райспажыўкааперацыі. А былі ж яшчэ ведамасныя, школьныя і універсітэцка-інстытуцкія бібліятэкі, кнігі якіх таксама падпарадкоўваліся інструкцыям. Дададзім масу тых людзей, што кантралявалі гэтую бесперапынную кампанію — ад партыйных кіраўнікоў усіх рангаў да так званых кампетэнтных органаў.

Савецкая рэпрэсіўная сістэма нарадзіла ланцуговую рэакцыю павальнага знішчэння нацыянальнай культурнай спадчыны, здабыткі якой альбо не ўціскваліся ў пракрустава ложа афіцыйнай ідэалогіі, альбо належалі пяру расстраляных ці асуджаных аўтараў.

Упэўнена: пераважная колькасць людзей, што ўдзельнічалі ў "арыштах" і "пакараннях" кніг, нават не мелі падазрэнняў аб сваёй экзекуцыйнай місіі. Ну, склалі спіс. Ну, спалілі. Дык так загадалі! Кнігам не баліць.

І я не вельмі задумвалася над гэтымі стратамі, пакуль аднойчы да мяне не трапіў спіс беларускіх друкаваных выданняў 1920-х — першай паловы 1930-х гадоў, якія належалі знішчэнню. Уразіла да глыбіні душы перш за ўсё яго неабсяжнасць. Кніжны мартыралог налічваў 388 асноўных назваў, якія ішлі па алфавіце, і 11 дадатковых.

Пры гэтым шэраг лічбаў меў адну і тую ж нумарацыю пад "а", "б" і "в"; пад некаторымі нумарамі пералічваліся два-тры творы, а насупраць 49-ці аўтараў пазначана: ***усе кнігі.*** Такі лёс, напрыклад, быў наканаваны творам драматурга Ф.Аляхновіча, пісьменніка і крытыка М.Гарэцкага, пісьменнікаў М.Зарэцкага, А.Вольнага, грамадскага дзеяча, пісьменніка З.Жылуновіча (Цішкі Гартнага), вучонага А.Смоліча, паэтаў А. Александровіча, А. Дудара, М.Чарота і яшчэ сарака дзеячаў культуры і навукі, расстраляных або стаўшых вязнямі ГУЛАГу.

Сістэматызаваўшы спіс, я адчула бездань культурнай катастрофы, якая здарылася толькі ў двух сегментах спадчыны — літаратуры і гуманітарных навуках. Тут фігуравалі творы ледзь не ўсіх даваенных беларускіх празаікаў, паэтаў, драматургаў, літаратуразнаўцаў (акрамя кніг Якуба Коласа). Адны былі вядомыя па прачытаных творах, іншыя — знаёмы дзякуючы пошукам супрацоўнікаў літаратурна-драматычнай рэдакцыі Беларускага ТБ, дзе я працавала рэдактарам перадач па кінамастацтве.

Знішчэнню належалі: 1-ы том твораў Янкі Купалы, выдадзены ў 1928 г. і ягоны зборнік "Творы" — 1918—1928 г.г. (надрукаваны ў 1930 г.), усе выданні паэта, лінгвіста Вацлава Ластоўскага, празаіка Барыса Мікуліча, паэтаў Валерыя Маракова, Адама Бабарэкі, Алеся Гаруна і соцень іншых.

Утылізаванню або спаленню належалі не толькі творы сучаснікаў. У небыццё адпраўлялі тое, што складала папярэднюю літаратурную спадчыну беларусаў (проза, паэзія, драматургія) і ўсё, што выйшла з нетраў народнай творчасці, — "Дудка беларуская" Францішка Багушэвіча, легенды Яна Баршчэўскага, проза Максіма Багдановіча, зборнік "Дыяменты беларускага прыгожага пісьменства" (творы В.Дуніна-Марцінкевіча і інш.), уся фальклярыстыка, сабраная этнографамі, гісторыкамі літаратуры, філолагамі, пісьменнікамі.

У першыя гады суверэнітэту Беларусі рубам паўстала пытанне аб слоўніках беларускай навуковай тэрміналогіі. Былі такія слоўнікі! Надрукаваны пераважна з 1922-га па 1929 гг. Усе 20 слоўнікаў — па матэматыцы, хіміі, геаграфіі і астраноміі, логіцы і псіхалогіі, раслінаводстве, бухгалтэрыі і г.д. — адправіліся ў топку.

Спіс-могілкі, па якім я зараз вяду чытача, тлумачыць, чаму свядомасць многіх беларусаў дэнацыяналізавана. Зноў на многія дзесяцігоддзі перапынілася перадача духоўнай спадчыны ад пакалення да пакалення — родным словам (якая цудоўная назва — "Дыяменты беларускага прыгожага пісьменства"), роднай песняй, геаграфічным азначэннем на школьнай карце... Зразумела і тое, чаму такімі нецярплівымі і апантанымі былі адраджэнцы адносна хутчэйшага ўкаранення мовы і вяртання мінуўшчыны ў перабудовачныя гады — у іх генах адклалася памяць пра кароткі гістарычны час для вяртання знішчанага.

Тыя, хто пісаў інструкцыю ад 29 сакавіка 1938 г. (хутчэй за ўсё партыйныя ідэолагі), і той, хто яе рэалізоўваў, не падумалі пра перспектыву.

Пункт №8 дазваляў *"библиотекам областного, краевого и республиканского значения оставить по два экземпляра книг и брошюр, подлежащих изъятию, для хранения их в Спецхране этих библиотек".*

У кніг быў свой ГУЛАГ. І там, хаця і не ўсе, яны выжылі. А ў канцы 1980-х — пачатку 1990-х пачалі адраджацца тыя творы, якія не вярнуліся на паліцы пасля смерці Сталіна ў сувязі з рэабілітацыяй іх аўтараў. Вярталі кнігі-ахвяры з забыцця тыя нашы суайчыннікі, хто, нягледзячы ні на што, захаваў нацыянальную ідэнтычнасць. Хтосьці рыхтаваў іх да выдання пад вокладкай або ў часопісах, хтосьці адшукваў і даследаваў біяграфіі аўтараў, хтосьці займаўся крытыкай і бібліяграфіяй, хтосьці працягнуў збор фальклярыстыкі. Большасць гэтых людзей, ахоўнікаў і асветнікаў нашай спадчыны, засталіся ў апальным Саюзе беларускіх пісьменнікаў.

Паклонімся ім. Дапамагчы ім у нас няма магчымасці, акрамя маральнай падтрымкі. Але калі мы будзем чытаць імі вернутае і імі створанае — гэта і будуць нашы інвестыцыі ў духоўную спадчыну нацыі. Беларусі вельмі патрэбны адукаваныя людзі. Людзі, якія здольныя думаць.

Ала БАБКОВА, кінакрытык.

РЭГІЁН

Год без музея

У Жлобіне маладыя актывісты пачалі збор подпісаў за аднаўленне працы мясцовага гісторыка-краязнаўчага музея. Пра гэта БелаПАН паведаміў ініцыятар акцыі адзінаццацікласнік гарадской гімназіі №1 Кірыл Атаманчык.

Гісторыка-краязнаўчы музей у Жлобіне канчаткова спыніў прыём наведвальнікаў у пачатку сакавіка 2006 года. Намеснік дырэктара музея Святлага Сяргеенка патлумачыла, што прымаць наведвальнікаў забаранілі пажарныя з прычыны аварыйнага стану будынка, узведзенага яшчэ ў 1909 годзе. Мясцовыя ўлады яшчэ 12 гадоў таму аддалі пад музей былы дзіцячы садок, які знаходзіцца побач. Аднак рэканструкцыя садка дагэтуль не пачалася.

Маладзёжная акцыя збору подпісаў за аднаўленне працы музея будзе весціся на працягу сакавіка. Пісьмовае патрабаванне з подпісамі гараджан моладзь перадасць мясцоваму райвыканкаму. Падпісанты патрабуюць разам з рэканструкцыяй гісторыка-краязнаўчага музея ўпарадкаваць у раёне помнікі, могілкі і месцы масавых пахаванняў людзей часоў вайны.

Анатоль ГАТОЎЧЫЦ.

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс (017) 206-68-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 206-69-04, 206-69-06.
E-mail : nv@promedia.by
http://www.nv-online.info
Індэкс 63222

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, права ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай.
Пасведчанне аб рэгістрацыі перыядычнага выдання №246 ад 10 кастрычніка 1996 г. (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.).
Надрукавана ў ТАА "Типография Михайлова - С", 214020, г.Смаленск, вул. Шаўчэнкі, 86. Па заказе ТАА "Типография Михайлова", 214000, г.Смаленск, вул. Кастрычніцкай рэвалюцыі, д.38, кв.54. Падпісаны ў друк 7.03.2007 у 16.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж: 11 000 экз. Заказ №